

MEDENİYET ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

JOURNAL OF CIVILIZATION STUDIES

Baş Editör / Editor in Chief
Prof. Dr. Hamza ATEŞ
hamza.ates@medeniyet.edu.tr

Editörler / Editors
Arş. Gör. Gökçe GÖK
gokce.gok@medeniyet.edu.tr

Misafir Editörler / Guest Editors
Prof. Dr. Ahmet NOHUTÇU
ahmet.nohutcu@medeniyet.edu.tr
Dr. Öğr. Üyesi Murat TUMAY
murat.tumay@medeniyet.edu.tr
Arş. Gör. Mustafa ERTİN
mustafaertin@gmail.com
Yağmur DURDAĞI
yagmurdurdaği@gmail.com

Dizgi ve Mizanpaj
Layout Editor
Arş. Gör. Gökçe GÖK
gokce.gok@medeniyet.edu.tr

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Managing Editor
Dr. Öğr. Üyesi Murat TUMAY
murat.tumay@medeniyet.edu.tr

Sekreteryaya
Secretariat
Arş. Gör. Gökçe GÖK
journalmdn@medeniyet.edu.tr

Cilt: 2 Sayı: 3 Yıl: 2015
Volume: 2 Issue: 3 Year: 2015
ISSN : 2148 - 1652
e-ISSN : 2636 - 8374
Baskı : Temmuz 2018
Copyright © Temmuz 2018

İletişim / Correspondence
Telefon/Phone: +90 216 280 34 81
Faks/Fax: +90 216 280 34 95
Adres/Address: Medeniyet Araştırmaları
Uygulama ve Araştırma Merkezi
Mahir İz Caddesi No:17/1 Altunizade,
Üsküdar/İstanbul.
journalmdn@medeniyet.edu.tr
http://dergipark.gov.tr/mad

MEDENİYET ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

JOURNAL OF CIVILIZATION STUDIES

Sahibi / Owner
İstanbul Medeniyet Üniversitesi adına
on behalf of the Istanbul Medeniyet University
Prof. Dr. İhsan KARAMAN, Rektör / Rector

Cilt / Volume : 2
Sayı / Issue : 3
Yıl / Year : 2015
Baskı : Temmuz 2018
ISSN : 2148 - 1652
e-ISSN : 2636 - 8374

Copyright © Temmuz 2018

Medeniyet Araştırmaları Dergisi
Journal of Civilization Studies

• İstanbul Medeniyet Üniversitesi'ne bağlı Medeniyet Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (ISMAM) bünyesinde çıkarılmaktadır. Yılda 2 kez yayımlanan uluslararası hakemli bir dergidir. Dergi sosyal bilimlerin tüm alanlarında Türkçe ve İngilizce dillerinde özgün araştırma makalesi, derleme makale, kitap incelemesi ve yorumlar yayımlar. Yayımlanmak üzere kabul edilen yazıların her türlü yayın/telif haklarının dergiye ait olduğu yazar tarafından kabul edilir. Dergide yayımlanan makalelerin dil, etik, yasal ve bilimsel sorumluluğu yazara aittir. Makaleler kaynak gösterilmeden kullanılamaz. Tüm hakları saklıdır. Makalelerinizi derginin journalmdn@medeniyet.edu.tr adresine gönderebilirsiniz.

• *Journal of Civilization Studies is published on behalf of the Center for Civilization Studies (ISMAM) of Istanbul Medeniyet University. The journal is an international peer-reviewed journal published semiannually. Journal of Civilization Studies is an interdisciplinary scientific journal covering all aspects of social sciences. The journal publishes original research articles, review articles, book reviews and commentaries in Turkish and English languages. The copyright of the manuscripts published in the journal belongs to the journal. The author agrees to transfer all copyrights of the manuscript which has been approved to be published in the journal. The author accepts full responsibility for the article. The views in the manuscripts published in the journal are personal views of the authors, and do not represent the official views of the journal. All rights reserved. Please submit your manuscript to the journalmdn@medeniyet.edu.tr.*

İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ
MEDENİYET ARAŞTIRMALARI UYGULAMA VE
ARAŞTIRMA MERKEZİ

MEDENİYET
ARAŞTIRMALARI
DERGİSİ

*ISTANBUL MEDENİYET UNIVERSITY
CENTER FOR CIVILIZATION STUDIES
JOURNAL OF CIVILIZATION STUDIES*

Cilt / Volume: 2

Sayı / Issue: 3

Yıl / Year: 2015

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Makaleler / Articles

Bounded Rationality Approach As An Alternative To Rational Choice: A Critical Perspective
Kamu Politikası Sürecinin Karar Alma Safhası Üzerine Bir Soruşturma
Hamza ATEŞ, Elif GENÇ 1-8

From Crisis of Civilizations to the Civilization of Crisis: Long-term Patterns in/of Civilizational
Life-Cycles
*Medeniyetlerin Krizinden Kriz Medeniyetine: Medeniyetsel Yaşam Döngülerindeki Uzun Dönemli
Örüntüler*
Şükrü YAZĞAN 9-23

Siber Olaylar Ekseninde Siber Güvenliği Anlamak
Understanding Cyber Security On Axis Of The Cyber Event
Aşır SERTÇELİK 25-42

Diplomaside Değişim Ve Dönüşüm: Siber Diplomasi
Diplomacy in Change and Transformation: Siber Diplomacy
Betül ÇATAL 43-54

Political Leadership and Erdogan: A Review to 27 April E-Memorandum Process
Politik Liderlik ve Erdoğan: 27 Nisan E-Memorandum Sürecine Bir Bakış
Süleyman TEMİZ 55-78

Yayın Politikası ve Yazım Kuralları

Yayın Politikası 79

Yazım Kuralları 80

MEDENİYET ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
DANIŞMA KURULU
JOURNAL OF CIVILIZATION STUDIES
ADVISORY BOARD

Prof. Dr. Abdelwahab El
AFFENDI
(*University of Westminster*)
Prof. Dr. Ahmet İNAM
(*Orta Doğu Teknik
Üniversitesi*)
Prof. Dr. Ahmet KALA
(*İstanbul Üniversitesi*)
Prof. Dr. Ahmet KAVAS
(*İstanbul Medeniyet Üniversitesi*)
Prof. Dr. Ahmet NOHUTÇU
(*İstanbul Medeniyet Üniversitesi*)
Prof. Dr. Ali FARAZMAND
(*Florida Atlantic University*)
Prof. Dr. Anthony PAGDEN
(*UCLA*)
Yrd. Doç. Dr. Ayesha HANIF
(*University of Punjab*)
Prof. Dr. Ayşegül MENGİ
(*Ankara Üniversitesi*)
Prof. Dr. Bedri GENCER
(*Yıldız Teknik Üniversitesi*)
Prof. Dr. Birol AKGÜN
(*Türkiye Maarif Vakfı Başkanı*)
Prof. Dr. Brett BOWDEN
(*University of Western Sydney*)
Prof. Dr. Burhan KÖROĞLU
(*Bahçeşehir Üniversitesi*)
Prof. Dr. Burhanettin DURAN
(*SETA Genel Koordinatörü*)
Prof. Dr. Bünyamin
ÖZGÜLTEKİN
(*Altınbaş Üniversitesi*)
Prof. Dr. Carter V. FINDLEY
(*Ohio State University*)
Prof. Dr. Prof. Dr. Cemal
KAFADAR
(*Harvard University*)
Prof. Dr. Cemil AYDIN
(*George Mason University*)
Prof. Dr. Cemal KAFADAR
(*Harvard University*)
Prof. Dr. Cemil AYDIN
(*George Mason University*)

Prof. Dr. Emilio Gonzales FERRIN
(*The University of Seville*)
Prof. Dr. Engin AKARLI
(*İstanbul Şehir Üniversitesi*)
Prof. Dr. Fatih ANDI
(*Fatih Sultan Mehmet Vakfı Üniversitesi*)
Prof. Dr. Fazıl Önder SÖNMEZ
(*Boğaziçi Üniversitesi*)
Prof. Dr. Gülfettin ÇELİK
(*YÖK Denetim Kurulu Başkanı*)
Prof. Dr. Gülrü NECİPOĞLU
(*Harvard University*)
Yrd. Doç. Dr. Hafez Md. Masudur RAHMA
(*Dhaka University*)
Prof. Dr. Hakan POYRAZ
(*Mimar Sinan Üniversitesi*)
Prof. Dr. Hasan YAZICI
(*İstanbul Üniversitesi*)
Prof. Dr. Hayrünnisa ALAN
(*İstanbul Medeniyet Üniversitesi*)
Prof. Dr. İhsan FAZLIOĞLU
(*İstanbul Medeniyet Üniversitesi*)
Prof. Dr. İsenbike TOGAN
(*Boğaziçi Üniversitesi*)
Prof. Dr. İshak ARSLAN
(*İstanbul Şehir Üniversitesi*)
Prof. Dr. İsmail KARA
(*İstanbul Şehir Üniversitesi*)
Yrd. Doç. Dr. Jafar MORVARID
(*Ferdowsi University Of Mashhad*)
Prof. Dr. Kenan AYDIN
(*Yıldız Teknik Üniversitesi*)
Prof. Dr. M. Akif AYDIN
(*Medipol Üniversitesi*)
Prof. Dr. Mehmet Ali DOĞAN
(*İstanbul Teknik Üniversitesi*)
Prof. Dr. Mehmet BAYRAKTAR
(*Yeditepe Üniversitesi*)
Prof. Dr. Mehmet BULUT
(*Sebahattin Zaim Üniversitesi*)
Dr. Mehmet GENÇ
(*İstanbul Şehir Üniversitesi*)
Prof. Dr. Mehmet İPŞİRLİ
(*İstanbul Şehir Üniversitesi*)

Prof. Dr. Miroļjub JEVTIC
(*University of Belgrade*)
Prof. Dr. Mustafa ÇİÇEKLER
(*İstanbul Medeniyet Üniversitesi*)
Prof. Dr. Mustafa SAMASTI
(*İstanbul Medeniyet Üniversitesi*)
Prof. Dr. Nataliya VELİKAYA
(*Russian State University for The
Humanities*)
Prof. Dr. Nazif SHAHRANI
(*Indiana University*)
Prof. Dr. Nihat ERDOĞMUŞ
(*Yıldız Teknik Üniversitesi*)
Prof. Dr. Osman BAKAR
(*Unb University Of Brunei*)
Prof. Dr. Osman Faruk AKYOL
(*İstanbul Medeniyet Üniversitesi*)
Prof. Dr. Ömer TORLAK
(*Rekabet Kurumu Başkanı*)
Prof. Dr. Sadettin ÖKTEN
(*İstanbul Şehir Üniversitesi*)
Prof. Dr. Salih KUŞLUVAN
(*İstanbul Medeniyet Üniversitesi*)
Dr. Süha Taji AL-FARUKI
(*University of Exeter*)
Prof. Dr. Taha ABDURRAHMAN
(*Muhammad V University*)
Prof. Dr. Ümit MERİÇ
Prof. Dr. Weiming TU
(*Harvard University*)
Prof. Dr. Yılmaz BİNGÖL
(*Yıldırım Beyazıt Üniversitesi*)
Prof. Dr. Yılmaz ÖZAKPINAR
(*İstanbul Arel Üniversitesi*)
Prof. Dr. Yusuf BALCI
(*İstanbul Üniversitesi*)

BU SAYININ HAKEM KURULU
REFEREE LIST OF THE ISSUE

Bu derginin yayımlanmasında emeği olan kıymetli hakemlerimize ilgi ve desteklerinden dolayı teŖekkür eder, saygılarımızı sunarız.

We are very grateful to the referees for their evaluation of the manuscripts and constructive criticisms.

Hakemin Unvanı <i>Title of the Referee</i>	Hakemin Adı <i>Name of the Referee</i>	Hakemin Üniversitesi <i>Institution of the Referee</i>
Prof. Dr.	Bilal SAMBUR	Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi	Cengiz SUNAY	Yalova Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi	Erdal BAYRAKÇI	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr.	Hamza ATEŞ	İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Doç. Dr.	İdris DEMİR	İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Prof. Dr.	Mehmet ŞAHİN	Polis Akademisi
Dr. Öğr. Üyesi	Meral BALCI	Marmara Üniversitesi
Doç. Dr.	Muharrem ES	Yalova Üniversitesi
Doç. Dr.	Mustafa KOCAOĞLU	Ahi Evran Üniversitesi
Doç. Dr.	Nazım KARTAL	Sinop Üniversitesi
Doç. Dr.	Nezir AKYEŞİLMEN	Selçuk Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi	Sezai ÖZTOP	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi	Sümeyra BURAN	Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Prof. Dr.	Turgay UZUN	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

BOUNDED RATIONALITY APPROACH AS AN ALTERNATIVE TO RATIONAL CHOICE: A CRITICAL PERSPECTIVE

Hamza ATEŞ*
Elif GENÇ**

Abstract: Rational choice theory is a framework formed in order to explain organizational and economical behaviours in decision making process. Basically, it is claimed that people calculate costs and benefits of their actions before initiating to do any activity. Although Rational Choice Theory has a quite important background which various social science fields benefit from, it frequently confronts some criticisms especially coming from Human relations school.

Bounded Rationality Approach offers an argument by claiming that human being has limited mind to make optimum choices, therefore, tries to satisfy rather than optimize. There is still an ambiguity in the literature whether these two approaches should be used separately or mutually complementary. Accordingly, this paper discusses whether Bounded Rationality Approach can replace Rational Choice Theory by overcoming lacks of it. It is concluded that Bounded Rationality Approach is not able to substitute Rational Choice Theory, though its persuasive arguments provide an insight in order to comprehend the complex decision making process.

Keywords: Rational Choice Theory, Bounded Rationality, Decision Making Process.

KAMU POLİTİKASI SÜRECİNİN KARAR ALMA SAFHASI ÜZERİNE BİR SORUŞTURMA

Öz: Kamu politikası sürecinin bileőenlerinin oluşturulması üzerine siyasa yapıcılarının bitmek bilmeyen arayıŐları, bu sürecin baŐlangıŐ aŐamalarından biri olan karar alma safhasını tartıŐmanın merkezine oturtmaktadır. Literatürde karar alma süreciyle alakalı rasyonel seçim teorisi ve sınırlı rasyonellik olmak üzere iki ana yaklaşım bulunmaktadır. Birinci yaklaşım yalnızca rasyonel Şekilde verilen kararların siyasaların faydalarını en uygun ve en yüksek seviyeye ulaŐtırabileceėini savunmaktayken, ikinci yaklaşım ise siyasa kararlarını etkileyen biliŐsel yeterliliklerin optimum sonuğlara sahip olma Őansını sınırlandırabileceğini ortaya koyarak rasyonel seçim teorisine karşı eleŐtirel bir bakış açısı sunmaktadır. AraŐtırmacıların bir çoğu birbirine karŐıt olarak görülen bu görüŐlerden yalnızca birine yakın bir duruŐu benimserken, bu yaklaŐımlardan ikisi arasında gerçekten bir seçim yapmanın zorunlu olup olmadığı da tartıŐılabilir. Sınırlı rasyonellik yaklaŐımı, rasyonel seçim teorisinin eksiklikleri üzerine inŐa edildiği için bu yeni yaklaŐımı tamamiyle kabul edip rasyonel seçim teorisini reddetmek çok yerinde bir tercih olmayabilir. Bunun yerine, iki yaklaşım arasında bir duruŐu benimsemek, özellikle karar alma süreçlerinin uygulamasına katkı sağlaması açısından iyi bir alternatif olarak önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Rasyonel Seçim Teorisi, Sınırlı Rasyonellik, Karar Alma Süreci.

* Prof. Dr. İŐstanbul Medeniyet Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü. e-mail: hamza.ates@medeniyet.edu.tr

** Doktor AraŐtırmacı, Cardiff Üniversitesi. e-mail: GencE@cardiff.ac.uk

İletiğim Kurulacak Sorumlu Yazar / *Corresponding Author*: hamza.ates@medeniyet.edu.tr

Geliş Tarihi: 01 Aralık 2017
Date of Received: 01 December 2017
Kabul Tarihi: 18 Ocak 2018
Date of Accepted: 18 January 2018

I. Introduction

One of the most preeminent and widely applied approaches to public policy decision making is undoubtedly Rational Choice Theory. Its achievement in intentional and profit-centric activities has won it a prestigious place and a strong reputation in public policy. The theory's achievements in the field of economics have also led to it being practiced in the administrative field (MacDonald, 2012, p. 551). However, a great deal of objections to Rational Choice Theory—especially from Herbert Simon, an American polymath who won the Nobel Prize for economics in 1978 with a new theory of decision making and who helped pioneer the idea that computers can exhibit artificial intelligence that mirrors human thinking—arose concerning the validity of the theory when transposed to the administrative area. In Simon's article, the Behavioural Model of Rational Choice (1955), he claims that Rational Choice Theory tries to support some arguments without considering human cognitive limitations.

From the Bounded Rational Theory point of view, a human has an inherently bounded capacity, and behaves according to his/her emotions. As such, people are more inclined towards satisfaction rather than optimization (Simon, 1997, p.24). Another problematic aspect of the Rational Theory is that it is impossible to practice in real life because of its theoretical, rather than practical, base (Jones, 2003, p.397). Simon did not theorise for its own sake; on the contrary, he worked to support rational theory by emphasising lack of the theories in administration.

Accordingly, this article seeks to answer to the question of whether or not Bounded Rational Theory can cope with deficiencies in Rational Theory's deficiencies. Although Bounded Rational Theory gives plausible answers to Rational Choice Theory in terms of its theoretical aspect, it is difficult to say that it offers practical solutions. To this end, the first part of this article will consider the principles of Rational Choice Theory, while the second part highlights the tenets of Bounded Rational Theory. From there, the final part of the article focuses on whether assumptions on Bounded Rational Theory overcome criticisms of Rational Choice Theory, suggesting Mixed-Scanning Theory as a possible solution.

II. Rational Choice Theory

The origin of the Rational Choice Theory is based on the 17th century English philosopher Thomas Hobbes (Mill, 1994, p.285), but rational public policy ideas in today's context have been considerably influenced by Max Weber's 20th century rationalist philosophy (Parsons, 1995, p.272). Rationality as an essential method in economics was originally practiced in political science by rational scientists in the early 1980s. In the 1990s, political science and Rational Theory were envisaged as an indivisible whole in the USA. Also, 40% of articles published about political science between 1980 and 1990 referred to Rational Theory (Hindmoor, 2010, p.43). Rational Choice Theory, in this sense, was used not only by academics but also by politicians. John (2012) argues that "It seems that the spirit of the age celebrated individual choices. Whilst there is no necessary connection between new-right ideology and rational choice theory, they both may be part of a wider shift in ideas." This reveals that politicians

were also extremely interested in the idea of Rational Theory in their political work.

Rational theorists in political science make some key assumptions. First of all, decision makers should have full information regarding preferences, the background to the problem and possible alternatives (Simon, 1997, p.23) and suggest acquiring thorough knowledge by concentrating on just one or a few subjects as an expert (Simon, 1983, p.20). If state public policy is not complex, officials can make decisions reasonably and easily; basic research can provide the rationality behind those decisions (John, 2012, p. 103). However, when we consider today's complicated and increasingly globalized world, a complex and comprehensive rational analysis seems inevitable in almost every situation.

Secondly, Rational Theory assumes that individuals try to maximize their own benefits in any case—such as gaining re-election or obtaining profit. When people behave rationally and with self-interest, this can lead to easier and more reasonable forms of behaviour which in turn make predictions easier too (Hindmoor, 2012, p.42). For instance, we can consider political parties X and Y, and divide voters into two categories such as rich (R) and poor (P). During the run-up to the election, party X has an election pledge that it will not tax poor people, while party Y promises a 1% tax hike for all citizens, regardless of wealth. Under these conditions, party X seeks to increase its electorate by excluding rich people, who are a minority in the society. So the wealthier members of society will vote for party Y, and poorer people will vote for party X to get the optimum policies promised for them. Consequently, there are four sides involved in the argument now (both parties and electors), each of which will fight for its own aims. In the final analysis, what this means is that individuals examine all available information and then make a decision best suited for their preferences (John, 2012, p.103). As a rational person chooses one option by abandoning other decisions, new policies should logically be more efficient than policies that have been abandoned.

Additionally, as a basic foundation for Rational Choice Theory, if A B and B C exist as subsets, then a state of forward transition must be occurring between A and C (Satz, 1994, p.73). In the same vein, the Prisoner's Dilemma, which is a kind of game theory, presents a situation in which two prisoners are forced to decide on their interests without knowing the other prisoner's decision within the bounds of possibilities (Simon, 1983, p.87). However, such a simplification might remain limited when trying to represent Rational Choice Theory, as one of the main arguments of the Rational Theory is to take into account all potential alternatives and to have full knowledge about the situation (Simon, 1997, p.23). This proves that it is very difficult to take a decision with only limited information about other people's decisions.

III. Bounded Rationality Theory

Bounded Rational Theory (BRT) is a theory developed by Herbert Simon in 1955 in order to complement the weaknesses of Rational Theory (Bendor, 2012, p.181). Basically, it concentrates on people's limited mental abilities under the complex circumstances of the real world (ibid, p.2). According to Simon, unlike economic man, administrative man is a figure who has limited intellectual qualifications, resources and competences and is

someone who strives to satisfy instead of optimizing. For example, when you buy a car, you do not consider your daily budgets or how to invest your savings, that is to say, people are able to consider finite drawbacks in a bigger picture (Simon, 1983, p.18). Yet another pertinent example concerns negative externality. While waste emanating from a big factory can be considered in terms of straightforward externality, on the other hand, we are less aware of the damage done to our neighbours' flowers by car exhaust while we are using our cars (ibid, p.76). This argument is based on scale, and opposes to the assumption that individuals always behave in a rational way.

BRT makes some assumptions that contrast those of Rational Choice Theory. The first is that BRT claims that a person satisfies and seeks "good enough" solutions while Rational Theory assumes that a person optimizes (Simon, 1976, p. 76). The assertion is compatible with a real world situation. If a selection is made in a limited situation or is approximate solution, the selection of an appropriate option will please us enough (Simon, 1997, p.24). For instance, a chess player decides on the fittest approach to the game rather than playing all moves rationally. To put it another way, the player does not try to play the best possible path, s/he only chooses a safe and pragmatic way that will prevent him from losing (Simon, 1955, p.107). The second assumption is that individuals have limited capacities in decision making in terms of their consciousness, habits or goals (Bendor, 2012, p.163). The important point here is how these limitations can affect the administrative man. The administrative man tends to simplify the problems he faces in order to consider numerous options. As a classic example; "If we were to model a barn fire —whose fault it was that the match was carelessly dropped—we would need to put in all the conditions that could have been relevant to the actual fire and those possibly relevant at that barn...from poor electric wiring to an ill-fitting door" (Dowding, 1991, p.22). However, people are only inclined to look at the match as the fundamental cause. In this sense, such an analogy can be taken as an example from administrative fields. Country Z finds itself with a budget deficit a few months after the election. While representatives and supporters of the current government blame the previous government, that previous government will respond by claiming that the current government has followed the wrong policies. However, there may be other, deeper causes such as corruption or the transfer of extra funds to a developing region in the wake of unpredictable events. But individuals will inherently deal with the most obvious and basic reasons due to their own mental constrictions.

The final element of BRT is the task environment in which environmental factors shape peoples' decision-making mechanisms (Jones, 2003, p.398). To be able to make a rational decision all vagueness and intangibles should be eliminated. In other words, knowledge of ex-ante outcomes and of subjects which will be implemented should be rational and proper, "not ill-structured". (Jones, 1999, p.308) Otherwise, if there are still failures within the realm of ideal conditions during the decision making process, the mental and emotional responses of individuals should be paid considered (ibid, p.318). Accordingly, based on Simon's BRT theory, task environment is a feature affected by cognitive constraints and is a feature that influences those cognitive constraints as well.

IV. Criticisms of the Rational and Bounded Theory and Some Suggestions

More than fifty years ago, Simon started a radical reform in the decision making process (Bendor, 2012, p.181). Some people claim that at the end point of the decision making process, all decision makers—both bounded and rational—will come to virtually the same decisions. However, others argue that decision-makers guided by Rational Theory are not able to take a decision implicitly (ibid, p.117). In this section, it will be explained that while Bounded Rational Theory normalises Rational Theory as a theory, it does not bring innovation to Rational Theory. A solution is proposed at the end of this section to resolve the short comings.

Almost all of the arguments of Bounded Rationality—such as limited mental ability or satisfaction—make a significant contribution to the imperfections of Rational Theory. If a problem is solvable using perfect information and sufficient time, a rational approach to the problem is the usual attitude (Simon, 1997, p.25). In other words, as long as an issue is sufficiently easy, satisfaction might well converge with optimization; constraints may be unforeseen until the situation becomes more exacting (Bendor, 2012, p.51). Let's take as an example Simon's scissors metaphor. This principally states that the rational decisions of individuals are covered by the task environment and people's cognitive abilities. If scissor blades are considered as two factors that affect decision making, task environment and brain abilities should be in accord with each other, working together to make the right decision and vice versa, which may result in steering away from the right decision (ibid, p.39). However, generally speaking, individuals tend not to make rational decisions. According to remarkable research propounded by Tversky and Kahneman (1981), individuals may exhibit different behaviours under the same conditions because of their cognitive constraints. In the first case study, of a group of people who bought \$10 theatre tickets and subsequently lost their tickets when they arrived at the theatre, 88% of people bought a ticket again, while the remaining 12% did not choose to repurchase. In the second case scenario, people who bought tickets for \$10 lost their tickets, but when they entered the auditorium they saw that their seats were not reserved for them, and tickets were nonreturnable. Under these circumstances, while 46% of people preferred to buy tickets again, the remaining 54% did not purchase tickets being under the influence of more adverse conditions (Tversky, 1981, p.457). As seen from the example, people need to pay extra \$10 in either case; however, people's desire to buy tickets diminished when they realised the more complex conditions of the second scenario. In other words, the two blades of the Simon's scissors diverge because of inconsistency between task environment and cognitive ability.

The cognitive constraints of individuals can be utilised in the public field. While the right side of the human brain is described as 'intuitive, emotional', the left is characterised as

'analytical' (Simon, 1983, p.24). The right side of the brain, which affects our decision-making, can find solutions through knowledge which has accumulated with experience (Ibid, p.27). For example, a player who learns chess is inept until he is taught the rules of the game, but with the acquisition of

knowledge, the limitations of the moves decrease progressively (Bendor, 2012, p.42). Public administrators can apply the same conditions. Leaders in public institutions are able to channel employees in the direction of goals, thanks to administrators' experiences and employees' cognitive limitations (Jones, 2003, p.401). Taking part in a group and showing a willingness to be helpful (altruism) may tend to minimize lack of mental ability (ibid, p.205). In a nutshell, establishing Bounded Rationality might contribute to normalization of Rational Theory which ideates the metaphor of the fully equipped individual.

However, Bounded Rational Theory in political science has been criticized on the grounds of its extremely scientific and impracticable approach (Jones, 2003, p.397). Although BRT still has strong arguments asserting to fulfil the incomplete features of Rational Theory, it is not as successful in practice as it is in theory. According to research done by Foss (2003); "Bounded Rational Theory is a theory much cited but less used". In a sense, BRT reveals problem resolution after determining its claims, as opposed to setting a course for actions. Also, it is not wrong to say that as rational theory has some problems, BRT finds it difficult to discover practical solutions. Accordingly, mixed-scanning theory may be integral in order to obviate lack of practicability.

Mixed-scanning theory, an approach improved by Etzioni, combines the theories of Rational Choice Theory and Incrementalism, which have different tenets (Etzioni, 1967, p.385). While incrementalism is mainly a process related to decision-making with gradual changes without taking into account any theory (Parsons, 1995, p.284), rationality is a short way to reach the best results with the best capacity (Simon, 1997, p.23). Etzioni's mixed scanning theory tries to reach the equilibrium point by using incrementalism to smooth off the radical aspects of the Rational Choice Theory in a decision-making process, while Rational Choice Theory also remedies the status quo in the direction of the incrementalism (Etzioni, 1967, p.385). This article suggests that by using Mixed Scanning Theory, it is possible to attain optimum decisions by diluting Rational Theory with Bounded Theory.

For instance, a forecast observatory should be established. Whilst simple observation should underpin the Rational Theory point of view, an incrementalist perspective will make small and stepped researches by consulting past experiences to anticipate further directions. Mixed scanning strives to achieve the most reliable information by searching at all scales in order to converge these two theories (ibid, p.389). However, in the sense of Rational Choice Theory, conditions observed by people do not present a proper prediction because of human incomprehension. Therefore, we can examine the sample with regard to bounded theory in order to make more sensible choices and predictions. We can substitute Bounded Theory with Rational Theory provided that Incrementalist Theory remains unchanged, and it can be said that even when a strict maximization of Rational Theory principles is generally highlighted, mental constraints of human beings, in this process, obtain maximized satisfaction. In this parallel, from the point of public policy process, mixed scanning theory can be exercised during preparation of annual budgets. From the incrementalist viewpoint, it is logical to get results via experience based on future expectations (Bendor, 2012, p.65). On the other hand, it is almost impossible to maximize rational decisions in the process when many

people join. Hence, replacing Rational Choice Theory with Bounded Theory provides a way to follow good policies and consider a more realistic decision making process.

V. Conclusion

This article has presented the tenets of both theories to examine whether or not Bounded Rational Theory copes with the gaps in Rational Choice Theory. It is likely that while Rational Choice Theory can be replaced by BRT providing some theoretical corrections on Rational Choice Theory are made to some extent in practical terms, there is no claim that BRT is able to refute Rational Theory. Bounded Theory cannot deal with all Rational Theory criticisms, including lack of pragmatism. At this point, Mixed-scanning theory can be suggested as an ideal model with small revisions, blending Incrementalism and Bounded Rational Theory instead of forming an alliance between Incrementalism and Rational Choice Theory. Incrementalism is a model which can overcome practical lacks in Rational Theory by bringing its own set of pragmatic characteristics. Also, theoretical features of the Rational Choice Theory, such as human abilities, limited time and resources which have not previously been considered can be evaluated using Bounded Theory. In the last instance, decision-making is a process that needs common ground and aims to obtain the optimum outcomes. For these reasons, it is not wrong to imply that the decision-making process can be catalysed by benefiting from several theories to reach the ideal results rather than trying to get the most useful decision relying on just a single theory.

Bibliography

- Bendor, J. 2012. *Bounded Rationality and Politics*, London: University of California Press.
- David van Mill. 1994. *Rationality, Action, and Autonomy in Hobbes's "Leviathan"*. *Palgrave Macmillan Journals* 27.2: pp. 285-306.
- Dowding, K. 1991. *Rational Choice and Political Power*, Aldershot: Edward Elgar.
- Etzioni, A. 1967. *Mixed-Scanning: A Third Approach to Decision-Making*, *Public Administration Review* 27.5: pp.385-392.
- Foss, N. J. 2003. *Bounded rationality in the economics of organizations: much cited and little used*. *Journal of Economic Psychology* 24: pp.245-264.
- Hindmoor, A. 2010. *Rational Choice*, (ed.) in D. Marsh and G. Stoker, *Theories and Methods in Political Science*. New York: Palgrave Macmillan.
- John, P. 2012. *Analysing Public Policy*. London: Routledge.
- Jones, B. D. 1999. *Bounded Rationality*. *Annual Review Political Science* 2: pp.297-321.
- Jones, B. D. 2003. *Bounded Rationality and Political Science: Lessons from Public Administration and Public Policy*. *Journal of Public Administration Research and Theory* 13. 4: pp.395-412.
- MacDonald, P. K. 2003. *Useful Fiction or Miracle Maker; The Competing Epistemological Foundations of Rational Choice Theory*. *American Political Review* 97.4: pp.551 -565.

- Parsons, W. 1995. *Public Policy: An Introduction to the Theory and Practice of Policy Analysis*. UK: Edward Elgar.
- Satz, D. Ferejohn, J. 1994. Rational Choice and Social Theory. *The Journal of Philosophy* 92. 2: pp.71-87.
- Simon, H. A. 1955. A Behavioral Model of Rational Choice. *The Quarterly Journal of Economics*. 69.1; pp. 99-118.
- Simon, H. A. 1976. *Administrative Behaviour: A Study of Decision Making Processes in Administrative Organization*, London: The Free Press.
- Simon, H. A. 1983. *Reason in Human Affairs*. England: Basil Blackwell Publisher.
- Simon, H. A. 1997. *Models of Bounded Rationality Empirically Grounded Economic Reason, Volume 3*. England: Massachusetts Institute of Technology Press.
- Tversky, A. Kahneman, D. 1981. The Framing of Decision and the Psychology of Choice. *Science, New Series* 211.4481: pp.453-458.

FROM CRISIS OF CIVILIZATIONS TO THE CIVILIZATION OF CRISIS: LONG-TERM PATTERNS IN/OF CIVILIZATIONAL LIFE- CYCLES

*şükrü YAZĞAN**

Abstract: Organismic approaches to civilizations disseminate the common sense perspective that "civilizations born, live, and die", but generally do not provide a systemic and analytical explanation for this process other than referring to biological analogies. In order to have a more comprehensive understanding on the life-cycles of the civilizations, they should be conceptualized as dissipative structures which are created and sustained through continuous re-generation of their peculiar orders reflecting their sets of social values by utilizing both the material and non-material environmental flows.

In this study life-cycles of civilizations will be studied as broad societal orders dependent on environmental flows by using an analytical model based on complexity theory and the generalization and normalization crisis in contemporary global order will be explained according to this model. In explaining life-cycles of civilizations, insights from non-linear thermodynamics will be used and threshold behaviors in complex systems as well as importance of human agency will also be taken into consideration.

Keywords: Civilizational Life Cycles, Crisis, Order, Thermodynamics, Complexity/Chaos.

MEDENİYETLERİN KRİZİNDEN KRİZ MEDENİYETİNE: MEDENİYETSEL YAŞAM DÖNGÜLERİNDEKİ UZUN DÖNEMLİ ÖRÜNTÜLER

Öz: Medeniyetlere dair organik açıklamalar "medeniyetlerin doğduğu, geliştiği ve öldüğü"ne dair genel kabulü yaymakta fakat bu süreci açıklamak için biyolojik benzetmelerin ötesinde sistemsel ve analitik bir açıklama sunmamaktadır. Medeniyetlerin yaşam döngülerine dair daha kapsamlı/kapsayıcı bir açıklama sunabilmek için medeniyetlerin, maddi ve maddi-olmayan çevresel akışları kullanarak kendilerine has toplumsal değer kümelerini yansıtan özgün düzenlerini sürekli yeniden üreterek kuran ve muhafaza eden birer çözümlen yapı olarak kavramsallaştırılması gereklidir.

Bu çalışmada, medeniyetlerin yaşam döngüleri karmaşıklık kuramına dayanan bir analitik model çerçevesinde çevresel akışlara bağımlı genel toplumsal düzenler olarak ele alınacak ve günümüzde küresel düzende kriz durumunun yaygınlaşması ve normalleşmesi bu model çerçevesinde açıklanmaya çalışılacaktır. Medeniyetlerin yaşam döngüleri açıklanırken doğrusal olmayan termodinamiğin içgörülerini kullanılacak ve karmaşık sistemlerde eşik aşan davranışlar ile insanın toplumsal evrimdeki rolü de dikkate alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Medeniyetlerin Yaşam Döngüsü, Kriz, Düzen, Termodinamik, Karmaşıklık/Kaos.

* Dr. Öğr. Üyesi, Marmara Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü.
e-mail: syazgan@marmara.edu.tr

Geliş Tarihi: 01 Aralık 2017
Date of Received: 01 December 2017
Kabul Tarihi: 18 Ocak 2018
Date of Accepted: 18 January 2018

I. Introduction

The civilizational life-cycles shape/influence the fates and the evolution of human societies. As part of cyclical theories/understanding of history, they have always been an issue of substantial scholarly interest since the early philosophers of antiquity to modern social scientists who are studying the factors affecting social change and crisis. These scholars, who have been intrigued by the question of collapse of human societies, have tried to explain or understand the conditions under which civilizations prosper, regress or die. Organismic approaches to society have disseminated the common sense perspective that "civilizations born, live and die" as all the other living organisms do; although they have rarely provided a systemic and analytical explanation for the existence and functioning of life-cycles other than referring to biological analogies. In order to develop a comprehensive understanding on the life-cycles of the civilizations, they should be (re)conceptualized as dissipative structures which are created and sustained through continuous re-generation of their peculiar ordersⁱ reflecting their sets of social values by utilizing the environmental flows.

A crisis of civilization occurs and endangers a society's survival when and if the society failed to re-create its order patterns effectively and efficiently enough because of the mounting external and internal pressures or an internal decay in order creating mechanisms which hamper systemic efforts to protect or maintain the civilization's vitality. As a rule the fragility of a social system grows with its increasing complexity or the complexification of the environment in which it has been constructed; and the increasing fragility multiply the probability of occurrence of a crisis because of increasing difficulty in continuous re-creation of order patterns.

In this paper civilizations will be re-constructed as broad societal orders dependent on environmental flows by using an analytical model based on complexity theory; life-cycles of civilizations will be explained by using insights from non-linear thermodynamics and threshold behaviors in complex systems; and then the generalization/normalization of crisis in contemporary global civilization will be assessed according to analytical framework developed.

II. Life-Cycles of Civilizations

Civilizational life cycles are cycles of birth, growth and decline that govern the dynamics of establishment, rise and fall of human societies with all the concomitant social and institutional changes. The civilizational life-cycles, as part of cyclical theories/understanding of history, have always been an issue of substantial scholarly interest since the early philosophers of antiquity to modern historians who wanted to understand the fall of Rome/Western Civilization and social scientists who are studying the factors affecting social change and/or crisis that are characteristics of all societies either historical or contemporary. Ancient Greeks' notion of civilizations as organisms with their respective cycles of birth, growth and death was one of the earlier intellectual attempts to explain the life cycles of civilizations. (Yoffee, 1988, p. 2) From Ibn-i Khaldun and Edward Gibbon to Paul Kennedy, Joseph Tainter, and Jared Diamond numerous students of history, anthropology, sociology, politics, and

international relations have tried to understand the conditions under which civilizations/states prosper, regress or die, and to explain their long term trajectory for historical change.

Their common argument is that civilizations born and prosper when and if their leaders/elites make the correct decisions and implement sound policies; or they collapse and die when and if they make mistakes and/or cannot adjust to changes in their external environment due to their inability to solve the emerging or persistent environmental, socio-economic, political or military problems. Incapable leaders/elites making inappropriate/faulty decisions and insisting on implementing same policies even after they proved to be inadequate or wrong—partly because of the existence of socio-political structures that isolate them from the consequences of their decisions—particularly during times of environmental, socio-economic, political or military distress have been considered as the main causes of their demise.

According to Ibn Khaldun, the decline of great civilizations is a result of loss *asabiyyah* (social cohesion or group solidarity)—a socio-psychological attribute that arises spontaneously in small kinship groups such as tribes and can be strengthened by a religious belief system. When and if a group/tribe of warriors get accustomed to sedentary city life with all its fine attractions and assimilated into its cultural practices; its *asabiyyah* weakens and it is replaced by a new nomadic group with a stronger *asabiyyah*. (1990, pp. 302-391).

Edward Gibbon has followed a similar socio-psychological line of reasoning in his explanations on the collapse of Roman Empire and claimed that it was the gradual loss of civic virtue among the citizens of the Roman Empire that led to its decline and eventual fall. He has claimed that as the Roman citizens gradually had lost their martial spirit and their willingness to make sacrifices for Rome, the burden for defending the Empire was shouldered by barbarian mercenaries whose numbers had increased with the growing external threats. (Gibbon, *The Decline and The Fall of the Roman Empire*, 1998) According to him, Christianity had contributed to that increasing unwillingness by weakening traditional Roman martial spirit with its doctrines of passion and pusillanimity as well as its emphasis on the afterlife. (Gibbon, 1966, pp. 10-12)

Jared Diamond, using an anthropological approach, has explained the rise and fall or the relative strengths of human societies either by referring to differences in geographical factors (such as diversity of wild plant and animal species suitable for domestication in their environment or the convenience of the major axis of their continent for the spread new techniques and new domesticated species) (Diamond, *Tüfek, Mikrop ve Çelik: İnsan Topluluklarının Yazgıları*, 2002) or by using a framework consisting of 5 set of factors including the magnitude of environmental damage; the extent of changes in the climate; existence of aggressive neighbors; loss of support from the friendly neighbors; and the societies' reactions—which are shaped by cultural factors—to their problems. (Diamond, 2006)

Paul Kennedy, a historian of international relations, economic power and grand strategy, has claimed that the rise of nations is a result of their increasing economic efficiency and productivity which provides more resources and economic capacities that enhance their military prowess. The nations' power decline when, due to their expanding strategic commitments as a

hegemon, their military expenditures increases and this imperial overstretch leads to their long-term decline by the economic burden it has created on their economies. (Kennedy, 1996)

These examples can be further enriched by adding a long list of different researchers studying civilizational life-cycles or the factor(s) that contribute(s) to civilizational collapse from different perspectives. Lowe, in his book on the collapse of Mayan civilization, classified them according to their perspectives for explanations; and he differentiated between simple causal models—using environment, ideology, techno-economic factors or socio-political forces within their explanatory frameworks—and systemic models of collapse. (Lowe, 1985, s. 43-112). Tainter also has provided a comprehensive evaluation of the substantial literature explaining the disintegration of states or the collapse of (complex) societies by classifying and critically assessing them according to major themes used in their explanations: *depletion or cessation of a vital resource; establishment of a new resource base; occurrence of some insurmountable catastrophe; insufficient response to circumstances; other complex societies; intruders; class conflict, societal contradictions, elite mismanagement or misbehavior; social dysfunction; mystical factors; chance concatenation of events; and economic factors.* (Tainter, 1988, s. 44-89)

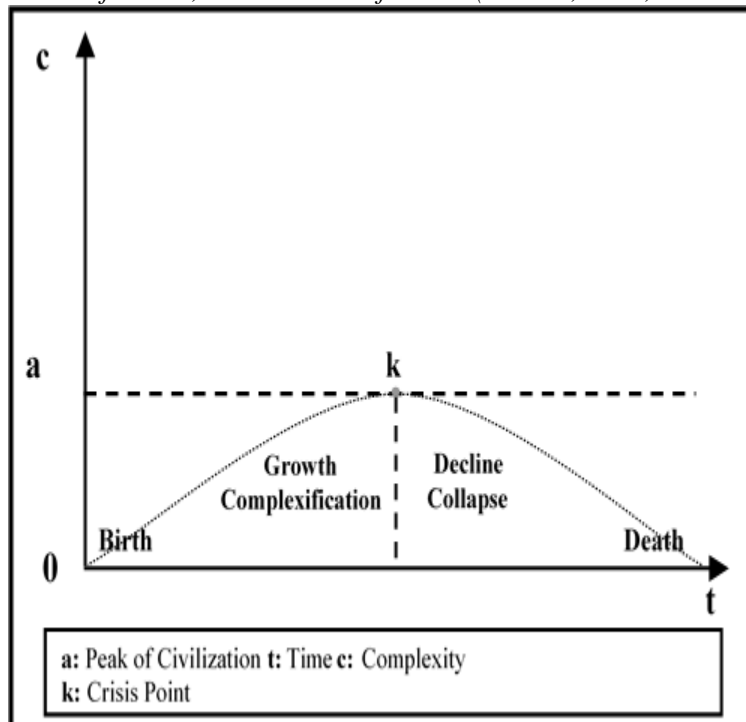

Figure 1: Rise/Complexification of Civilizations

III. Thermo-dynamics, Entropy and Life Cycles

However, these conceptualizations or models for explaining the long term trajectory of civilizations are inadequate although they are not incorrect or totally misleading. Their inadequacy is a result of their ontological premises that consider the existence of an(y) order—including human civilizations—and its

development as a universal law and an inevitable process. They presume that order emerges out of chaos spontaneously through self-generation and endures as long as there is no external or internal (f)actor detrimental to its survival or unless the societies make errors in their decisions or policies. This perspective constitutes the basis for the well-known dictum that “civilizations born, rise, decline and eventually die” as if they are biological organisms. This dictum is generally presented in the form of a curve showing first the increasing complexity of order and then its decline (See Figure 1) Due to these ontological premises, they presume the existence of an(y) order as something “normal”, and in their explanations on civilizational life-cycles they tend to concentrate on the (f)actors that may lead to emergence or growth of crisis in human societies.

This conceptualization about the existence is not compatible with the general orientation of the universe manifested by the second law of thermodynamics. According to the second law, the entropyⁱⁱ level of any isolated system increases in time as amount of available the energy decreases and its quality degraded. (Skyttner, 2005, p. 20) As the entropy level of a system increases, the system irreversibly loses its useful energy and so its ability for spontaneous change. (Slessor, 1988, p. 96) (Corning & Kline, 1998, p. 276) When the second law interpreted from a cosmological perspective, it indicates that the universe is ineluctably moving towards aging and death (Guillen, 1999, p. 177) as more and more potential energy converted into heat in the universe. The second law makes it clear that the general orientation in the universe is to dissolution and growing disorder. Everything that exists or created decays in due course and eventually dissolves after its inevitable collapse.

Thus any study on civilizational cycles should start with the premise that the dissolution of orders of any kind and the existence of crisis within the system is the norm that governs the universal existence. On the other hand, emergence or continuation of orders is a spatio-temporal exception and a temporary deviation from the general orientation. They are either products of singularities created by temporary and local disequilibriums in the system or they are established and maintained by conscious intervention of sentient beings through manipulation of the flow of energy-matter in the universe. (Rifkin & Howard, 2003, pp. 37-50)

A brief exploration of the numerous examples of the collapse in the history of human civilizations (Diamond, 2000) exposes that the elemental question when studying civilizational life cycles should not be “how and why (societal) orders/civilizations have failed”. It should be “how an island of order could/can emerge/created within the ocean of disorder” and “how it can maintain itself within a universe heading towards dissolution on the macro scale”. From a thermo-dynamical perspective as life is just a temporary respite for the eventual and inevitable death for all living things; order is a just a delayed or suppressed crisis condition in human civilizations: life continues as long as death is delayed by constant re-creation of organism; order continues as long as the universal tendency for dissolution is suppressed and crisis is delayed.

Creation of an(y) order or its complexification is materialized by intentionally decreasing the initial entropy level of the system. Orders can be

maintained as long as they are capable of re-creating themselves by suppressing/externalizing entropy through importing and utilizing the available energy in their physical environment. As a rule growth and increasing complexity of an(y) order necessitates the suppression of more entropy by diverting increasing amounts of energy flow from their environment and using it for re-creating their order on a higher level of organization. (See Figure 2)

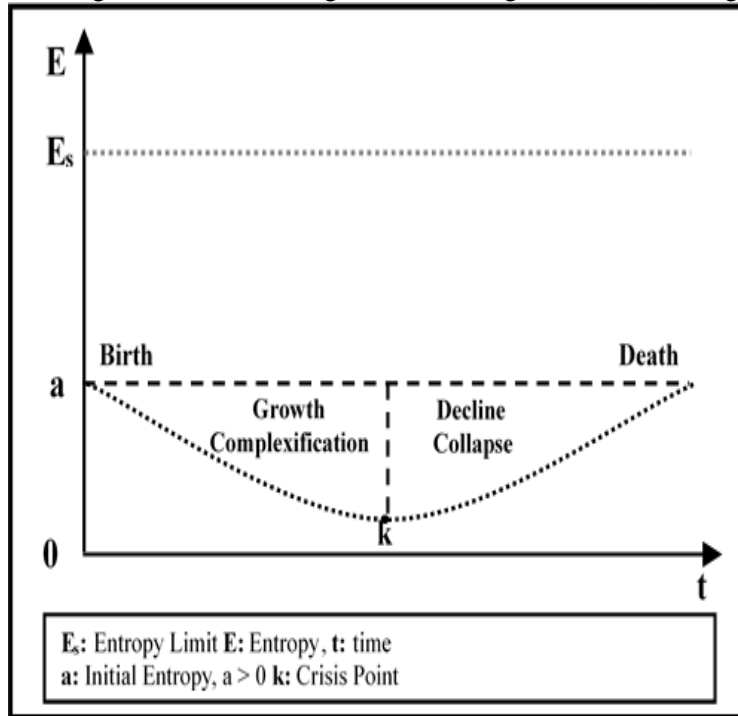

Figure 2: Rise/Complexification of Civilizations-Entropy View

For this reason, there exists a direct thermo-dynamical relation between the vitality and complexity of a system and the amount of available energy in its environment. The level of entropy indicates the quantity and quality of the useable/available energy for a given system within a pre-defined energy environment. In isolated systems the entropy level continuously increases until it reaches a systemic maximum that denotes maximum dispersion, homogeneity and thus macroscopic/system wide disorder. The evolutionary trajectory of an isolated system in phase space represented with a logistical curve. (Yazgan, 2010, pp. 96-97) However, most of the other systems in the universe including human societies are open systems that have an energy and/or material traffic with their environment—a function that is restricted by their connectivity with their physical environment and other human societies. Although in the long run they are bound by the ultimate fate of the universe (thermal death), their evolutions cannot be represented as a point attractor. Their trajectories in the short run depend on their ability to produce negentropy (negative entropy) by harnessing energy from their environment and thus stopping or decreasing ever-rising entropy levels at the expense of an increasing entropy in their environments. (Katz & Kahn, 1969, s. 94-95)

As in all open systems, the entropy reduction process in human societies consists of two broad categories of systemic activities: exporting the accumulating waste material that endanger their vitality and order; and importing energy in required quantity and quality at the required time to be used in the recreation of order. Both of these activities are carried out by certain order creating mechanisms (OCMs) which are responsible for the preservation of their vitality and order through constant restructuring. There exists a direct relation between the capacity of OCMs and the magnitude of societal order. If and when there is adequate energy to import into the system, more capable OCMs create a more complex order with a wider functional and geographical scope by further suppressing or decreasing the level of systemic entropy. The growth or complexification period of any human civilization is a process of constant re-creation in which the normal entropy production within the system can be temporarily suppressed and even reversed due to availability of environmental resources (energy forms) and the efficiency of OCMs. Differences in the capability for suppressing the entropy and thus creating order in human civilizations created the different entropy curves that represent the different levels of organizational complexity and energy utilization. (See Figure 3)

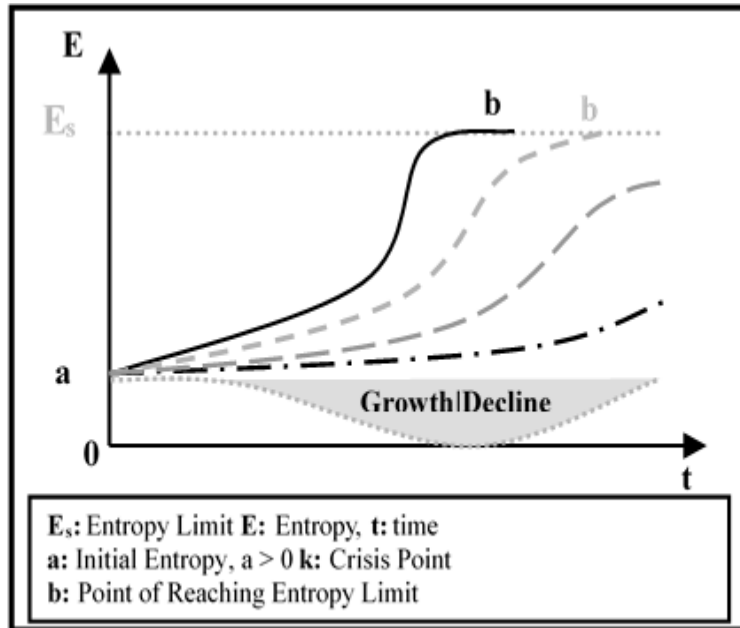

Figure 3: Alternative Entropy Growth Curves of An Open System

When and if this constant re-creation process cannot be actualized because of inadequate energy flow, inefficiency and ineffectiveness of OCMs or extensive changes in the environmental conditions; the general orientation will take over and the order will revert to its natural condition: disorder. That means the decline or collapse of human civilizations does not necessitate errors in judgment, decision, action or policy by the elites or the society as a whole. When and if they cannot do what they have to do in order to suppress the ever-increasing level of entropy by importing energy or exporting waste effectively

and efficiently enough; decline and dissolution will occur automatically as a result of inevitable increase of entropy within the system. This is when the crisis and its effects will become more visible and decisive on the evolutionary trajectory of the order.

IV. Dynamics of Order and Crisis in Life Cycles

The thermo-dynamical context of order and civilizational life-cycles makes it an imperative to consider human civilizations as dissipative structures in order to have a better and thorough understanding on the dynamics governing them and on the increasing proneness of contemporary human civilization to recurrent crisis. The notion and the concept of dissipative structures have been developed by Ilya Prigogine to describe systems functioning within the framework of non-equilibrium thermodynamics. They are defined as disequilibrium structures formed and sustained by the environmental energy flows, and which are prone to destabilization and dissolution if and when these flows creating order cease or interrupted. In this sense they are opposite of equilibrium structures which tend to protect their stable conditions in the short or medium terms. (Prigogine & Stengers, 1998, pp. 178-184)

As dissipative structures, civilizations are created and sustained through continuous re-generation of their peculiar order patterns reflecting their sets of social values by using both the material and non-material environmental flows. In practice this is actualized through localization of the evolutionary trajectory of systemic probabilities to a particular area in phase space by utilizing the energy flows available to the system. In order to create the order on the micro level the probability of occurrence of singular systemic states and on the macro level contingencies that may occur during systemic evolution are restricted through re-arrangement of the level of energy and its flow within the system.ⁱⁱⁱ The aim of localization/restriction of systemic possibilities is to create a clustering of energy and systemic probabilities and thus to increase systemic heterogeneity that represent a higher and complex level of organization.

In human civilizations restriction of systemic possibilities is materialized with reference to a predefined set of social values (SoSVs) which reflects the elites' or society's social, economic, political, cultural, and ideational preferences in the universe as well as their value judgments. A SoSVs is shaped by a society's convictions on what constitutes a good society/good life and it provides the individuals and the society with a normative framework for assessing their place in the universe and for giving a meaning to their existence. A SoSVs consists of both material and immaterial values including physical as well as spiritual survival, economic welfare, ideology, identity, etc. (Said, Lerche Jr., & Lerche III, 1995, pp. 20-30)

In order to be implemented the SoSVs of any order is operationalized by converting them into a probability restriction set (PRS) that depicts the preferred systemic possibilities of the individuals or the society in a phase space which represents all possibilities. Certain preferred systemic possibilities tried to be promoted or protected by preventing undesired systemic possibilities through manipulation or control of energy flows within the system, because not all possible systemic values are favorable for the continuous re-creation of individual and societal order. Visual presentation of these preferred systemic

possibilities in a phase space creates order patterns that provide an instrument both for assessing the evolution of the complexity of specific human societies in time, and for comparing them with others. The actual shape of an order pattern and its position in phase space changes according to PRSs of different orders while their complexity vary from each other according to their spatially and temporally differing levels of technology and socio-political organization. (See Figure 4a) These differences in complexity and shape are ultimately created by differences in the flow of energy in their environment and within their systems. When and if more systemic probabilities are externalized or restricted by importing and using an increasing amount of energy, a more complex order pattern representing a higher level of organization is created. (See Figure 4b and 4c) In its most complicated form the architecture of order patterns may take the shape of a two dimensional sierpienski carpet or a three dimensional menger sponge (a lattice with infinite surface and zero volume) (Sprott, 2006, pp. 284-288) (Gleick, 2000, p. 116) which are geometrical shapes with fractal dimensions—geometrical forms of infinite complexity that repeat their geometrical patterns independent of scale. (Gleick, 2000, pp. 108-115) (See Figure 4d)

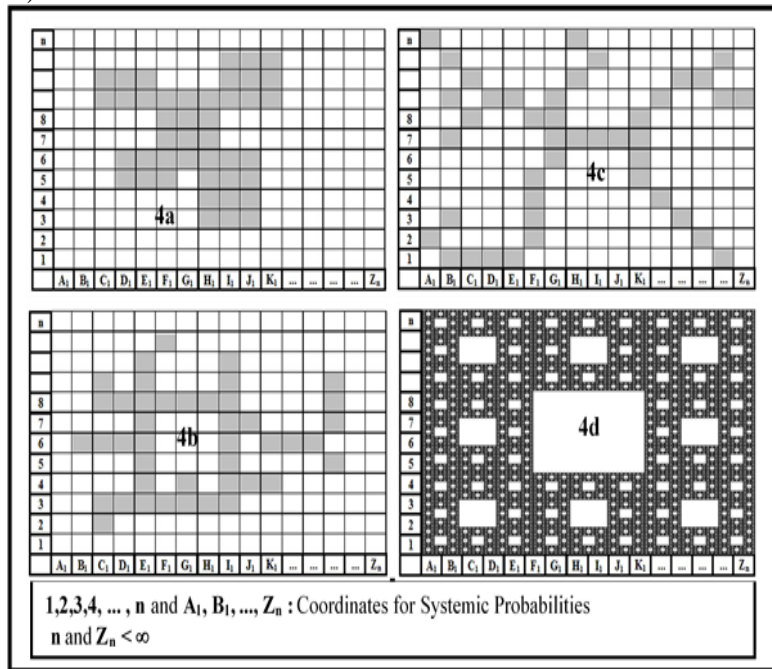

Figure 4: Restriction of Systemic Probabilities in Phase Space

However, these PRS/OPs should not be considered as static or fixed. They ineluctably evolves/transforms as the SoSVs of an order changes as a consequence of the changing preferences of individuals or the society in time. Inevitable spatial-temporal fluctuations in the efficiency and effectiveness of order creating mechanisms and the fluctuations in the environmental energy flow also create vibrations in the PRS/OPs. These vibrations in PRS/OPs increase with the complexification of the order patterns because of the unavoidable increasing demand for energy in absolute and relative terms.

The PRS/OPs provide an indicator for the level of complexification of societal orders. As the OPs become more complex, more systemic possibilities occupying a smaller area of the phase-space are restricted among its more disconnected and distant parts. Complexification of PRS/OPs is a consequence of both the qualitative (functional intensification) and the quantitative (geographical expansion and increasing number of variables) enlargement of the societal orders. As the systemic possibilities that are geographically and/or functionally related with each other occupy adjacent positions within the phase space, concomitant PRS/OPs are affected from the geographical and functional distribution of probabilities to be restricted. The more apart the probabilities are the more distributed and complex the PRS/OPs will be.

These dynamics of creation of order as a dissipative structure suggest that human civilizations, similar to all other living systems, can only exist and survive as long as they can effectively and efficiently re-create their order patterns by decreasing the systemic entropy level through exporting waste and/or importing energy. That process inevitably includes a continuous struggle against both the nature and the other societal orders in search of adequate resources to be utilized to control nature, to suppress other orders and to re-create themselves. During this re-creation, they try to re-arrange the environmental energy-resource flows in a way that will support and maintain their societal orders.

When considered within this perspective, it can be argued that crisis of a(ny) civilization is essentially a crisis of re-generation. When and if OCMs of a(ny) civilization failed to re-create its order patterns effectively and efficiently enough because of external/internal pressures or an internal decay in OCMs and thus failed to protect/maintain its vitality, a crisis may emerge and endanger its survival. That means civilizations do not have to make obvious mistakes for the emergence of a collapse; just being incapable of responding to external or internal pressures through making the right decisions and implementing the right policies at the level of effectiveness and efficiency necessitated by the situation will intensify the crisis and lead to the eventual fall of civilizations.

However, every inconvenience encountered during the re-creation of order cannot be identified as a full-fledged “crisis” because thermo-dynamically order is a suppressed disorder and disorder intrinsically exists in every system. As Wallerstein argues, the concept of crisis should be used to refer “not conjectural difficulties within a system but a structural strain so great that the only possible outcome is the disappearance of the system as such, either by a process of gradual disintegration...or by a process of relatively controlled transformation”. (Wallerstein, 1983, s. 21) The concept denotes to the situations where the functioning of the system deteriorates as a whole or in part; sudden and unexpected changes occurs in fundamental systemic variables; critical systemic values cannot be constrained within certain limits; and systemic instability increases.

The crisis can be considered as a continuous (dis)equilibrium condition that emerged out of adverse changes in functional and structural systemic processes. It occurs when the large fluctuations in system structures and processes—that are created by the inability to constrain systemic probabilities—hamper the continuous re-creation of order patterns. The factors producing these

fluctuations may include systemic transformations that complicated the order by increasing the number of possibilities; disruptions and shifts in the systemic PRS/OPs created by sudden and large scale changes in the environmental conditions; and other changes that may obstruct reduction of entropy within the system.

The crisis in human civilizations may take two different forms according to their pace of development, their immediate destructive potential on the systemic order, their evolutionary dynamics and their possible impact on systemic sustainability: slow, long-term and chronic ordinary crisis that describes the dissolution of all clustering and the homogenization of all created heterogeneities as a result of the long term effects of inevitable entropy growth in the universe leading to heat death; sudden, short-term and acute extra-ordinary crisis created by the severance of the links keeping order intact by external or internal (f)actors. Ordinary and extra-ordinary crisis can be differentiated from one another according to their impacts on the curve in phase space representing the trajectory of the entropic evolution for civilizational orders.

The overall impact of ordinary crisis on orders is similar to ageing in biological systems. During an ordinary crisis, as the OCMs lose their effectiveness and efficiency, civilizations face more problems in the re-creation of their orders and ultimately dissolve by surrendering themselves to the entropic orientation of the universe. The reasons for that loss of effectiveness and efficiency can be created by conjectural problems in the energy flow, inability of the existing energy structure to provide adequate energy necessary for the survival of order at the existing level of complexity, or exhaustion in OCMs due to their structural incapacitation. Under these conditions suppression of the entropy growth cannot be achieved and the growth or complexification of the civilization first slows down and then stops. As a result the graphical curve indicating systemic entropy level returns to its natural course and goes upwards. This change of direction signalizes the beginning of the ordinary crisis. (See Figure 5a) However, re-established entropy growth as a part of the ordinary crisis does not have to be irreversible. If OCMs can be revitalized through re-organization (structural reform) or new energy sources that are adequate for satisfying the needs of the order can be discovered (enlargement or deepening of the energy base), it is possible to rein over the process and decrease the increasing entropy again.

The impact of extra-ordinary crisis is similar to a sudden and acute illness or a sudden external attack disintegrating the order or incapacitating its OCMs. Extra-ordinary crisis factors lead to a sudden increase in entropy and an immediate loss in the level of complexity if and when their aggregated overall impacts exceed the carrying capacity of the civilizations or their OCMs. Thus, during an extra-ordinary crisis a sudden collapse and dissolution of civilizations may occur due to the concomitant immediate and overwhelming entropy growth. The more complexified the civilizational orders are, the more prone they will be to a sudden collapse, because the creation and maintenance of orders necessitate more capable OCMs and more energy import from the environment as civilizations and their PRS/OPs become more complicated. When the required energy cannot be guaranteed at an adequate level or OCMs

cannot function as effectively and efficiently as required, the orders become more vulnerable. If an external or internal attack occurs under these conditions, civilizations cannot protect their vitality and thus dissolve into their constituent units/parts. During an extra-ordinary crisis, it takes less time to reach maximum entropy and so crisis period is shorter but more intense. (See Figure 5b)

V. Complexity and Civilizational Crisis

The pace and level of crisis and collapse in civilizations is linked to their systemic complexity level. As a rule increasing complexity of a civilization and/or the environment in which it has been constructed, increases the probability of occurrence of crisis by increasing the fragility of the system and making it more difficult to continuously re-create order patterns. The link between increasing complexity and increasing fragility is established by the thermo-dynamical context of social orders; dynamics of order creation, and the chaotic interactions that may lead to threshold behaviors in complex systems.

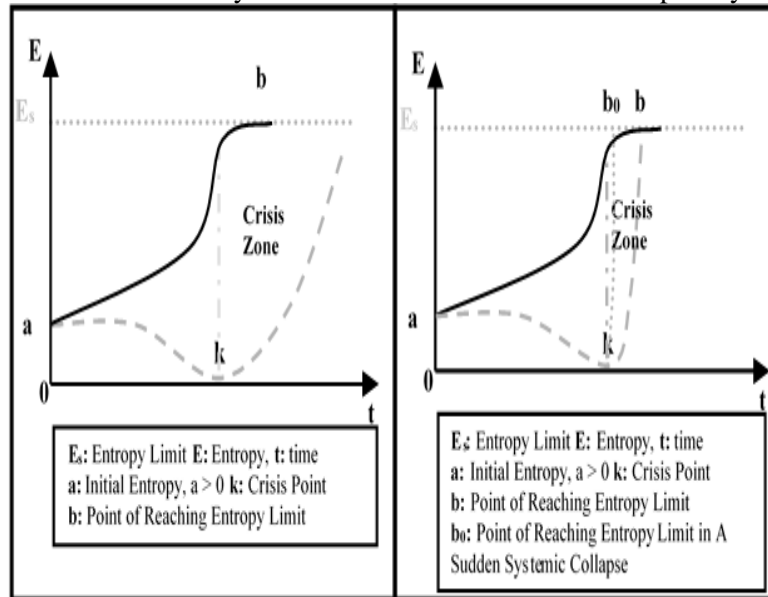

Figure 5a: Ordinary Crisis

Figure 5b: Extra-ordinary Crisis

Thermo-dynamical context of order creation, described in the previous pages, has shown that there exists a direct relation between the complexity of a civilization and amount of energy it needs. As energy needs of a civilization increases in line with its complexity, its vulnerability to the fluctuations in energy flow intensifies. Contemporary human civilizations are structurally and functionally more complex than any of their predecessors and so their energy needs are both qualitatively more varied and quantitatively greater. So, they are more vulnerable to virtually unavoidable fluctuations in the energy supply which is provided by a complex network of energy transportation lines stretching out in all corners of the world. This increasing vulnerability to energy supply makes them more prone to emergence of crisis and intensifies its negative consequences.

Increasing complexity also necessitates more effective and efficient control systems due to increasing number of systemic probabilities and

increasing speed of systemic processes. They are necessary to protect the functionality of the system, to keep the flow of energy under control, and to prevent the potentially destructive contingent threshold behaviors. The existence of more effective and efficient control systems required more complex and comprehensive feed-back loops for control and the processing of more information in shorter periods. However, the functioning of any control system is conditioned or constrained by the informational entropy—used as a measure of loss of information during the transmission of command and control messages among the control systems. (Luenberger, 2006, pp. 10-11) (Skyttner, 2005, pp. 238-246) As a rule, the more complex an order is the more informational entropy it will produce, and the probability of anthropogenic or systemic errors in the transmission of control messages increases with the increasing entropy. This means lesser control over the systemic processes of order re-creation and thus increasing potential for crisis as the systems complexify.

Complexification of orders may also lead to an increase in the threshold behaviors and creates non-linear dynamics within the system. Emergence of non-linear dynamics creates bifurcations and unpredictable evolutionary trajectories for the evolution of civilizations and decreases their reliability against the internal and external detrimental effects. (Munasinghe, *The Economics of Power System Reliability and Planning: Theory and Case Study*, 1979, pp. 10-11) Increasing unpredictability of systemic processes constrains the ability of OCMs to re-create an order according to a pre-defined PRS and makes the orders more prone to crisis. Tainter, explained this increasing uncontrollability by referring to diminishing returns of investment in social complexity because of the decreasing marginal productivity of changes (innovation/novelty) in socio-political organization. (Tainter, 1988, s. 91-118)

Interaction of all these three factors has transformed contemporary globalized human civilization into a “civilization of crisis”, because the increasing integration of human civilization(s) into a more complex and unified monolithic societal order inevitably increases the probability of emergence of crisis. The complex web of functional relations created throughout the globalization process provides the links through which crisis that emerge in one part of the system can be generalized by spreading every corner of the world. Increasing frequency of crisis in different functional areas of social life and system wide generalization of conditions of emergency, have normalized crisis as one of the characteristics of contemporary human civilization(s). This condition has been further aggravated by the emergence of a crisis matrix—consisting of a set of crisis factors that overlaps and interacts with each other to strengthen and intensify their negative impacts on the re-generation/re-creation processes of the human civilizations—which has become the real threat to the survival of the globalized human civilization.

VI. Conclusion

In order to have a better and through understanding on the civilizational life-cycles, they should be considered as dissipative structures within a thermodynamical context. The relation between energy flow and order creation materialized according to a pre-defined PRS shapes the dynamics governing the

rise and decline of human civilizations. Complexification of orders makes them more vulnerable to internal and external factors—including flow of energy—that are detrimental to the survival of civilizations. Emergence of a globalized human civilization as a form of complex and unified monolithic order, has increased the probability of emergence of crisis and has normalized the crisis conditions by increasing the frequency of system-wide emergency situations.

Bibliography

- Chalidze, V. (2000). *Entropy Demystified: Potential Order, Life and Money*. USA: Universal Publishers.
- Corning, P. A., & Kline, S. J. (1998). *Thermodynamics, Information and Life Revisited, Part I: 'To Be or Entropy'*. *Systems Research and Behavioral Science*, 15.
- Diamond, J. (2000). *Ecological Collapses of Pre-Industrial Societies*. The Tanner Lectures on Human Values, Stanford University. Retrieved from http://www.tannerlectures.utah.edu/lectures/Diamond_01.pdf
- Diamond, J. (2002). *Tüfek, Mikrop ve Çelik: İnsan Topluluklarının Yazgıları* (1 b.). Ankara: TÜBİTAK.
- Diamond, J. (2006). *Çöküş: Medeniyetler Nasıl Ayakta Kalır Ya Da Yıkılır?* (1 b.). (E. Kırıl, Çev.) İstanbul: TİMAŞ.
- Gibbon, E. (1966). *General Observations on the Fall of the Roman Empire in the West*. In D. Kagan, *Decline and Fall of the Roman Empire: Why Did It Collapse?* (pp. 10-12). Boston: D. C. Heath and Company.
- Gibbon, E. (1998). *The Decline and The Fall of the Roman Empire* (Abridged ed.). (A. Lentin, & B. Norman, Eds.) Hertfordshire: Wordsworth Editions.
- Gleick, J. (2000). *Kaos: Yeni Bir Bilim Teorisi* (10 ed.). (F. Üçcan, Trans.) Ankara: TÜBİTAK.
- Guillen, M. (1999). *Dünyayı Değiştiren Beş Denklem: Matematiğin Gücü ve Şiirselliği* (10 ed.). (G. Tanrıöver, Trans.) Ankara: TÜBİTAK.
- Haldun, İ. (1990). *Mukaddime* (Vol. 1). (Z. K. Ugan, Trans.) İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Katz, D., & Kahn, R. L. (1969). *Common Characteristics of Open Systems*. In F. E. Emery (Ed.), *Systems Thinking: Selected Readings*. Baltimore: Penguin Books.
- Kennedy, P. (1996). *Büyük Güçlerin Yükseliş ve Çöküşleri: 1500'den 2000'e Ekonomik Değişme ve Askeri Çatışmalar* (6 ed.). (B. Karanakçı, Trans.) Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Lowe, J. W. (1985). *The Dynamics of Apocalypse: A Systems Simulation of the Classic Maya Collapse*. Albuquerque: University of New Mexico Press.
- Luenberger, D. G. (2006). *Information Science*. Princeton: Princeton University Press.
- Munasinghe, M. (n.d.).
- Munasinghe, M. (1979). *The Economics of Power System Reliability and Planning: Theory and Case Study*. Baltimore: John Hopkins University Press.

- Prigogine, I., & Stengers, I. (1998). *Kaostan Düzene: İnsanın Tabiatla Yeni Diyalogu* (2 ed.). İstanbul: İz Yayıncılık.
- Rifkin, J., & Howard, T. (2003). *Entropi: Dünyaya Yeni Bir Bakış*. (H. Okay, Trans.) İstanbul: İz Yayıncılık.
- Ruelle, D. (1999). *Rastlantı ve Kaos*. (D. Yurtören, Trans.) Ankara: TÜBİTAK.
- Said, A. A., Lerche Jr., C. O., & Lerche III, C. O. (1995). *Concepts of International Politics in Global Perspective* (4 ed.). New Jersey: Prentice-Hall.
- Skyttner, L. (2005). *General systems Theory: Problems, Perspectives, Practice* (2 ed.). Singapore: World Scientific Publishing.
- Slessor, M. (1988). *MacMillan Dictionary of Energy* (2 ed.). Hong Kong: MacMillan.
- Sprott, J. C. (2006). *Chaos and Time Series Analysis*. Oxford: Oxford University Press.
- Tainter, J. (1988). *Collapse of Complex Societies*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Wallerstein, I. (1983). *Crises: The World Economy, the Movements and the Ideologies*. In A. Bergesen (Ed.), *Crises in the World System* (pp. 21-36). California: SAGE.
- Yazgan, Ş. (2010). *Düzen, Düzensizlik ve Entropi*. In M. Şenel, & M. Özcan (Eds.), *Modernite ve Dünya Düzen(ler)i* (pp. 93-119). İstanbul: Klasik Yayınları.
- Yoffee, N. (1988). *Orienting Collapse*. In N. Yoffee, & G. L. Cowgill, *The Collapse of Ancient States and Civilizations* (pp. 1-19). Tucson: University of Arizona Press.

ⁱ Order as a concept can be defined as "spatio-temporal continuities within functional and structural arrangements".According to Chalidze, it refers to restrictions imposed on the dispersion probabilities of constituent units in the system. These restrictions can be both physical limitations created by laws of physics and social limitations imposed by taboos, traditions, practices, conventions and laws of society. (Chalidze, 2000, pp. 41-43)

ⁱⁱ Entropy is a concept used as a measure of the amount of energy within a system that cannot be transformed into work because of irreversibility of energy-heat conversion processes. (Guillen, 1999, pp. 212-213)

ⁱⁱⁱ The link between energy and restriction of probabilities can be explained according to quantum mechanics. As any system whose energy level has been constrained by having it caged in a box in the phase space can only have a finite number of systemic possibilities; at a given energy level the area occupied by the system in the phase space and so the number of possibilities it can materialize are restricted. (Ruelle, 1999, p. 98)

SİBER OLAYLAR EKSENİNDE SİBER GÜVENLİĞİ ANLAMAK

*Aşır SERTÇELİK**

Öz: Siber uzay teknoloji ile birlikte ortaya çıkmıştır. İnsanların siber uzay ile olan ilişkisi arttıkça siber uzay da güvenlik meselesi de yeni bir boyut kazanmaktadır. Gerçekleşen bir takım siber olayları anlamamız siber güvenliği anlamamız açısından temel teşkil etmektedir. Siber güvenlik, içerik itibarı ile bilgisayar sistemleri ve genel olarak teknoloji ile iç içe geçmiş olduğundan ve teknik boyutları birçok farklı çalışmanın konusunu teşkil ettiğinden siber güvenliğin teknik ayrıntıları ele alınmamıştır. Sınırları belli olmayan siber uzayda güvenlik konusu ise birey, devlet, uluslararası ve hatta küresel düzeyde bir ihtiyaçtır. Çalışmada bu ihtiyaca dikkat çekmek amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Güvenlik, Siber Güvenlik, Siber Olaylar.

UNDERSTANDING CYBER SECURITY ON AXIS OF THE CYBER EVENTS

Abstract: Cyberspace has emerged with technology. As the relation increase between people and cyber space, The issue of security in cyberspace also gains a new dimension. A series of cyber events are the basis for understanding cyber security. Cyber security has been intertwined with computer systems and technology in general. Technical aspects of cyber security for constituting the subject of many different studies have not been addressed. Security in cyberspace without boundary is a necessity of individual, state, international, and even global. It is aimed to draw attention to this need in the study.

Keywords: Security, Cyber Security, Cyber Incidents

I. Giriş

İçinde bulunduğumuz çağ, bilginin değerinin her geçen gün artması ile birlikte, bilgi çağı olarak adlandırılmaktadır. Sürekli bir gelişim içerisinde olan internet ve bilgisayar teknolojileri, ihtiyacımız olan bilgiye daha kolay ve hızlı bir şekilde ulaşmamıza imkân sağlamaktadır. Biz interneti dijital dünyanın bir kısaltması olarak kullanırken; bu bilgisayarların arkasındaki insanları ve onların bağlantılarının toplumlarını nasıl değiştirdiğini kapsayan bir siber uzay var. (Singer & Friedman, 2014, s. 14)

Siber; oluşturulan, depolanan ve paylaşılan sayısallaştırılmış verilerden oluşan bir bilgi ortamıdır. (Singer & Friedman, 2014, s. 13) Siber uzay ise ABD Savunma Bakanlığı'nca "internetin bulunduğu, telekomünikasyon ağlarını ve bilgisayar sistemlerini de kapsayan, birbirine bağlı bilgi teknolojisi altyapılarının olduğu küresel bir alan" olarak tanımlanırken, ayrıca "insanların, telekomünikasyon sistemleri ve bilgisayarlar aracılığıyla herhangi bir coğrafi sınırlamaya maruz kalmadan, birbirine bağlı olma durumu" şeklinde de tanımlanmaktadır. (Habertobb, s. 13) Siber uzay kavramı ilk defa 1974 yılında

* Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi. e-mail: asirsertcelik@gmail.com

Geliş Tarihi: 01 Aralık 2017
Date of Received: 01 December 2017
Kabul Tarihi: 09 Şubat 2018
Date of Accepted: 09 February 2018

William Gibson tarafından kullanılmıştır. (Karakuzu, 2015, s. 72) Siber uzay interneti kapsayan ancak salt internetten ibaret olmayan bir sistem olarak kabul edilmektedir. (Özçoban, 2014, s. 51) Siber uzayda net sınırlar yoktur.

Fiziksel alanın yerini siber uzaya bırakmaya başlaması ile beraber zamana ve mekana bağlılık önemli ölçüde azalmış, hiyerarşik yapının yerini demokratik yapı ve doğallığın yerini teknoloji almaya başlamıştır. Kısacası günümüzde yaşamın birçok alanı Bilgi İletişim Teknolojilerine bağımlı hale gelmiştir ve bu bağımlılık da giderek artmaya devam edecektir. (Ünver & Canbay, 2010, s. 95) Bu gelişmeler bir taraftan insanoğlunun yaşamını önemli ölçüde kolaylaştırıp, rahatlatırken diğer taraftan da “siber güvenlik” başta olmak üzere bir takım problemlerin ortaya çıkmasına yol açmaktadır. İnternet kullanımında güvenlik, internetin tasarımından daha sonra ortaya çıkmış olan bir olgudur. İnsanoğlu için çok büyük faydalar sağlayan bu gelişmelerin art niyetli bazı kişiler tarafından suistimal edilmesi, siber ortamın saldırı, tehdit, mala ve hatta cana zarar vermek amacı ile kullanılması ve siber saldırılar sebebi ile kişilerin ve ülkelerin gördüğü zararların büyük boyutlara ulaşması güvenlik algısında ve anlayışında bir takım değişikliklere yol açmış ve siber güvenlik konusu bireylerin, kurumların, ülkelerin ve uluslararası kuruluşların gündeminin en önemli gündem konularında biri haline gelmiştir. (Ünver & Canbay, 2010, s. 94)

Siber Uzay ile birlikte güvenlik tanımı da değişime uğramıştır. Devlet merkezli, askeri tehdit odaklı bir bakış açısı içinde yorumlanan geleneksel güvenlik anlayışı, büyük ölçüde suni tehditler üzerinden güvenlik gündemini belirlemiştir. (Karabulut, 2009, s. 2) Güvenlik artık sadece devletlerin fiziksel olarak hayatta kalmalarını değil aynı zamanda insanların hayat tarzları, değerleri, toplumsal ilişkileri vs. olarak korunmasını da içermektedir. (Karabulut, 2009, s. 2) Siber güvenlik, “siber hayatın güvenliğinin (gizlilik, bütünlük ve erişilebilirlik) sağlanması amacıyla gerçekleştirilen faaliyetlerin tümü (Uçar, 2011, s. 7)” olarak tanımlanmaktadır. Gizlilik, bilişim sistem ve verilerine sadece yetkili sistemler veya kişiler tarafından erişilebilmesini ifade eder. Bütünlük, bilgi ve bilişim sistemlerinin ve sadece yetkili sistemler veya kişiler tarafından değiştirilebilmesini ifade eder. Erişilebilirlik ise, yetkili kişilerin ihtiyaç duyulan zamanda ve ihtiyaç duyulan kalitede bilgiye ve bilişim sistemlerine erişebilmesini ifade etmektedir. (Kara, 2013, s. 4-5) Gizlilik, bütünlük ve/veya erişilebilirlik ihlal edildiği zaman bu bir tehdittir ve siber güvenlik konusuna girer. Siber Güvenlik, siber uzaydan gelebilecek tehdit ve saldırılara karşı kurum, kuruluş ve bireylerin varlıklarını korumak amacı ile kullanılan risk yönetimi yaklaşımları, güvenlik kavramları, politikalar, eğitimler, kılavuzlar, güvenlik teminatları, faaliyetler, uygulamalar, araçlar ve teknolojilerden oluşmaktadır. (Siber Güvenlik)

Güvenlik kavramı ilk insanla birlikte hayatımıza girmiş ve günümüze gelene kadar çeşitli evrelerden geçmiştir. Güvenlik sözlük anlamı içinde; “toplum yaşamında yasal düzenin aksamadan yürütülmesi, kişilerin korkusuzca yaşayabilmesi durumu, emniyet (Türk Dil Kurumu)” olarak tanımlanmaktadır. Arnold Wolfers bu tanımlamayı iki farklı bileşene bölerek bir güvenlik tanımlamasına ulaşmaya çalışmıştır. Wolfers’a göre güvenlik; objektif anlamda eldeki değerlere yönelik bir tehdidin olmaması ve subjektif anlamda ise bu değerlere yönelik bir saldırı olacağı korkusu taşımamaktır. (Karabulut, 2009, s.

3) Yeni tehditlerin ortaya çıkmasıyla beraber güvenliğin genişlemesi ve derinleşmesi de bir zorunluluk haline geldi. Ekonomi güvenliği, bilişim güvenliği, bilgi güvenliği, birey güvenliği, doğal kaynakların güvenliği vs. gibi birçok güvelik alanı ortaya ıktı. Siber güvenlik ise aslında tüm bu yeni güvenlik alanlarının kesişim noktasında yer almaktadır. (Boyras) Sıradan bir siber saldırı birey ve bilgi güvenliğini doğrudan etkileyebilmekteyken, kapsamlı bir siber saldırı ekonomi ve evre güvenliğini, toplumsal hatta küresel güvenliği doğrudan etkileyebilmektedir.

Küreselleşme sürecinin ivme kazanmasına paralel olarak dünyada hemen her alanda değişim ve dönüşümler yaşanmaktadır. Bu alanlardan biriside güvenliktir. Siber ortamda bilgilere ve bilişim sistemlerine yönelik kötü niyetli hareketlerin ve saldırıların başlaması ve bunların artarak devam etmesi ‘Siber Güvenlik-Savunma’ kavramlarını, karşı tarafın bilgilerine ve bilgi sistemlerine zarar verme veya olumsuz etkileme istek ve ihtiyaçları ise ‘Siber Saldırı-Taarruz’ kavramlarını ortaya çıkarmıştır. (Şenol, 2016, s. 10) Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerle siber ortamın sağladığı imkân ve kolaylıklar yaşamı her geçen gün kendisine daha bağımlı hale getirirken, bu ortamın tehdit, saldırı, cana ve mala zarar verme vb. amaçlarla kullanılması sonucunda kişilerin, toplumların ve ülkelerin uğradığı büyük zararlar güvenlik anlayışında büyük değişikliklere yol açmıştır. (Şenol, 2016, s. 11)

Bilgi iletişim teknolojileri konularında çalışmalar yürütmekte olan Birleşmiş Milletler’in haberleşme, bilgi ve iletişim teknolojileri alanındaki yetkili organı Uluslararası Telekomünikasyon Birliği’dir. Özel sektör ve kamu kuruluşlarına bilgi iletişim teknolojileri alanında hizmetler sunmaktadır. Başlıca görevleri arasında uydu yörüngelerinin tahsisi konusunda uluslararası işbirliğini sağlamak, radyo spektrumunun küresel ölçekte kullanımını düzenlemek, farklı haberleşme sistemleri arasında bağlantılar sağlanmasına izin veren dünya standartlarını oluşturmak gibi görevleri bulunmaktadır. Tüm bunların yanı sıra, siber güvenliğin sağlanması gibi güncel konularda da çalışmalar yapmaktadır. Türkiye’nin de dahil olduğu 191 devlet yesi ve 700’den fazla sektör temsilcisini bünyesinde barındırmaktadır. Dünyada siber güvenlik konusunda etkin rol oynayan önemli bir uluslararası kurumdur. UTB tarafından yapılan tanımda siber güvenlik, “siber uzayda, kullanıcılar ve organizasyonların varlıklarını korumak amacı ile kullanılan politikalar, risk yönetimi yaklaşımları, araçlar, güvenlik kavramları, güvenlik önlemleri, uygulamalar, kurallar, eylemler, eğitimler ve teknolojilerin bütünü” olarak ifade edilmiştir. (Çeliktas, 2016, s. 18-19) Başka bir tanımda ise siber güvenlik, bir devletin kendisini ve kurumlarını casusluk, tehdit, sabotaj, dolandırıcılık ve suçtan koruyabilme, hırsızlığı ve diğer yıkıcı e-etkileşimleri ve e-işlemleri tanımlayabilme kabiliyetini ifade eder. (Choucri, 2012, s. 39)

Siber güvenlik, donanım güvenliği, fiziksel güvenlik ve bilgi güvenliğinden oluşmaktadır. İnternetin temel felsefe bilgi paylaşımı olduğu için güvenlikte de en hassas olan bilgi güvenliği konusudur. Yapılan araştırmalar, bilgi güvenliği olaylarının %14’ünün satış noktası ihlallerinden, %22’sinin siber casusluktan ve %35’inin web saldırılarından olduğunu gösterdi. (Habertobb, s. 15)

Siber güvenlik 1990’lardan bu yana ulusal güvenlik için öne ıkmiş bir konudur. İki kutuplu uluslararası sistemin yapısı etkisini kaybetmesi ile birlikte

uluslararası güvenlik sadece askeri kökenli olmaktan çıkıp ekonomiden enerjiye, iklim değişiminden siber alana kadar yeni tehditler tartışılmaya başlanmıştır. (Bıçakçı, 2012, s. 206) Her devletin kendi içerisine bir takım siber güvenlik önlemleri vardır. Siber tehditler yaşandıkça devlet, kurum ve bireylerin tedbirlerini artırma zorunluluğu doğmuştur. Özellikle bu konuda devletler bazında yasal düzenlemeler, tedbirler ve siber olaylara müdahale birimleri kurulmaya başlanmıştır. Kritik altyapıların günümüzde tamamen bilgi iletişim teknolojilerine bağımlı hale gelmesi hem bireyler hem ülkeler hem de uluslararası toplum açısından hayati bir önem arz etmektedir. (Ünver & Canbay, 2010) Bu konuda yapılan çalışmalar siber güvenlik çalışmalarının ulusal strateji ve politika geliştirilmesi, kurumsal yapılanmanın belirlenmesi, yasal çerçevenin oluşturulması, teknik tedbirlerin geliştirilmesi, ulusal koordinasyon ve işbirliğinin sağlanması, farkındalığın artırılması, kapasitenin geliştirilmesi, uluslar arası uyum ve işbirliğinin sağlanması olarak sekiz önemli unsuru olduğunu ortaya koymaktadır. (Ünver & Canbay, 2010, s. 99)

İnternet, fiziksel olarak sınırlandırılmayan ve ulusal sınırları aşan yapısı sayesinde Uluslararası İlişkiler'in alanına girmektedir. (Öğün & Kaya, s. 148) Siber dünyanın birçok özelliği de çağdaş uluslararası ilişkiler teorisini, politikasını ve uygulamasını yeniden şekillendirmektedir. (Choucri, 2012, s. 3) Siber Uzay'da bir aktörün faaliyetleri, diğer aktörlerin egemenliğini, istikrarını veya güvenliğini tehdit ettiğinde, Siber Uzay uluslararası ilişkilerde kritik bir alan haline gelmeye başlamıştır. (Choucri, 2012, s. 5) Yakın zamana kadar Siber Uzay'a ilişkin meseleler "low politics" bir mesele olarak ele alınırdı. Ama artık Siber Uzay'ın ulusal güvenlik ve alışlagelmiş uluslararası düzenin bozulması açısından potansiyel bir tehdit oluşturan bir güvenlik açığı kaynağı olduğu anlaşılmıştır. (Choucri, 2012, s. 3) Önemli siber güvenlik olayları siber güvenliğin ne kadar önemli bir mesele olduğu konusunda ikna edici bir rol oynamış ve siber uzay ile ilgili sorunların gitgide "high politics" bir mesele olarak ele alınmasını sağlamıştır.

Siber tehditlerin boyutlarının devletlerarası krizlere yol açacak kadar büyümesi ve devletlerin siber alanı bir hâkimiyet unsuru olarak görmeye başlamaları gibi durumlar siber alanı daha çok güveniksizleştirmektedir. Siber güvenliğin uluslararası güvenlikle ilişkili olduğunu göz önüne alırsak, siber güvenlik sorunun uluslararası ilişkilerdeki anarşiyi artıracakını da kabul etmemiz gerekir.

Siber güvenlik konusunda siber suçlara karşı uluslararası düzeydeki ilk sözleşme Avrupa Konseyi tarafından hazırlanan Siber Suç Sözleşmesi'dir. Sözleşmeyi 39 Avrupa Konseyi üyesi, ABD, Kanada, Japonya ve Güney Afrika olmak üzere toplam 43 ülkenin imzaladığı biliniyor. Türkiye ise 10 kasım 2010 tarihinde Dışişleri Bakanlığı düzeyinde bu belgeyi imzaladı. (habertobb, s. 17) Sözleşme, ulusal ceza hukukunu uyumlaştırmayı, suçların soruşturulması ve kovuşturulması için ulusal ceza usul hukuku yetkisini geliştirmeyi ve uluslararası işbirliği için etkili mekanizmalar kurmayı amaçlıyor. (Choucri, 2012, s. 168) Fakat siber suç, siber güvenlik alanındaki mevcut güvenlik eksikliğinin yalnızca bir parçasıdır. (Knake, 2010, s. 21) Siber güvenlik kavramının yeri ve öneminin her geçen gün arttığı düşünülürse, dünya barış ve güvenliğinin sağlanabilmesi için uluslararası hukuk kuralları içerisindeki yerinin netleştirilmesi önemli bir meseledir. Bütün bunların yanında, Küresel

çapta Birleşmiş Milletler tarafından bu konuda kabul edilmiş bir anlaşma olmadığından, dünya çapında az ve çok üzerinde uzlaşılan ve kabul edilen bir siber güvenlik tanımı da yoktur. (Akyeşilmen, 2016) Küresel çapta üzerinde anlaşılabilir bir siber güvenlik tanımı olmadığı için uluslararası siber güvenlik siyaseti oluşturmakta zordur. Uluslararası siber güvenlik siyasetinin olmayışı her devletin kendi başına buyruk bir siber güvenlik siyaseti oluşturmasında itici bir rol oynamaktadır.

Zaman içerisinde, bilginin, ticaretin ve ekonomik sistemlerin internet ile bütünleşik hale gelmeleri ve siber alanda yaşanan gelişmelerin sistemlere yetkisiz girişe, bilgi hırsızlığına ve hatta fiziksel zararlar vermeye kadar imkân tanıması siber alanda güvenliği büyük bir sorun haline dönüştürmüştür. (Güngör & Güney, 2017, s. 138) Siber suçların her yıl dünya ekonomisine verdiği zarar yaklaşık 1 trilyon dolar civarındadır. (Knake, 2010, s. 5) Sadece bu zarar bile göz önüne alındığında uluslararası alanda siber güvenlik konusunda atılacak adımların ne kadar gerekli olduğu tahmin edilebilir.

Dünyanın gelecekte nerede olacağına ilişkin bir ankette Foreign Policy dergisi, siber alanı "tek ve en büyük gelişmekte olan tehdit" olarak nitelendirirken, Boston Globe geleceğin burada olduğunu iddia etmiştir. (Singer & Friedman, 2014, s. 3) ABD eski Başkanı Barack Obama ise "siber güvenlik risklerinin 21. yüzyılın en ciddi ekonomik ve ulusal güvenlik zorluklarının bir kısmını teşkil ettiğini" beyan etmiştir. (Singer & Friedman, 2014, s. 2)

II. Siber Güvenlik Olayları

Hiçbir zaman tam bir güvenlik yoktur, çok düşük bir ihtimalde olsa güvenlik açıkları hep vardır. Siber güvenlik içerisinde yönelik hem doğal hem beşeri olaylar vardır. Üzerinde durulan ise daha çok beşeri olaylardır. Siber uzayda, güvenlik alanındaki mücadele farenin hep bir adım önde olduğu kedi-fare mücadelesine benzetilmektedir. (Özçoban, 2014, s. 87) Siber olaylar, siber güvenliğin ne kadar önemli bir mesele olduğu konusunda ikna edici bir rol oynamıştır. Siber güvenliği etkin bir şekilde sağlamak için, siber olayları ve çoğunlukla da siber tehditleri anlamak gerekir. Siber güvenlik alanında şuan için önemli bir tarihsel birikim ve gelişim yoktur. Fakat siber meselelerin sebep olduğu siber güvenlik algısının gelişimi söz konusudur.

Siber güvenlik konusu ile ilişkili önemli siber olaylara bakacak olursak eğer;

Haberleşmenin/Bilginin Gizliliği ve Şifreleme Üzerine: Şifrelemedeki temel mantık bilgi ve iletişimin güvenliğini sağlamak olmuştur. Bu amaçla tarih içerisinde bir takım girişimler ortaya koyulmuştur. Bilinen ilk sistematik şifreleme yöntemi olan Sezar şifresi, Antik Romalılar tarafından M.Ö. 1. yy.'da kullanılmıştır. Bu yöntemde temel fikir kullanılan yazıma dilindeki harflerin başka harflerle değiştirilmesi olmuştur. Sezar şifresinin ardından 7. yy.'da El Kindi tarafından bir şifre kırma yöntemi geliştirilmiştir. El Kindi bu tekniği Risalah fi Istikhraj al-Mu'amma (şifrelenmiş mesajları kırma) kitabında ortaya koymuştur. (Siber Güvenlik Olayları)

15.yy'da Leon Battista Alberti tarafından sıklık analizine dayalı yöntemin geliştirilmesi ile Çok Alfabeli Şifreleme yöntemi ortaya koyulmuştur. Leon Battista Alberti'nin bu tekniği ortaya koyması batı kriptografisinin babası olarak anılmasına sebep olmuştur. Giovan Battista Bellaso tarafından 16. yy'da

yılında “La cifra del. Sig. Giovan Battista Bellaso” adlı kitabında Vigenère Şifrelemesi yöntemi ortaya koyulmuştur. Bilinen ilk anahtara dayalı şifreleme yöntemi olmuştur. Bu yöntem temelde olarak Sezar şifrelemesi ya da çok alfabeli şifrelemeye benzemektedir. Fakat farklılık olarak kolaylıkla değiştirilebilen bir anahtar ifadenin kullanılmasına olanak tanımıştır. İlk kullanılan anahtarlar ise genelde her iki tarafın bildiği, kısa kelimeler ya da ifadelerden oluşmuştur. (Siber Güvenlik Olayları)

Friedrich Kasiski, Edgar Allan Poe ve Charles Babbage gibi araştırmacılar, çok alfabeli kriptosistemlerin kırılması üzerine 19.yy’da sistematik yaklaşımları ortaya koymuşlardır. Auguste Kerckhoffs ise askeri şifreleme üzerine 19.yy’da iki makale yazmıştır. Makalelerinde, gizli anahtar kullanımına dayalı şifreleme yönteminin en temel ilkelerini ortaya koymuştur. Makaleye göre kullanılan bir kriptosisteminde gizlilik, şifreleme mekanizmasının veya algoritmanın gizliliğine dayandırılmamıştır. Tam aksine, gizlilik anahtarın gizliliğine dayandırılmıştır. Kriptosistemi düşman eline geçmesi durumunda tüm sistemin güvenliği ortadan kalkacağı için güvenlik bir anahtarın gizliliğine dayandırılmıştır. Bir anahtarın gizliliği ortadan kalkarsa, yenisi ile tekrardan kriptosistemi işleme yapılabilmesini esas almıştır. (Siber Güvenlik Olayları)

Birinci Dünya Savaşı sırasında İngiliz deniz kuvvetlerinin kurmuş olduğu Room 40 kod adlı birim Almanların mesaj şifreleme tekniklerinin kırılması için bilinen ilk resmi şifre kırma birimi olmuştur. Bu birimin çalışmaları İngiliz ve Alman donanmaları arasındaki deniz savaşlarında oldukça etkin olmuştur. (Siber Güvenlik Olayları)

Gilbert Vernam 1917 yılında geliştirilen bir tele-yazıcı açık metni önceden belirlenen bir anahtar kullanarak şifreleyebilmiştir. Şifre makinesi olarak bilinen bu tasarım elektromekanik sistemlerin geliştirilip ve tek kullanımlık şifrelerin ortaya çıkmasına yol açmıştır. Bu şifrelerin kırılması pek mümkün değildir. (Siber Güvenlik Olayları)

Marian Rejewski 1932 yılında istatistiksel kriptosistemleri kullanarak Alman ordusuna ait Enigma sistemini kırmayı başarmıştır. Bu olay kriptolojinin 1000 yıllık en büyük olayı olarak nitelendirilmiştir. (Siber Güvenlik Olayları)

İkinci Dünya Savaşı’nın ardından şifreleme, tamamen anahtar kullanımına dayalı olarak geliştirilmiş ve geçmişteki diğer yöntemler terk edilmiştir. (Siber Güvenlik Olayları)

1949 yılında Claude Shannon “Kriptografinin bir matematiksel kuramı” adlı makalesinde şifre kırılabilirliği ve mükemmel şifrelemeyi matematiksel/kavramsal olarak tanımlamıştır. Bu olay çoğunluk tarafından kriptografinin, sanattan bilime geçişi olarak tanımlanmıştır. (Siber Güvenlik Olayları)

1975 yılında IBM’deki bir grup Amerikan Ulusal Standartlar Bürosu’nun daveti üzerine, gizli anahtar şifrelemesine dayalı bir yaklaşım olan DES’i (Data Encryption Standard) yayımlanmıştır. DES bir ulusal kurum tarafından kamuya ilan edilen ilk şifreleme standardı olmuştur. 2001 yılında ise DES standardı, AES (Advanced Encryption Standard) standardı ile değiştirilmiştir. Bunun temel nedeni ise DES’in 56 bitlik anahtarının makul sürelerde kırılabilmiş olması olmuştur. Elektronik Frontier Vakfı’na üye bir

grup 1997 yılında 56 saatte DES şifresini kırmayı başarmıştır (Siber Güvenlik Olayları)

1976 yılında Martin Hellman ve Whitfield Diffie tarafından “Kriptografide Yeni Yöner” adlı makale ortaya koyulmuştur. Bu makale kriptosistemlerinin çalışmasını kökten değiştirmiştir. Kriptografi’de en temel sorunlarından biri olan anahtar dağıtım sorununu, anahtar değişimi yöntemiyle çözüme kavuşturulmuştur. Bu gelişme, asimetrik şifreleme algoritmalarının geliştirilmesinde önemli rol oynamıştır. (Siber Güvenlik Olayları)

Siber Teknoloji Kullanılarak Gerçekleştirilen İlk Siber Saldırı (1982): Tarihte siber teknolojinin verdiği imkanlar çerçevesinde gerçekleştirilen ve ilk siber saldırı olduğu düşünölen saldırı 1982 yılında Sibirya’da yaşanan patlama olmuştur. Saldırı, Sibirya doğal gaz boru hattında patlamaya sebep olmuştur. Sovyetler Birliği ve ABD arasında casusluk faaliyetlerinin yürütöldüğü Soğuk Savaş döneminde meydana gelmiştir. 1982 yılında Rusya Kanada’da bir şirketten doğal gaz boru hatlarını kontrol etmek için kullanılan bir yazılımı çalmıştır. Rusların Kanada’dan gizlice çaldık zannettikleri aslında CIA tuzağı ile tuzaklanmış viröslü bir yazılım olmuştur. Amerikalılar, yazılım içerisine Truva atı virüsü yüklemiştir. Amerikalılar, Rusların yazılımı çalmaya başladıklarını fark etmiştir. Fakat operasyona engel olmak yerine yazılımın içine virüs yerleştirmeyi tercih etmiştir. Rusların çalmış olduğu yazılım bir süre sonra bozulmuştur. Virüs boru hatlarındaki akışı anormal seviyelere çıkartarak borunun patlamasına sebep olmuştur. (Kara, 2013, s. 40)

İlk Bilgisayar Solucanı (1988): 1988 yılında tüm dünyada İnternete bağlı bilgisayar sayısı yalnızca 60.000 civarında olmuştur. 2 Kasım 1988 tarihinde bu bilgisayarların çoğu aniden yavaşlamaya başlamıştır. (Siber Güvenlik Olayları) Morris solucanı dünyanın siber altyapısını etkileyen ilk solucan olmuştur. Büyük oranda ABD’deki bilgisayarlarda görölmüştür. Solucan, UNIX sisteminin Noun l’deki zayıf noktaları kullanmış ve kendini düzenli olarak çoğaltmıştır. Solucan, bilgisayarları kullanılamaz hale gelene kadar yavaşlatmıştır. Solucan, İnternet’in ne kadar büyük olduğunu ölçmeye çalışan Cornell Üniversitesi öğrencisi Robert Tapan Morris tarafından oluşturulmuştur. Robert Tapan Morris aynı zamanda ABD’de bilgisayar dolandırıcılığı ve istismar eylemiyle mahkum edilen ilk kişi olmuştur. (NATO Review Magazine).

Körfez Savaşı’nda Siber Operasyon (1990): Körfez savaşı sırasında ABD Ordusu İstihbarat Birimi, telsiz frekansı tespit donanımları ile yüklö olan helikopterleri Irak sınırının güvenli kısmındaki bazı stratejik noktalara göndermiştir. Birim bu yöntemle Irak ordusunun iletişim sistemleri üzerinde çalışmış ve telsiz frekans sistemlerini tespit etmiştir. Operasyon başladığı andan itibaren Irak iletişim sistemi gizlici dinlenmiştir. Hatta sadece dinlemek ile de kalmayıp, bir müddet sonra iletişime geçmişlerdir. Irak ordusu kendi birimlerine telsiz ile talimat veremeyeceğini anladıktan sonra yedek frekans listesi üzerinden iletişime geçmeye çalışmıştır. Ancak Amerikan ordu helikopterlerinin içerisindeki donanımlar, yeni frekansları da tespit etmiştir. Bunun üzerine Irak ordusu birlikleriyle telsiz iletişimi yapmaktan vazgeçmiş ve gömölö telefon hatlarını kullanmaya çalışmıştır. Ordu istihbaratına tüm bilgiler eski temel seri telefon hatlarından herhangi birine şifreli vericiler ile girip gönderilmeye çalışılmıştır. Ancak Amerikan ordusu, telsiz iletişimini kesmekte kullandığı

yöntemi tekrar kullanmıştır. Son çare olarak, Iraklı subaylar talimatları yazarak göndermeye çalışmıştır. En ufak bir talimat bile arazideki Iraklı subaylara kamyonlarla gönderilip, cevapları kamyonlarla alınmaya çalışılmıştır. Birlikte hareket edilmesi ve talimatların birden fazla birime bu şekilde gidip gelmesi oldukça zorlaşmıştır. Ayrıca talimatları taşıyan kamyonların Amerikan ordusu tarafından hedef alınması, Iraklı şoförlerin mesaj taşımayı reddetmesine sebep olmuştur. İletişimin ele geçirilmesi ile beraber Irak komuta kontrol sistemi tamamen yıkılmıştır. Körfez Savaşı, savaşların geleneksel yöntemler yerine, siber ortam yetenekleri ile yürütülebileceğini, ordunun kalabalık olmasının çokta önemli olmadığını göstermiştir. Savaşta siber güvenliğin sağlanmasının önemli olduğunu, savaşta siber ortamın kaybedilmesi durumunda savaşın seyrinin değişebileceği ihtimalini gösteren, bir savaşta ilk örnek olay olmuştur. (Kara, 2013, s. 41-42)

Truva Atları ile İlk Saldırı (1994): 1994 yılında kimliği belirlenemeyen siber saldırganlar Amerikan Hava Kuvvetleri'nin araştırma ve ana komuta üssü olan Rome üssüne yüzlerce izinsiz sızma gerçekleştirmişlerdir. Truva atlarını kullanarak üssün ağına sınırlandırılmamış bir şekilde erişmişler ve izlerini de yok etmeyi başarmışlardır. Siber saldırganlar pek çok gizli bilgiye erişmişlerdir. Bununla birlikte uzaktan erişim ile diğer kritik kurum veya firmalara Rome üssünden bağlanan güvenilir bir taraf gibi davranarak erişmeyi başarmışlardır. (Siber Güvenlik Olayları)

Bilgi Savaşının İlk Defa İnternet Ortamına Yansıması (1994): Rus askerleri Rusya'nın toprak bütünlüğünü sağlamak ve anayasayı uygulamak amacı ile Aralık 1994 tarihinde Çeçenistan'ın başkenti olan Grozni'ye girmişlerdir. Ağır silahlarla donatılmış olan Rus askerleri Çeçen direnişinin kısa süreceği düşünmüştür. Fakat Rusların beklentileri ile sahadaki gerçekler uyuşmamıştır. Soğuk Savaş'ın ardından silahlı çatışma, ilk defa internet ortamına yansımıştır. Başta internet olmak üzere bütün medya imkânlarını kullanan Çeçenler, bilgi savaşının (information war) ilk örneklerini ortaya koymuştur. Çeçenlerin internete yükledikleri ölü Rus askerlerin resimlerini gören anneler, çocuklarını kurtarmak için harekete geçmişlerdir. (Bıçakçı, 2012, s. 209) İnternetin savaş alanında kullanıldığı ilk örneğini teşkil eden bu olaydan sonra uluslararası sistemin aktörleri internet merkezli muhtemel saldırılara karşı hazırlık yapmaya başlamıştır. (Aydın (ed.), 2013, s. 30)

Red Hack Grubu'nun Ortaya Çıkışı (1997): Grup, 1997 yılında belirli bir tüzük ile kurulmuştur. 12 kişilik çekirdek kadrodan oluşmaktadır. Çekirdek kadro haricinde militanları da mevcuttur. Grup kendisini sosyalizme inanan bilişim alanındaki işçiler olarak nitelendirmektedir. Çekirdek kadro haricinde birbirlerini tanımamaktadırlar ve belli güvenlik önlemleri çerçevesinde iletişim kurmaktadırlar. Grup, interneti sadece bir araç olarak görüp, protestolarını sosyal medya üzerinden yapmaktadır. Türkiye'yi ve dünyayı ilgilendiren bir çok faaliyette bulunarak, siber dünyada neler yapılabileceğini göstermiştir. 2005 yılında sistemi hackleyerek İstanbul'daki bütün trafik cezalarını silmiştir. 2007 yılında MOBESE sistemine hackleyerek deşifre etmiştir. 2008 yılında Türkiye'deki bütün valilikler ait siteleri hackleyerek, Sivas Katliamı ile ilgili yazılar yazmıştır. 2012'de Emniyetin %95'ini hackleyip, çok sayıda iç yazışma ve ihbarı ortaya dökmüştür. (Kara, 2013, s. 21)

Ay Işığı Labirenti Operasyonu (1998): Dünya kamuoyunda moonlight moze operasyonu olarak bilinen operasyonda ABD'nin Enerji Bakanlığı, NASA Pentagon ve üniversitelere ait araştırma ve geliştirme sırları, askeri donanım tasarımları, askeri yapılandırmaları ve askeri tesislerin haritaları gibi birçok gizli bilgi çalınmıştır. Bilgilerin, Rus hackerlar tarafından çalındığı düşünülmeye karşın Rusya konu ile bağlantısının olmadığını belirtmiştir. (Kara, 2013, s. 42-43) Ne bulursam kardır düşüncesi ile internet üzerinden sızlamalar yapan hackerların değeri milyon dolarlar edebilecek devlet sırlarına bile ulaşabileceğini göstermiş önemli bir olaydır.

NATO'ya Yönelik İlk Siber Saldırıları (1999): NATO Genel Sekreteri Javier Solana'nın emirleri doğrultusunda Kosova'da bulunan Sırp hedeflerinin bombalanmaya başlaması ile birlikte üye ülkelerin askeri haberleşme sistemlerine ve NATO karargâhına yönelik siber saldırılar yapılmıştır. (Bıçakcı, 2012, s. 210) Sırların ait Kara El (Black Hand) grubu İngiltere, ABD ve NATO askeri haberleşme sistemlerine yönelik siber saldırılar yapmıştır.

İsrail-Hizbullah Olayı (2000): İsrail askerlerinin Hizbullah tarafından kaçırlmasının ardından İsrail, Hamas ve Hizbullah sitelerine yoğun bir saldırı başlatmış, buna karşılık olarak Filistin taraftarı hackerlar da İsrail hükümetine ait sitelere saldırılar gerçekleştirmişlerdir. Karşılıklı münakaşa sonucu gruplar birçok siteyi çökertmişlerdir. Ardından Pakistan'daki Hackerz Club adında bir hacker grubu da olaya dahil olmuş ve ABD'de konuşlu İsrail taraftarı bir lobi olan AIPAC'ın sitesine girerek önemli olan iletişim ve kredi kartı bilgilerini ele geçirip ardından yayınlamıştır. Bu olay, yerel bir siber anlaşmazlığın çok kısa bir zamanda uluslararası hale gelebileceğini göstermesi açısından önemli bir örnek olmuştur. (Kaya, 2012, s. 52-53)

Avustralya Atık Sistemi Olayı (2000): Yazılım geliştirme şirketinde çalışan Avustralyalı bir hacker işinden ayrılmasından bir süre sonra Avustralya Queensland'da bulunan atık işleme tesislerinin kontrol sistemine sızmış ve 264.000 galon işlenmemiş atığı yakındaki park ve nehirlere yönlendirmiştir. (Kaya, 2012, s. 54) Bu olay ise çevre temizliğindeki güvenliğin bile siber güvenlikle ilişkili olduğunu göstermek açısından önemli bir örnek vaka olmuştur.

Hainan Adası Olayı (2001): ABD casus uçağının Güney Çin Denizi üzerinde bir Çin uçağı ile çarpışması sonucu Çin uçağı düşmüştür. Hasar alan ABD uçağı ise Hainan Adası'na inmek zorunda kalmıştır. Bunun üzerine ABD hükümetine karşı yaklaşık 80.000 Çinli siber saldırgan tarafından "ABD saldırganlığına karşı kendini savunma harekâtı" başlatılmıştır. Daha sonra bu olay The New York Times gazetesi tarafından Birinci İnternet Savaşı (World Wide Web War I) olarak nitelendirmiştir. (Çeliktaş, 2016, s. 53-54)

Code Red Solucanı'nın Ortaya Çıkışı (2001): Temmuz 2001 tarihinde ortaya çıkan bu solucan, ayın 1 – 19 arasında kendisini çoğaltacak, 20 – 27 arasında belirli bir siteye hizmet dışı bırakma saldırısı gerçekleştirecek ve 27'sinden ay sonuna kadar da bilgisayarda sessiz bir şekilde uyumaya programlanmıştır. Yaklaşık 300.000 bilgisayarı etkileyen bu solucan, ABD'de Microsoft'un IIS Web sunucularında bulunan bir güvenlik açıklından faydalanmıştır. İlk türleri Beyaz Saray'ı belirli tarihlerde hizmet dışı bırakacak şekilde saldırı düzenlemeye programlanmıştır. Beyaz Saray'ın sistemi bu

saldırılarından korunmuştur ancak sitelerin hizmet verilemez hale gelmesinin önüne geçilememiştir. (Kaya, 2012, s. 54-55)

Titan Rain Olayı (2002): 2002 yılında Çinliler tarafından ABD Savunma Bakanlığı'na karşı başlatılan siber casusluk vakalarına verilen gayri resmi isimdir. Çinliler'in bu saldırılar sonucunda NIPRNet sunucularından 10 – 20 terabayt veriyi elde ettiği tahmin edilmektedir. Bu olay sonrası buna benzer olaylar Titan Rain ismi ile anılmaya devam etmiştir. (Kaya, 2012, s. 55)

En Büyük Askeri Bilgisayar Saldırısı (2002): Gary McKinnon, en büyük askeri bilgisayar saldırısı düzenleyen bir bilgisayar korsanıdır. NASA'nın ve ABD'nin silahlı kuvvetlerinin bilgisayarlarına erişmiştir. (Kara, 2013, s. 12) Amerikalılar bilgisayarlara 800.000\$ değerinde zarar verdiği iddia ediyorlar. İngiltere'de yaşayan McKinnon, ABD'ye teslim edilmemek için mücadele etmiştir. 2008'de McKinnon'a bir tür otistik asperger sendromu teşhisi konmuştur. (Gary McKinnon, 2012)

Siber Ortamın Psikolojik Harpte Kullanılması (2003): 2003 yılında ABD'nin Irak'ı işgali öncesinde Irak Savunma Bakanlığı e-posta sistemi hacklenmiş ve binlerce Irak subayına hiç savaşa girmeden teslim olmaları yönünde bir çağrı yapılmıştır. Çağrı amacına ulaşmıştır. ABD, Irak ordusunu konvansiyonel saldırı öncesinde bunu yapmıştır. Hackerların Irak savunmasının gizli ağına girerek göndermiş olduğu mesaj, subayları psikolojik olarak çökmesine sebep olmuştur. Eski usul kağıt broşür atma yönteminin artık başka bir yöne evrildiğini göstermiştir. (Kara, 2013, s. 45) Bu olay psikolojik propagandanın siber uzayda da yapılabildiğini göstermiştir.

Anonymous Grubu'nun Ortaya Çıkışı (2003): Bağımsız bir grup insanın 2003 yılında internet üzerinden birleşmesi ile oluşmuştur. Hactivist bir gruptur. Dünyanın her yerinden üyesi bulunmaktadır ve grubun üyeleri birbirini tanımamaktadır. Herkes Anonymous'a destek verebilir ve üyesi olabilir. Anonymous grubu, liderliğe ya da hiyerarşik bir düzene karşıdır. Anonymous, internet özgürlüğünü savunmaktadır. Grup, adını ilk kez Sony operasyonu ile duyurmuştur. Amerikan ordusuna hizmet veren Lockheed Martin şirketinin enformasyon ağına saldırı düzenlemiştir. Grup, 8 Aralık 2010'da MasterCard ve Visa'nın sitelerini çökertmiştir. 2011'de İrlanda'daki yerel seçimlerinde bir partinin web sitesini ele geçirerek, siteye mesaj bırakmıştır. Arap Baharı'na destek veren anonymous grubu, Tunus'ta yaşanan devrim sırasında Tunus'lu hackerlar ile birlikte devlet ait sekiz web sitesini çökertmiştir. (Kara, 2013, s. 19)

NASA'ya Saldırı (2006): NASA uzay mekiğini fırlatmadan önce sisteme girildiği korkusu ile eklentili e-postaları engellemiştir. En son uzay aracının planlarının ise bilinmeyen yabancılar tarafından elde edildiğini bildirmiştir. (NATO Review Magazine)

Shady RAT Saldırıları (2006-2011): İlk kez 2011 yılında McAfee adlı antivirüs şirketi tarafından hazırlanan bir rapor ile varlığı öğrenilmiştir. 2006 ile 2011 yılları arasında yapılmış olan Shady RAT (Uzaktan Yönetim Aracı-Remote Administration Tool) saldırıları, APT türündeki casusluk eylemleri olmuştur. Bu saldırılar ile 70'in üzerinde kurum, kuruluş ve şirket hedef alınmıştır. Uluslararası piyasalarda rekabet açısından şirket sırları, stratejileri, planları ve ekonomik başarılarının vs. meselelerin son derece önemli olduğu göz önüne alınırsa, böyle bir eylemin sonuçlarının dünya piyasası üzerinde

oldukça etkili olacağı aşikârdır. Shady RAT saldırıları süresi ve etki çapı bakımından, şu ana kadar yapılmış en geniş çaplı siber saldırı türüdür. (Çelikleş, 2016, s. 58)

En Kapsamlı Siber Bilgi-Banka Soygunu (2007): Amerika'da ev eşyaları şirketi olan TJX firması, bir sızma saldırısının kurbanı olduğunu açıklamıştır. Siber saldırganlar tarafından şirketin ürün iade bilgisi, banka kartı ve kredi kartı bilgilerinin saklandığı sisteme erişilmiştir. 46 milyon civarında müşteriye ait kritik bilgi, siber saldırganlar tarafından ele geçirilmiştir. (Siber Güvenlik Olayları)

İsrail'in Orchard Operasyonu (2007): İsrail, Orchard operasyonunda F-15 ve F-16 uçakları ile Suriye'nin son teknoloji hava savunma sistemlerine yakalanmadan, Suriye içerisinde bulunana Suriye ve Kuzey Kore'nin ortak nükleer tesisini bombalamıştır. İsrail'in Suriye'deki Rus yapımı hava savunma sistemlerini ele geçirmesi sonucu böyle bir durum ortaya çıktığı düşünülmektedir. Bu olay son teknoloji ile üretilmiş olan ve çok yüksek güvenilirlik sağladığı düşünülen savunma sistemlerinin bile siber saldırılar sonucunda nasıl çalışamaz duruma getirilebildiğinin bir kanıtı olmuştur. (Çelikleş, 2016, s. 55)

Estonya Hükümet Ağına Saldırı (2007): Estonya'da bulunan bronz bir asker heykelinden oluşan bir savaş anıtını kaldırılması konusunda Estonya'nın Rusya ile olan münakaşası üzerine Estonya yabancı saldırganlar tarafından ulusal bilgi sistemleri, internet hizmet sağlayıcıları ve bankalara yönelik geniş katımlı ve koordineli DDoS (Distributed Denial of Service) saldırıları, devlete ait bazı web sayfalarının ele geçirilmesi ve spam (yığın e-posta) saldırıları ile karşı karşıya kalmıştır. Estonya'nın hükümet ağı servis durdurma saldırısı ile engellenerek bazı servisler günlerce çalışmamıştır. Estonya bu olay sonrası Avrupa Birliği içerisinde siber güvenlik stratejisini belirleyerek savunmasını geliştirmeye çalışan ilk ülke olmuştur. Estonya olayı, siber uzayın, politik amaçlar uğruna kullanılmaya başlandığının ve bu ortamı artık devletlerin rekabet alanı olarak gördüklerinin bir miladı olmuştur. (Çakmak & Demir, 2009, s. 122) Bu saldırı uluslararası ilişkilerde de siber güvenlik anlamında bir kırılma noktası olmuştur. Çünkü siber savaş senaryolarının sadece birer kompo teorisi olmadığı anlaşılmıştır. Bunun üzerine NATO başta olmak üzere AGİT ve BM gibi birçok kurum siber uzayı da dikkate alarak güvenlik politikalarını revize etmeye başlamıştır. (STM, 2016, s. 4)

ABD Savunma Bakanlığı'nın e-posta Hesaplarına Saldırısı (2007): Kimliği tespit edilemeyen yabancı bilgisayar korsanları tarafından Pentagon'un ağına sızmak amacı ile ABD Savunma Bakanlığı'nın gizli olmayan e-posta hesabı yapılan bir dizi saldırı sonunda kırılmıştır. (Siber Güvenlik Olayları)

Çin'de Casus Yazılımlar (2007): Çin Devlet Güvenlik Bakanlığı, %25'inin Tayvan'dan, %42'sinin ABD'den olduğunu iddia ettiği yabancı hackerların Çin'in önemli alanlarından bilgi çaldıklarını söylemiştir. 2006'da Çin Havacılık ve Uzay Bilimi ve Endüstri Kurumu (CASIC) internet ağı incelendiği zaman, gizli bölümlerin ve kurumsal liderlerin bilgisayarlarında casus yazılımlar bulunmuştur. (NATO Review Magazine)

Gürcistan Bilgisayar Ağı'na Saldırı (2008): Rusya ile Gürcistan arasında olan anlaşmazlık sırasında yabancı korsanlar tarafından Gürcistan'ın bilgisayar ağına sızılmış ve hükümet web sunumcularına Graffiti resmi

koyulmuştur. Rusya, geleneksel savaş yöntemleri ile eş zamanlı olarak siber saldırıları da başlatmıştır. Rusya tarafında olan hackerlar Gürcistan'da trafiği destekleyen tüm yönlendiricileri ele geçirmiştir. Somut bir zararı olmayan bu olay Gürcistan hükümeti üzerinde politik baskı oluşturmuştur. Siber saldırıların gerçekleştirildiği siteler incelendiğinde bunların ABD'den çalınan kredi kartları ile Türkiye ve Rusya'da açılan siteler olduğu belirlenmiştir. Gürcistan'a yönelik siber saldırıların siber güvenlik açısından ortaya koyduğu en önemli sonuç bunun gerçek bir hibrit savaş niteliğinde olması olmuştur. (Bıçakçı, 2012, s. 219)

Kuantum Kriptografi (2008): 12 Avrupa ülkesinin işbirliği ile dünyanın ilk quantum kriptografi kullanan ticari iletişim ağı 2008 yılında kullanıma açılmıştır. (Siber Güvenlik Olayları)

İsrail İnternet Alt Yapısına Saldırı (2009): İsrail, Gazze şeridinde Ocak 2009 tarihinde askeri saldırı yapmıştır. Bunun paralelinde de İsrail'in internet alt yapısına siber saldırı yapılmıştır. Yaklaşık olarak 5 milyon bilgisayarda çalışan hükümet web sitelerine karşı yapılmıştır. Hizbullah veya Hamas tarafından finanse edilen Sovyet suç örgütlerinin yaptığına inanılmıştır. (NATO Review Magazine)

Aaron H. Swartz'ın Bilgi Korsanlığı (2009): Amerikan federal mahkemelerine ait PACER veritabanında bulunan yaklaşık olarak 18 milyon belge Aaron H. Swartz tarafından 2009 yılında indirilip, para karşılığı satılıp, internette yayınlamıştır. Ardından 2011 yılında, MIT Üniversitesinin bilgisayarlarını kullanarak, çevrimiçi olarak akademik dergileri arşivlemede kullanılan bir sistem olan JSTOR (Journal Storage)'dan 4 milyona civarı belge, makale ve kitabı bilgisayarına indirilip, internet üzerinden paylaşılmıştır. Aaron H. Swartz , yasadışı dosya indirme ve bilgi korsanlığı suçlarından yargılanmış ve 35 yıl hapis cezasına çarptırılması beklenirken 2013 yılında kendini asmıştır. (Kara, 2013, s. 18)

Çin'deki Arama Makinesi Badiu'ya Saldırı (2010): İran Siber Ordusu olarak adlandırılan bir grup, Çin'in arama makinesi olan Badiu'nun servisini bozmuştur. Kullanıcılar İran'ın politik mesajını içeren başka bir servise yönlendirilmiştir. Aynı grup daha sonra benzer bir mesajla Twitter'a da saldırmıştır.

Wikileaks Belgeleri (2010): Wikileaks kendisini kar amacı gütmeyen bir medya kuruluşu olarak tanımlamakta, asıl amacının önemli bilgi ve haberleri kamuoyuna iletmek olduğunu belirtmektedir. Wikileaks'in ABD başta olmak üzere, devletlerin gizli politikalarını dünya kamuoyu ile paylaştığı görülmüştür. (Karakuzu, 2015, s. 78) ABD'nin kıdemli bir eri olan Bradley Manning, ordu veri tabanından indirdiği görüntüleri ve dokümanları, 1966-2010 yılları arasında ABD Dış İşleri Bakanlığı'nın yapmış olduğu gizli yazışmaları, Kasım 2010 tarihinde Wikileaks sitesine sızdırmıştır. ABD Büyükelçilikleri tarafından gönderilen yaklaşık 250.000 gizli diplomatik belge internet sitesi üzerinden yayımlanmıştır. (Karakuzu, 2015, s. 77) Ardından Julian Assange ve kurucusu olduğu Wikileaks sitesi hakkında sansüre karar verilmiştir. İnternetin özgürlüğünü savunan hacker grubu Anonymous ise sansüre karşı tepki ortaya koymuştur. Yayımlanan görüntüler içerisinde en çok dikkat çeken ise Cenevre Sözleşmesi'ne göre sivil hedeflerin bombalanamayacağı kuralını ihlal eden görüntülerin yer alması olmuştur. (Kara, 2013, s. 17)

Stuxnet Virüsü'nün Fark edilmesi (2010): İran'ın nükleer santrifüjlerinin beşte biri Stuxnet adıyla bilinen bilgisayar kurdu tarafından saldırıya uğramıştır. Uranyum zenginleştirmede kullanılan santrifüjler son derece hızlı dönen makinelerdir. Virüsün amacı, santrifüjlerin kontrolünde kullanılan Programlanabilir Mantık Denetleyicisi (PLC-Programmable Logic Controller) kontrol devrelerini hedef alarak kontrolü ele geçirmektir. Kontrolör yazılımı bozulmaya başlayınca hızla dönen makinelerin dönme hızı kontrolden çıkıp, makineler parçalanmaya başlamıştır. Stuxnet, endüstriyel PLC'leri bozacak komutlar üretiyor ve PLC'lerin sanki normal operasyon yapıyormuş gibi geri bildirim vermelerini sağlayarak bozulma sürecini saklayabilmiştir. Bu nedenle verilen zarar uzun zaman sonra anlaşılabilmiştir. İran'a yapılan bu saldırının arkasında İsrail ve Amerika olduğu kanaati olmasına karşın kamuya karşı taraflarca bir açıklama yapılmamıştır. Haziran 2010'da varlığı fark edilen virüs İran'daki Natanz ve Buşehr şehirlerinde bulunan nükleer tesisleri etkilemiştir. (Bıçakçı, 2012, s. 218) Barajlar, sanayi birimleri ve enerji santralleri gibi altyapı tesislerinin sistemlerini hedef alan ilk kötü amaçlı yazılım olan Stuxnet virüsü ülke genelinde yaklaşık 30 bin sanayi bilgisayarını etkilemiştir. (Özçoban, 2014, s. 57) Siemens endüstriyel kontrol sistemlerine müdahale etmek için tasarlanmış karmaşık bir kötü amaçlı yazılım parçası olan Stuxnet İran, Endonezya ve başka yerlerde keşfedilmiş ve İran'ın nükleer programına yönelik bir hükümet siber silahı olduğu yönünde spekülasyonlara yol açmıştır. (NATO Review Magazine) New York Times haberine göre Stuxnet, İran'da 5000 adet santrifün 1000 tanesini devreden çıkarmıştır ve İran nükleer programını 1,5 ila 2 yıl ertelemiştir. Bu saldırı, Bush hükümeti tarafından başlatılan ve "Olimpiyat Oyunları" kod adı verilen siber saldırıların Obama hükümeti sırasında hızlanan devamı niteliğinde olmuştur. (Obama Order Sped Up Wave of Cyberattacks Against Iran, 2012)

Duqu Virüsü'nün Ortaya Çıkışı (2011): Duqu virüsü, Stuxnet virüsüne benzemektedir. Bu virüsün Stuxnet virüsünün yazarları tarafından yazılmış olabileceği veya Stuxnet virüsünün kaynak kodunu bir şekilde inceleme imkanı bulanlar tarafından yazılabileceği düşünülmektedir. İki virüsün ortak özelliği hedeflerinde endüstriyel kontrol sistemleri olmasıdır. Duqu virüsü Stuxnet virüsünden farklı olarak SCADA sistemleri ile ilgili kritik bilgileri toplamak için tasarlanmıştır. Otuzaltı gün sonra virüs eriştiği sistemden kendisini silmektedir. Duqu virüsü saldırı yapacağımız sistemin zayıf ve güçlü yönlerini ele geçirmek için SCADA sistemleri ile ilgili kritik bilgilerin tespiti yapmaktadır. Bu tespit ise Stuxnet benzeri saldırı silahlarının işini ve oluşumunu kolaylaştırmaktadır. Bu sebeple, Duqu virüsü, gelecek için büyük tehlikeler ve kaygılara sebep olmaktadır. (Kara, 2013, s. 35)

ABD Savunma Bakanlığı'nın Savunma Müteahhidine Saldırı (2011): ABD Savunma bakanlığı savunma müteahhidine karşı yapılan saldırı sonunda, savunma bölümünden 24.000 adet dosya çalındığı bildirilmiştir. (Siber Güvenlik Olayları)

Kanada'da Bakanlıklara Saldırı (2011): Kanada hükümeti, Kanada Ulusal Savunma Bakanlığı araştırma ajansı da dahil olmak üzere ajanslarına karşı büyük bir siber saldırı düzenlediğini bildirmiştir. Saldırı, Kanada'nın ana ekonomi kuruluşları olan Maliye ve Hazine Bakanlıklarının internet'ten ayrılmasına yol açmıştır. (NATO Review Magazine)

Flame Virüsü'nün Fark Edilmesi (2012): Flame virüsünün ne zaman ortaya çıktığı bilinmemektedir fakat fark edilmesi 2012 yılında olmuştur. Stuxnet virüsünden 20 kat daha karmaşık bir kodla yazılmıştır. Flame Virüsü'nün bilginin sızdırılabilmesi için monitör, klavye, depolama cihazları, mikrofon, USB, Bluetooth ve Wi-Fi gibi her türlü sistem işlemcilerini ve donanımını kullabildiği Budapeşte'de bulunan bir Kriptografi ve Sistem Güvenliği Laboratuvarı (CrySyS Lab) tarafından yapılan araştırma sonucu ortaya koyulmuştur. Flame Virüsü'nü yönlendirmek için virüsün arkasında bulunan kişiler tarafından kontrol ve komutası çok sık değişen bir ağ kullanılmıştır. İran, İsrail, Mısır, Suriye, Batı Şeria, Lübnan, Sudan ve Suudi Arabistan virüsten etkilenen bölgeler arasında gösterilmektedir. (Kara, 2013, s. 36) Flame virüsü, siber casusluk amacı ile geliştirilen en güçlü siber silahlardan biridir. (Aydn, 2012, s. 25)

Gauss Virüsü'nün Fark Edilmesi (2012): Gauss diğer yazılımlardan farkı bankaları etkilemesidir. Siber bir tehdit olan virüs çevrimiçi bankacılık hesaplarını izlemiştir. Virüs, etkisine aldığı bilgisayarlarda bulunan çevrimiçi bankacılık hesap kimlik bilgileri, hassas verileri ve tarayıcı parolalarını çalmak için tasarlanmıştır. (Kara, 2013, s. 36)

Shamoon Virüsü (2012): Virüsün ortaya koyulmasındaki amaç enerji sektörünü hedef almak olmuştur. Virüs işleme mantığı bulaştığı sistemlere zarar vermek ve bilgisayarları kullanılamaz hale getirmek olmuştur. 2012 yılında Suudi Arabistan'ın Aramco adlı ulusal petrol şirketine yapılan bir siber saldırı ile varlığı anlaşılmıştır. Yapılan saldırı ile petrol şirketine ekonomik zarar verilmiştir. Araştırmacılar ve anti-virüs şirketleri virüsün hedefinde petrol endüstrisinin olabileceğini düşünmüşlerdir. (Kara, 2013, s. 37-38)

Kırmızı Ekim Siber Saldırısı (2012): Rus firması olan Kasperski, Kırmızı Ekim denilen ve 2007'den beri dünya çapında çalışan bir siber saldırıyı tespit etmiştir. Microsoft Word ve Excell programlarında bulunan bir açıklıktan yararlanılan bilgisayar korsanları, askeri tesisler, hükümet elçilikleri, enerji sağlayıcılar, nükleer tesisler, araştırma firmaları ve diğer kritik alt yapılar hakkında bilgi toplamışlardır.

Güney Kore Finans Kurumlarına Saldırı (2013): Koreli yayıncı YTN'nin yanı sıra, Güney Kore finans kuruluşları, Kuzey Kore'nin geçmişteki siber çabalarına benzer bir olayla ilgili ağlarının etkilediğini söylemiştir.

Küresel Dinleme Skandalı (2013): Amerikan Ulusal Güvenlik Kurumu'nda bulunan Edward Snowden, binlerce gizli belgeyi kamuya açıklamıştır. Bu belgeler Ulusal Güvenlik Kurumu'nun, Google'ın veri merkezleri arasındaki hatları dinlemekte ve kişisel bilgilere erişmekte olduğunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca ABD Ulusal Güvenlik Kurumu, NIST'in bir şifreleme standardında bilinçli olarak açık kapı bırakılmasını sağlamış ve bu standardı kullanan şifreleme sistemlerinin şifrelediği bilgileri kolayca çözebilmiştir. (Siber Güvenlik Olayları)

Black Energy ve Kill Disk Truva Atı'nın Etkisi (2015): Black Energy truva atı, ilk kez 2007 yılında basit DDoS saldırılarında tespit edilmiştir. Ardından banka dolandırıcılığı ve spam göndermek gibi amaçlarla kullanılmaya başlanmıştır. 2014 yılında ise yerleştirildiği bilgisayarlarda ağ keşfi yapma, sabit sürücülerinden veri toplama ve bilgisayarın uzaktan yönetilmesini sağlayan arka kapı niteliğinde olan zararlı bir yazılımdır. Kill Disk truva atı ise

sabote etmek, kritik sistemleri kapatabilmek ve sistemin yeniden başlatılmasına engel olmak için sistem dosyalarını silebilmek gibi yeteneklere sahip zararlı bir yazılımdır. En çok Ukrayna'da görülmekle birlikte Polonya'daki birçok özel kurum, devlet kuruluğu ve sivil organizasyonların bilgisayarlarında da görülmüştür. Black Energy ve Kill Disk truva atı birlikte kullanılarak 23 Aralık 2015 tarihinde Ukrayna'da enerji dağıtım şirketlerine yapılan siber saldırılar yapılmış ve yaklaşık olarak 800 bin kişi elektriksiz bırakılmıştır. (Çeliktaş, 2016, s. 58)

Türkiye'ye Yönelik Siber Saldırılar (2015): Türkiye, Aralık 2015 tarihinde 6 ayrı "DNS Sunucusu" saldırıya uğramış ve tarihinin en büyük siber saldırıları ile karşı karşıya kalmıştır. DDoS saldırıları aracılığı ile DNS sunucularının internet hizmetinin engellenmesi amaçlanmıştır. Gerçekleşen bu saldırılar neticesinde "com.tr", "gov.tr" ve "edu.tr" benzeri "tr" uzantılı yaklaşık 400 bin siteye 1 hafta boyunca girişlerde sorun yaşanmış yada hiç girilememiştir. Anonymous adlı hacker grubu saldırıları üstlenmiştir. Fakat Uzmanlar bu çapta saldırıların arkasında bir devlet desteğinin bulunması ihtimalinin yüksek olduğunu savunmuşlardır. (Çeliktaş, 2016, s. 59) Fail tam olarak belirlenemese de 24 Aralık 2015 tarihi, 24 Kasım'da Rus uçağının düşürüldüğü tarihten tam bir ay sonrasına denk geldiği için tahmin okları Rusya'yı göstermiştir. (Haber Hergün, 2015)

Siber Uzay'da Terör Propagandası (2016): ABD yönetimi, IŞİD'in siber faaliyetler ve propaganda amaçlı kullandığı unsurlara yönelik 2016 yılında kapsamlı bir operasyon icra etme kararı almıştır. (Kasapoğlu, 2017, s. 1) Operation Glowing Symphony adı verilen siber operasyondaki kritik bir detay ABD yönetiminde görüş ayrılıklarına neden olmuştur. Siber saldırı düzenlenecek IŞİD hedeflerinin bulunduğu ülkelerin içerisinde ABD'nin partnerleri ve müttetikleri bulunması üzerine ABD yönetiminde istihbarat-işbirliği kanalları üzerinden haber verilip verilmemesi gerektiği üzerine görüş ayrılığı meydana gelmiştir. (U.S. military cyber operation to attack ISIS last year sparked heated debate over alerting allies, 2016)

III. Sonuç

Siber uzay sunduğu imkanlar kadar içerisinde güvenlik açıklarını da barındırır. Siber uzaya güvenlik açıklarının farkında olarak yaklaşmak gerekir. Kritik altyapılara siber ortamdan gelebilecek tehditlerin, milyonlarca insanın faydalandığı sistemleri ve dolayısıyla insan hayatını risk altına sokmaya başlamasıyla beraber siber güvenlik göz ardı edilemez bir kayđı olmuştur. Özel mülkiyetlerde nasıl güvenlik tedbirleri alınıyor, kapılar kilitleniyor, alarm ve değişik emniyet tedbirlerine başvuruluyor ise siber alanda da güvenlik kayđısı öncelikli olarak göz önüne alınmalıdır. Siber güvenlik vakaları ciddiyetleri yükselerek artmaya devam etmektedir. Bu ciddiyetin farkında olup daha büyük felakatlere sebep olunmasının önüne geçilmelidir.

İnsan, eğitim ve teknoloji birlikteliği siber güvenlikte temel bileşenlerdir. Siber güvenlikte gizlilik, bütünlük ve erişilebilirlik ise temel omurgadır. Konu ile ilgili yüksek farkındalığın oluşturulması, konunun uzmanı yöneticilerin bulunması, ağ bilgi sisteminin güvenliğinin ciddiye alınması, neyin ve nasıl korunacağının/korunamayacağının bilinmesi, izleme ve denetim sistemlerinin oluşturulması, güvenliği artıracak unsurlardır. Fakat siber güvenlik

sağlanırken güvenlik-özgürlük dengesi iyi korunmalı, insan haklarına riayet edilmelidir.

Siber uzay dünya dengelerini değiştirebilecek bir meseledir. Siber uzayda, deyimi yerindeyse aslanı kediye boğdurmak mümkündür. Herkes siber uzayın bir aktörü olabileceği gibi çok düşük maliyelerle çok büyük zararlar verebilir. Siber güvenlik üzerinde küresel olarak işbirliği sağlanması gereken, ortak siber güvenlik politikasına ve hukukuna ihtiyaç duyan bir meseledir. Fakat bu konuda bir girişim olmaması sebebi ile herkes kendi başının çaresine bakmak durumunda kalmıştır.

Kaynakça

- Akyeşilmen, N. (2016, Kasım 7). Siber Güvenlik ve Özgürlük. 11 7, 2017 tarihinde İlk Ses Gazetesi: <http://www.ilksesgazetesi.com/yazar/siber-guvenlik-ve-ozgurluk-3816.html> adresinden alındı
- Aydın (ed.), M. (2013). 21.Yüzyılda Siber Güvenlik. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Aydın, F. (2012, Eylül). Türkiye'nin Ulusal Korunmasında Siber Güvenlik. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Matematik ve Bilgisayar Bölümü .
- Bıçakcı, S. (2012). Yeni Savaş ve Siber Güvenlik Arasında NATO'nun Yeniden Doğuşu. Uluslararası İlişkiler , 9 (34), 205-226.
- Boyraz, M. (tarih yok). NATO'nun Siber Güvenlik Politikası: Tarihsel Süreç ve Kırılma Noktaları. 11 5, 2017 tarihinde <http://researchturkey.org/tr/natos-cyber-security-policy-the-historical-process-and-critical-junctures/> adresinden alındı
- Çakmak, H., & Demir, C. K. (2009). Siber Dünyadaki Tehdit ve Kavramlar. H. Ç. (Ed.) içinde, Suç, Terör ve Savaş Üçgeninde Siber Dünya (1.Baskı b., s. 23-54). Ankara: Barış Platin Kitabevi.
- Çelikaş, B. (2016, Mayıs). Siber Güvenlik Kavramının Gelişimi ve Türkiye Özelinde Bir Değerlendirme. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü . Trabzon.
- Choucri, N. (2012). Cyberpolitics in International Relations. London, England: The MIT Press.
- Gary McKinnon. (2012, Aralık 14). 12 2, 2017 tarihinde BBC: <http://www.bbc.com/news/uk-19946902> adresinden alındı
- Güngör, U., & Güney, O. (2017). Uluslararası İlişkilerde Güvenliğin Dönüşümü Çerçevesinde Bilgi Güvenliği ve Siber Savaş. Karadeniz Araştırmaları , 14 (55), 131-146.
- Gürkaynak, M., & İren, A. A. (2011). Reel Dünyada Sanal Açmaz: Siber Alanda Uluslararası İlişkiler. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi , 16 (2), 263-279.
- Haber Hergün. (2015, 12 28). 11 30, 2017 tarihinde Siber saldırı değil savaş!: <http://www.haberhergun.com/bilim-teknoloji/siber-saldiri-degil-savas-h41902.html> adresinden alındı
- habertobb. (tarih yok). Ekonomik Forum. 11 6, 2017 tarihinde habertobb: http://haber.tobb.org.tr/ekonomikforum/2015/251/012_021_KAPAK_KONUSU.pdf adresinden alındı
- Kara, M. (2013). Siber Saldırıları-Siber Savaşlar ve Etkileri. İstanbul Bilgi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü . İstanbul.

- Karabulut, B. (2009). Küreselleşme Sürecinde Güvenlik Alanında Değişimler: Karadeniz'in Güvenliğini Yeniden Düşünmek. *Karadeniz Araştırmaları* , 6 (23).
- Karakuzu, Ö. (2015, Nisan). Bilgi Toplumu Dönüşüm Sürecinde E-Devlet Kavramının Siber Ülke Güvenliği Açısından Değerlendirilmesi. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi . Malatya: İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kasapoğlu, C. (2017, Haziran). Siber Güvenlik:Beşinci Boyutu Anlamak. Edam; Centre for Economics and Foreign Policy Studies (1) .
- Kaya, A. (2012). Siber Güvenliğin Milli Güvenlik Açısından Önemi. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi . Ankara: Kara Harp Okulu, Savunma Bilimleri Enstitüsü, Güvenlik Bilimleri Anabilim Dalı.
- Knake, R. K. (2010). Internet Governance in an Age of Cyber Insecurity. 11 27, 2017 tarihinde Council Special Report, No:56: http://i.cfr.org/content/publications/attachments/Cybersecurity_CSR56.pdf adresinden alındı
- Kurnaz, İ. (2016). Siber Güvenlik ile İlişkili Kavramsal Çerçeve. *Cyberpolitik Journal* , 1 (1), 56-77.
- NATO Review Magazine. (tarih yok). 11 26, 2017 tarihinde NATO: <https://www.nato.int/docu/review/2013/Cyber/timeline/TR/index.htm> adresinden alındı
- Obama Order Sped Up Wave of Cyberattacks Against Iran. (2012, Haziran 1). 11 30, 2017 tarihinde The New York Times: http://www.nytimes.com/2012/06/01/world/middleeast/obama-ordered-wave-of-cyberattacks-against-iran.html?_r=1&pagewanted=all adresinden alındı
- Öğün, M. N., & Kaya, A. Siber Güvenliğin Milli Güvenlik Açısından Önemi ve Alınabilecek Tedbirler. *Güvenlik Stratejileri* , 9 (18), 145-181.
- Özçoban, C. (2014). 21. Yüzyılda Ulusal Güvenliğin Sağlanmasında Siber İstihbaratın Rolü. Harp Akademileri Stratejik Araştırmalar Enstitüsü . İstanbul.
- Şenol, M. (2016). Siber Güçle Caydırıcılık Ama Nasıl? *Uluslararası Bilgi Güvenliği Mühendisliği Dergisi* , 2 (2), 10-17.
- Siber Güvenlik. (tarih yok). 6 11, 2017 tarihinde İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü: http://www.istanbulsaglik.gov.tr/w/anasayfalinkler/belge/siber_guvenlik_sunum.pdf adresinden alındı
- Siber Güvenlik Olayları. (tarih yok). 11 26, 2017 tarihinde Kamu Siber Güvenlik Derneği: <http://kamusgd.org.tr/faydali-bilgiler/> adresinden alındı
- Singer, P. W., & Friedman, A. (2014). *Cyber Security and Cyber War : What Everyone Needs to Know*. New York: Oxford University Press.
- STM. (2016). Türkiye Siber Tehdit Durum Raporu. STM Savunma Teknolojileri Mühendislik ve Ticaret A.Ş.
- U.S. military cyber operation to attack ISIS last year sparked heated debate over alerting allies. (2016, Mayıs 9). 11 30, 2017 tarihinde The Washington Post: https://www.washingtonpost.com/world/national-security/us-military-cyber-operation-to-attack-isis-last-year-sparked-heated-debate-over-alerting-allies/2017/05/08/93a120a2-30d5-11e7-9dec-764dc781686f_story.html?utm_term=.eaa5b2dcfce7 adresinden alındı

- Uçar, O. (2011). Siber Tehditler ve Savunma Yöntemleri. Bilgi Güvenliği Akademisi .
- Ünver, M., & Canbay, C. (2010). Ulusal ve Uluslararası Boyutlarıyla Siber Güvenlik. Elektrik Mühendisliği (438).
- (tarih yok). 5 11, 2017 tarihinde Türk Dil Kurumu: http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.59ff1bb3b3c045.97324629 adresinden alındı

DİPLOMASİDE DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜM: SİBER DİPLOMASİ

Betül ÇATAL*

Öz: Bilginin önüne geçilemeyen hızlı yayılmasının elbette ki olumlu sonuçları olmuştur. İnternet'in iletişim aracı olarak kullanılmasıyla birlikte, insanlar hızlı bir şekilde bilgiye erişebilmektedir. Bunun yanı sıra İnternet iletişim aracı olması yanında, bir alt yapı hizmeti olarak da kullanılmaktadır. İnternet'e bağlı kurumlar, bilgisayarlar aracılığıyla birbirine bağlanarak iletişimi hızlandırmakta ve külfetli birçok işlemi kısa sürede yapabilmektedir. İnternet öncesi dönemlerde, büyük güçlüklerle yapılan işlemler, son derece basit ve hızlı bir şekilde yapılmaktadır. Dış politikanın yürütme aracı olan diplomasi, ilk çağlardan günümüze gelinceye kadar büyük bir değişime uğramıştır. Bu bağlamda küreselleşmeyle birlikte iletişim alanında meydana gelen değişimler, diplomasi alanında önemli etkilere neden olmuştur ve siber diplomasi adı verilen yeni bir kavramın ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu çalışmada siber diplomasinin kavramı, geleneksel diplomasiden farkları ve diplomasiye katkıları anlatılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Siber Uzay, Diplomasi, Dijitalleşme, Siber Saldırı.

DIPLOMACY IN CHANGE AND TRANSFORMATION: CYBER DIPLOMACY

Abstract: As a matter of course, quickly irrepresible spreading of the knowledge have been positive results. The people reached swiftly the knowledge with the using the internet as communcation tool. The internet besides the being as communication tool, it is also used as an substructure service. The institutions connected to the internet are speeding communication by way of the connecting to each other through computers.The operations,in the pre-Internet era, which done by difficulty are now done very simply and quickly. Diplomacy, the instrument of execution of foreign policy, had undergone a great transformation from the earliest times until the day it arrives. The changes occuring in the communication field with the globalization, in the context of, caused the important influences in the diplomacy and it was caused the arising out of the new study field in diplomacy which called Cyber Diplomacy. In this study, will be try explain to the differences between the cyber diplomacy concept and traditional diplomacy, and contributions of the concept to the diplomacy field.

Keywords: Cyber Space, Diplomacy, Digitization, Cyber Attack.

I. Giriş

Bilişim teknolojisindeki bu baş döndüren gelişmeler ve özellikle internetin (1960-1980 yılları arasında) diğer ülkelerin paylaşımına açılmasıyla; iş, ticaret, pazarlama, reklam, kültür, sanat, edebiyat, spor, iletişim, eğitim, ulaşım ve sosyal hayat olmak üzere kısaca, hayatın her alanında daha önceki dönemlerde görülmeyen olağanüstü değişim ve dönüşümler oldu. Ancak bu derece büyük gelişmeleri ağılayan en önemli husus, dünya çapında bilgisayar

* Öğretim Görevlisi, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Adalet Meslek Yüksekokulu. e-mail: betul.catal@selcuk.edu.tr

Geliş Tarihi: 10 Aralık 2017
Date of Received: 10 December 2017
Kabul Tarihi: 01 Şubat 2018
Date of Accepted: 01 February 2018

kullanımının yaygınlaşması değil, bütün bilgisayar ve bilgisayar ağlarını birbirine bağlayan genel bir ağ olan internetin yaygın olarak kullanılması oldu.

Bilişim teknolojisinin yansıması olan bu gelişmelerden uluslararası alanda öncelikle devletler ve resmî kurumlar yararlanırken, kişisel bazda kullanım için 10- 15 yıllık bir süre daha geçmesi gerekti. İnternetin kişisel kullanıcılar tarafından yaygın olarak kullanılmasıyla coğrafi sınırlar ortadan kalkarak dünya küresel bir köy haline geldi. Artık insanoglu sanal; özgür, çok hızlı ve sürekli genişleyen, sınır çizilemeyen, denetlenemeyen ama hayatın her alanını kolaylaştıran bir teknolojiyi, interneti kullanır hale gelmişti. Bu gelişmeleri hemen benimseyen insanoglu televizyonun yayılma hızından 3 kat, radyoların yayılma hızından 9 kat daha kısa sürede (3 yıl içinde) 50 milyon kullanıcı sayısına ulaştı.

Öte yandan siber ortamdaki kullanıcı sayılarının çokluğu, erişimin ve ulaşımın kolaylığı yeni bir terör çeşidini ortaya çıkarmıştır. Dünya, toplumları çok hızlı manipüle edebilen, sokağa dökabilen, şiddete sürükleyen, yönetimleri zorlayan, tehdit eden, devlet güvenliğine ait kurumların veri bankalarına müdahale edebilen siber terörizmle tanışmıştır. Siber suç gruplarının yanında terör örgütlerince ve ülkelerin güç mücadelelerinde de bilişim teknolojileri etkili bir araç olarak profesyonelce kullanılmaya başlanmıştır. Özellikle Arap baharı olarak adlandırılan kuzey Afrika ülkelerindeki yönetim değişikliklerinde halkın mobilize edilmesi, protesto mitinglerin gerçekleştirilmesi, direnişlerin sürdürülmesinde sosyal medya baş aktör olmuştur. Yine ülkemizdeki Taksim Parkı direnişleri ve protesto mitingleri hep sosyal medya aracılığıyla sürdürülmüştür.

Uluslararası ilişkilerde devletlerin dış politikalarının yürütülmesine yardımcı olan diplomasi aracının kullanımı, insanlık tarihi kadar eski olduğu kadar, yüzyıllar boyunca merak ve ilgi uyandırmıştır. İçinde yaşadığımız döneme gelinceye kadar da diplomatik faaliyetler ve diplomasi kurumu giderek önemini artırmıştır. Hızla küreselleşen dünyamızda uluslararası ilişkilerin yine hızlı bir şekilde yoğunlaşmasıyla, bundan sonra da diplomatik faaliyetlerin artarak devam edeceğini söylemek yerinde olacaktır. Ancak gelişen teknolojiyle birlikte diplomasiinin de boyutu değişmiş ve “Siber Diplomasi” denilen yeni bir kavram ortaya çıkmıştır.

Siber odaklı yaklaşımlar uluslararası hukuk, politik ve teknik alanlarda devam etmektedir. Toplulukları, toplumları, ülkeleri, devletleri ve bütünüyle toplumsal yaşamı doğrudan etkileyen siber odaklı yaklaşımlarla ilgili en büyük risk ise siber sahayı denetleyecek bir kurumsal sistemin olmamasıdır. Uluslararası bir kurum ve mekanizma tarafından yasal olarak denetlenmediği sürece de siber saldırılar dünyanın en ciddi sorunu olmaya devam edecektir.

Bu çalışmada iletişim teknolojisinin meydana getirdiği değişim ve dönüşüm sayesinde diplomasiinin yeni bir formu olarak ortaya çıkan siber diplomasiinin, geleneksel diplomasiden farklılıkları ve diplomasiye katkıları anlatılmaya çalışılacaktır. Bu konunun bakir bir alan olması sebebiyle uluslararası literatürde yapılan çalışmaların çok az, Türkiye’de ise dijital diplomasiyle ilgili olarak son iki yılda yapılan çalışmaların olmasına rağmen; siber diplomasiinin alanında akademik anlamda yapılan bir çalışmanın olmadığı görülmektedir. Dolayısıyla yapılan çalışmanın literatüre katkısı oldukça önemli ve değerlidir.

II. Siber Diplomasi Kavramı

Tarihin uzun gelişimi neticesinde diplomasinin içeriği de değişmektedir. Günümüzde diplomatlar pek çok konuda birbirine bağımlı hale gelmekte ve toplumlar arası ittifaklar daha da fazla oluşmaktadır. Devlet dışı aktörleri uluslararası politika yapımında daha etkili ve baskın hale gelmekte, profesyonel diplomatlar seçkin bir konumda olmaktadır. Bunun aksine dijital yenilikler ve devrimler iletişimde daha da kurumsal hale gelmiştir.(Hocking & Melissen, 2015).Diğer yandan siber diplomasi yeni ve devrimsel bir nitelik olarak şekillendi ki, bu tepeden alta, merkezi devlet süreci ve uluslararası ilişkiler daha fazla iletişim ağı aracılığıyla diplomasinin içeriği de değişmiştir. Diplomasi, toplum tabanlı bir diplomasiye dönüşmüştür (Bijola & Holmes, 2015).Bu çağda internet kullanımının hızla artması insanların bilgi ve fikirleri hızla takas etmesine yol açmıştır. Dünyanın çok önemli bir bölümünde internet bağlantısı mevcuttur.(Copeland, 2013).

Son birkaç yıldır “siber diplomasi” etkili bir kavram olmaya başlamıştır. Hükümetlerin ve uluslararası kuruluşların dış politikada stratejik hedeflere ulaşmak için interneti ve sosyal medyayı nasıl kullandıkları çeşitli makalelerde ve kitaplarda görmektediriz (Deruda, 2014). E-diplomasi, dijital diplomasi, online diplomasi olarak da adlandırılan siber diplomasi; ismi ne olursa olsun bilgi çağında karşımıza diplomasinin yeni bir formu olarak ortaya çıkmaktadır. Semantik nüanslarına rağmen; siber diplomasinin geleneksel diplomasiden üç şekilde ayrılmaktadır. Bunlar; daha fazla bilgi, daha fazla etkileşim ve daha fazla şeffaflıktır. (Westcott, 2008).

Siber diplomasi; diplomatik meseleleri internet yoluyla ele alma ve çözüm geliştirme yöntemidir. Klasik diplomasiden farklı bir ortamda uygulanması demek olan siber diplomasi sayesinde, web aracılığıyla yeni ve dikkate değer yöntemlerle dinlemek, yayınlamak, etkileşime geçmek ve değerlendirmek mümkün hale geliyor (Çatal, 2015).Genel olarak siber diplomasi ; internet ve yeni teknolojik iletişim araçları kullanılarak uluslararası diplomatik faaliyetlere yardımcı olmak şeklinde tanımlanmaktadır (Straub & Kruikemier, 2015).

Uluslararası aranada giderek artan ilişkiler sayesinde devletler stratejik amaçlarını gerçekleştirmek amacıyla kitle iletişim araçlarını daha yoğun bir şekilde kullandığı görülmektedir.(Pahlavi, 2003). Fakat E-diplomasi sosyal medyadan çok daha karmaşık ve yapılandırılmış bir kavramdır. Gözle görünür bir role sahip olsa da anahtar role sahip değildir. Bununla birlikte pek çok devlet/hükümet facebook, twitter ve diğer sosyal medya araçlarını takip etmekte ve dış politika gündemlerini oluşturmak için sosyal medyayı kullanmaktadır (Sandre, 2015).

Soğuk savaş sonrası dönemde değişen güvenlik endişeleri bağlamında devletler çok farklı tehditlerle karşı karşıya kalmışlardır. Uluslararası arenada gücünü artırmak isteyen devletler siber uzayı kullanarak çeşitli siber saldırılar ve espionaj faaliyetleri gerçekleştirmeye başlamıştır. Bu bağlamda devletler bu gibi sorunları çözmek adına diplomasiyi bir araç olarak kullanmaya başlamıştır.

III. Dijitalleşmenin Diplomatlara Etkisi

Küreselleşmeyle birlikte iletişim çağında yaşanan baş döndürücü gelişmeler diplomatların görevleri bakımından da birçok dönüşüme ve değişime neden olmuştur. Mesela telgraf, radyo, uçak gibi araçlar nedeniyle, ülkelerarası iletişimin ve ulaşımının son derece hız kazandığı dönemde, dışişleri bakanlıklarının yabancı ülkelerdeki diplomasi temsilcileri üzerinde eskiye göre daha sıkı bir denetim kurabilmektedir. Yine modern iletişim araçlarının icadı ile dış ülkelerde görev yapan diplomasi temsilcilerinin bağımsızlıkları ve dış politikanın yapımı üzerinde eskiye göre daha sıkı bir denetim kurabilmektedir (Tuncer, 2006). Eski diplomasi dediğimiz Birinci Dünya Savaşı öncesi dönemde diplomatik temsilcilikler dış politika yapımında önemli bir karar alama mekanizması iken; günümüz diplomatının “Bir hattın ucundaki kâtip” konumuna geçmesine neden olmuştur. Daha önceden Merkezle sınırlı ve gecikmeli bir irtibata sahip olan diplomatlar, göreve giderken sadece konunun genel çerçevesi/kırmızı çizgiler hakkında bilgi alıp bu genel çerçeve dâhilinde kendileri yorum yapmaktaydı ve bu açıdan oldukça geniş bir özgürlüğe sahiptiler. Lakin iletişim teknolojisindeki sınır tanımaz gelişme ile beraber gerek genel çerçeve gerekse genel çerçevenin içi anlık video-telefon görüşmeleri yoluyla merkez tarafından an be an doldurulmaya başladı ve bu diplomatların özgürlük alanlarını büyük oranda kısıtlandı (Türen, 2011).

Küreselleşme çağında teknolojik gelişmeler, bir yandan diplomasi temsilciliklerinin eski dönemlere oranla çok daha etkin çalışabilmelerinin mümkün kılarken, diğer yandan klasik bilgi sağlama yollarına yeni seçenekler yaratarak onların nispi önemlerinin azalmasına neden olmuştur (Sönmezoğlu, 2005). Nitekim eski diplomasi dediğimiz dönemde diplomatların edindikleri istihbaratlar çok önem verilirken; küreselleşmenin getirdiği teknoloji devrimiyle bir ülkede olan bir durum hem internete düşmekte dolayısıyla diplomatlar bu bilgileri internet ortamı üzerinden öğrenmektedir. Ayrıca günü gününe yerel gazeteleri incelemek, günümüzdeki elçilerin en başta görevidir. Diplomatlar, gazetelerde yer alan haberleri internetin getirdiği kolaylık sayesinde buldukları ülkelerde egemen siyasal, sosyal ve ekonomik ortam çerçevesinde değerlendirmekte ve yorumlamaktadır (Tuncer, 1991).

Başka bir düşünceye göre ise küreselleşme ile birlikte teknoloji ve iletişim devrimi yaşanmakta bu da kamu da daha fazla şeffaf olmasına sebep olmaktadır. Bu durumda diplomatların giderek iletişim becerilerini artırmaları gerektiğine vurgu yapılmaktadır (Trunkos, 2011).

Küreselleşmenin getirdiği bir başka yenilik de kişisel diplomasıdır. Bilindiği üzere eski diplomasi de bir ülkenin elçisinin ağırlanması çok önemli bir olgu iken yeni diplomasi de artık bu tür merasimlere gerek kalmadığını görüyoruz. Ziyaretler, iletişim araçları ve telefon görüşmeleri, Skype, Google, Facebook, Whatsapp, Messenger aracılığıyla gerçekleşmekte ve kişisel diplomasiyi uygulayan devlet ve hükümet başkanları, karşıtlarıyla doğrudan temas kurmakta, ülkelerin tanıtımına katkıda bulunmakta ve ikili resmi ve diğer ilişkileri geliştirmektedirler(Tuncer, 2006).

Uzmanlara göre, siber diplomasiyi en aktif ve etkin kullanan ülkelerin başında İsrail gelmektedir. 31 Mayıs 2010'da dokuz Türk'ün ölümüyle sonuçlanan Mavi Marmara baskını sonrası uluslararası kamuoyu önünde ‘makyaj tazeleme’ ihtiyacı duyan İsrail, bakanlık koridorlarında sıkışan

diplomatik ilişkilerini sanal ortama taşıyıp varlığını görünür hale getirmiştir. Hayfa Üniversitesi ‘vatandaş diplomatlar’ yetiştirmek üzere yeni bir yüksek lisans programı başlatmıştır. ‘Sanal Büyükelçiler’ (Ambassadors online) başlığı altında, sıkı bir eğitime girecek olan öğrenciler, internet gazetelerine yapılacak yorumların niteliği, Wikipedia sayfalarına bilgi girişi ve güncellenmesi, forumlar, CHAT odaları, Facebook ve Twitter kullanımı ile ilgili dersler aldıktan sonra ‘vatandaş diplomatlar’ olarak sanal âlemde görölmektedir (Kasapoğlu, 2012).

ABD’nin ilk siber diplomatı olan Christopher Painter “Siber diplomasi ayağınız zayıflarsa, ofansif siber kabiliyetlerinizin ve siber güvenlik zafiyetlerinizin bu durumu kaldıracabilecek kapasitede olması gerekiyor. Siber güvenliğe yeterince ödenek ayırmazsanız, eninde sonunda Pentagon’un daha fazla mühimmat satın alması gerekecektir” diyerek siber güvenliğin önemini vurgulamıştır. (2011).Yine Avustralya’nın uluslararası ortakları ile şeffaf, özgür ve güvenli bir internet ortamı oluşturmak için; ülkenin uluslararası siber arenada koordineli düzenli ve etkili şekilde temsil edilmesi adına 2016 yılında “Siber İşler Elçisi” atanmıştır.(2016).

IV. Dijitalleşmenin Diplomatik Yöntemlere Etkisi

Küreselleşmenin diplomasiye etkilerinde belki de en önemli değişim, diplomatik yöntemlerde görölmektedir. 20. yüzyılda büyük totaliter devletler, diplomasi alanına kendine özgü bazı yeni yöntemler geliştirmişlerdir (Vranjes & Zeljic, 2013).Siber diplomasinin diplomatik yöntemlere katkısı ise şu şekildedir:

- Diplomaside siber bir araç olarak kullanılmıştır.
- Casusluk faaliyetleri ve gizli belgeleri toplamak için kullanılmıştır.
- Dış politika yapımında çeşitli sosyal medya araçları vasıtasıyla kullanılmıştır.
- Devletler siberi kullanarak güçlerini uluslararası arenada göstermek istemişlerdir.

P. P. Borstan’a göre Viyana Konvansiyonundan bu yana yeni bir diplomatik metot kullanılmaya başlanmıştır (Nicolson, 1956). Bugün devletler arasında ilişkilerin eskiye oranla daha girift, yoğun ve çeşitli olması iki taraflı olan diplomasinin çok taraflı olmasını gerektirmiştir. Daha 18. yüzyıla değin, diplomasi iki yönlü kalıplar arasında sürüp giderken, 19. özellikle 20. yüzyıldan itibaren diplomatik ve teknik alanda gelişen uluslararası örgütler içinde çok yanlı iletişime dönuşmüştür(Gönlübol, 1985).

Türkiye’de siber diplomasi alanında önemli çalışmalara imza atan Gökhan Yücel, bir kategorizasyon yaparak diplomasiyi dörde ayırmaktadır. İlk diplomasi siyah takım elbiseli beyaz gömlekli kişilerin yaptığı reel politiğin, ulusal çıkarların ve propagandanın mevzubahis olduğu bir iş olarak tanımlamakta ve Heny Kissenger’ın yazdığı “Diplomacy” kitabının bu kategoriye sembolize ettiğini ifade etmektedir. İkinci olarak devlet-halk ilişkilerinin merkezde olduğu “kamu diplomasisi” diyebileceğimizi ve Joseph Nye’nin yazdığı “yumuşak güç” kavramıyla daha iyi anlaşılabileceğini belirtmektedir. Üçüncü olarak dijital diplomasinin her yerde, her zaman, herkes için herkes tarafından yapılan bir diplomasi olduğunu, onun için devletin her zaman bir muhatap olması gerekmeceğini ifade etmektedir. Son olarak;

diplomasinin kullanıldığı döneme girdiğimizi ve bu diploması türünün nesnelere arası etkileşimi sağlayacak siber-diploması olduğunu belirtmektedir (2015).

Devletler siber yeteneklerini, en yaygın ve etkin bir şekilde hasım veya rakip saydıkları ülkelerin ve devletlerin yaşamsal gizli bilgi varlıklarını ele geçirmek için casusluk sahasında değerlendirdikleri gibi diplomatik münasebetlerini olumsuz şekilde kademelendirirken karşı taraftan elde ettikleri bir koz şeklinde de değerlendirmektedir. Örneğin; İsveç merkezli bir kurum olan Wikileaks'in ABD'nin Afganistan savaşı ile ilgili 90 bin belgeyi yayınlamasıyla uluslararası bir şöhrete kavuştuktan sonra, 28 Kasım 2010 tarihi itibarıyla Amerikalı diplomatların birbirleriyle olan yazışmalarını yayınlamaya başlamış; başta Amerika olmak üzere pek çok ülkenin gizli politikalarını ifşa etmiş; Türkiye de dahil olmak üzere pek çok ülkede diplomatik krizlere yol açmıştır.

Melissen de iletişimin hızı ve yönünün son 20 yılda değiştiğini ve diplomasinin temeli olan iletişim modellerinin de değişmek zorunda kaldığını belirtmektedir. "Diplomatlar ve Dışişleri Bakanları artık sosyal medyada olmak zorunda" demektedir (Melissen, 2011).

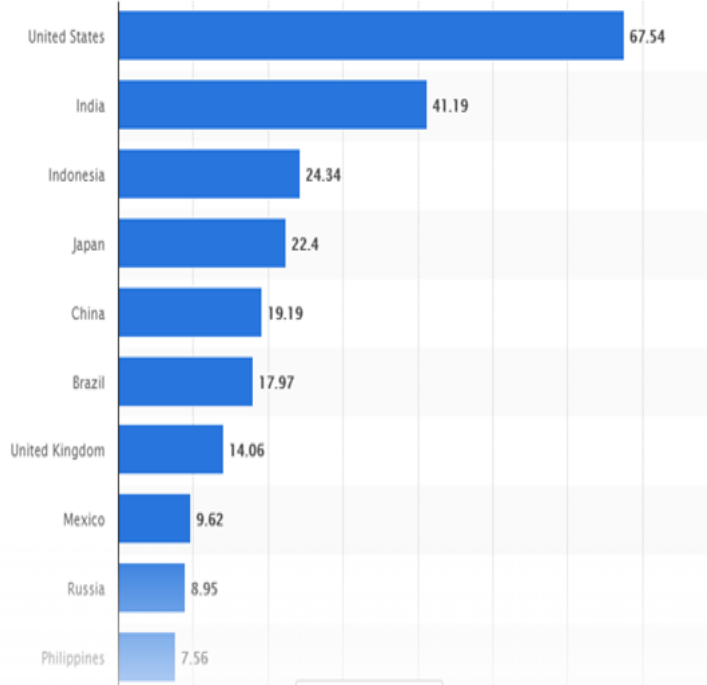
Yeni siber diplomatik yöntemleri çok iyi kullanan ülkelerin başında ABD gelmektedir. 11 Eylül saldırılarında sonra dünya nezdinde bozulan imajını düzeltmek için kamu diplomasisi çalışmalarına ağırlık veren ABD, Facebook, Twitter, Youtube, bloglar, Myspace ve Instagram gibi sosyal medya araçlarını çok iyi bir şekilde kullanmaktadır. Şuan sadece Twitter üzerinden 11 farklı dilde yayın yapmakta, Facebookta 31'den fazla hesabı bulunmaktadır. Başkan Obama'nın seçim çalışmalarında sosyal medya araçlarını fazlasıyla kullanmasıyla başlayan süreç başkan olduktan sonra ABD'nin bu yeni trendlere uyum sağlama ile devam etmiştir. Bu iletişim kanallarından yararlanmak amacıyla ABD'nin "Public Diplomacy 2.0" adı verilen yeni bir yaklaşım benimsenmiştir. Buna göre artık kamu diplomasisinde internet web 2.0 teknolojisi ön plana çıkacak, Dış İşleri Bakanlığı ve Beyaz Saray web sayfalarında, audio (mp3) ve video bağlantıları bulunacak ve bu videolar Facebook ve Twitter üzerinden paylaşılacaktır (Akçadağ, 2010).

Siber diploması uluslararası arenada daha çok şu iki yolla diplomatik faaliyetlerini gösterdiğini görüyoruz: Twitter Diplomasisi ve Siber Saldırı ve Espiyonaj Diplomasisi.

A. Twitter Diplomasisi

Twitter diplomasisi hem sosyal medyanın büyüyen bir formu olup hem de dünya çapında birçok büyükelçinin siber diplomasisi açısından gerçek bir başlangıçtır. Gerçekten de 140 karakter dünyaya bakış açımızı değiştirebilir. Twitter diplomasisi dış politika biçiminin yeni uluslararası problemlerle daha iyi cevap verecek biçimde şekillendirilmesini sağlamıştır. Twitter diplomatları ilk olarak sosyal medyayı nasıl analiz edileceğini araştırır ve vatandaşlar ile politika yapımcılar arasında doğru iletişimi sağlamaya çalışmaktadır (Burns&Eltham, 2009).

Tablo 1:En Yüksek Twitter Kullanıcısı olan 10 lke(2016)

Kaynak: <https://www.statista.com/statistics/242606/number-of-active-twitter-users-in-selected-countries/> (Erişim Tarihi:28.11.2017).

Tablo 1’de görüldügü gibi, dünyanın nüfusa oranla en etkin Twitter kullanıcı lkesi ABD’dir. ABD’nin bu özelliğın diğerk sosyal paylaşım alanlarında da görmek mümkündür. Bu lkeyi Hindistan takip etmektedir. Hindistan’ın diğerk ülkelerde nüfusa göre Twitter kullanıcı oranı her ne kadar düşük olsa da son yıllarda büyük bir ivme kazanarak dünyanın en yüksek Twitter kullanıcı on ülkesi arasında bulunmaktadırlar. Tablo 1’de Türkiye’yi görmek mümkün olmamakla birlikte, son yıllarda Türkiye’de de hızlı bir artış olduğu bilinmektedir.

2013 yılında siber diplomasının şampiyonlarından biri olan İnan, Twitter kurucularından Jack Dorsey ile İnan Devlet Başkanı Hasan Ruhani arasındaki tweet’leşme ve ABD Başkanı Barack Obama ile Ruhani arasında yıl ortasında gerçekteşen ve ‘dönüm noktası’ olarak algılanan doğrudan telefon görüşmesinin iki başkanca tweetlenmesi de yılın olayları arasında yer almıştır. İnan’da Facebook, Twitter gibi sosyal medya araçlarının yasak olmasına rağmen Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani’nin Twitteri etkin bir şekilde kullanması oldukça dikkat çekmiştir. 2014 yılında matematik dünyasının en prestijli dl olan Fields Madalyası’nı kazanan ilk kadın olan İnanlı Prof. Dr. Meryem Mirzakhani’nin Ruhani tarafından twitter üzerinden tebrik edilmesi ve yine twitter üzerinden Meryem Mirzakhani’nin hem açık ve hem başörtülü fotoğraflarını paylaşması pek çok tartışmaya neden olmuştur.

Türkiye’deki ilk siber diplomasi rneği, geçen yıl Libya’da gözaltına alınan dört ABD’li gazetecinin Türkiye aracılığıyla kurtarılmasında yaşanmıştır. Türkiye’nin Washington Büyükelçisi Namık Tan’ın, gazetecilerin kurtarılmasını Twitter’den duyurup resimlerini paylaşması, Türk diplomasisinin sanal ortamda varlığını kanıtladığı ilk örnek olmuştur (2012). Yine Recep

Tayyip Erdoğan 2017 yılı itibariyle Twitter de en fazla takipçi olan dünya liderleri arasında dokuz milyon dokuz yüz otuz bin adet takipçiyle altıncı sıraya yükselmiştir.

B. Siber Saldırıları ve Espiyonaj Faaliyetleri

İletişimin küreselleştiği dünyamız da devletler için hayati öneme sahip “güvenlik” algısı da ciddi mahiyette bir dönüşüm ve değişime uğramıştır. Teknolojik gelişmeler sayesinde savaşın boyutu ve yöntemi gelişmiş ve bunun sonucunda da devletler siber saldırı ve espionaj faaliyetleriyle uluslararası arenada hiç olmadıkları kadar güçlü olmaya başlamışlardır. Siber faaliyetleri çok sık kullanan ülkeler, teknolojik olarak daha gelişmiş olup, bu faaliyetlerden menfaat sağladıkları için küresel boyutta bir siber güvenlik oluşumuna genellikle sıcak bakmamaktadır. Ancak siber saldırıların az bir bilgiye sahip kötü niyetli kişi ve örgütlerce kullanılabilmesi ve bundan büyük devletlerin daha çok zarara uğraması, siber uzayda yaşanan gelişmelerin klasik uluslararası ilişkiler çalışmaları içerisine alınmasını gerekli kılmıştır. Çünkü siber uzayda yaşanan gelişmeler, uluslararası ilişkilerde yeni aktörlerin doğmasını sağlamış ve yeni güvenlik risklerini ortaya çıkarmıştır (Gürkaynak & İren, 2015). Ülkeler için hayati ve büyük öneme sahip, siber saldırı ve dijital tehditlerin özellikle hedefi olan korunmada öncelikli altyapı sektörleri, takip edilecek diplomasi ve konunun siyasetinde önemli ve öncelikli bir konum işgal etmektedir. Siber uzayın aktörleri, dikkatleri üzerlerinde toplama otomasyon gücünü de kullanarak, dünya toplumsal gündemini doğrudan etkileyebilecek siber tehdit ve terörizm, dezenformasyon, siber savaş ve casusluk çalışmaları gibi illegal organ, sistem ve mekanizmaları ellerinde tutmaktadır.

Örnekleme gerekirse, Rusya'nın Estonya'ya karşı gerçekleştirdiği yoğun saldırılar ilk siber savaş olarak kabul edilebilir. Rusya'nın 2007'de saldırısı sonrasında NATO saldırıya karşı kayıtsız kalmamış ve Estonya'ya dijital teknoloji ve güvenlik alanında destek olmuştu. Bu amaçla söz konusu ülkeye subaylarını göndermişti. Rusya'nın siber saldırıları, Estonya'nın resmî hizmetlerini, telekomünikasyon sistemini ve bankacılık işlemlerini akamete uğratmıştı. Bu kadar yoğun taciz ve saldırının nedeni ise başkent Tallinn'deki Asker Anıtının yerinin değiştirilmesi hususunda Rusya ile ortaya çıkan görüş ayrılığıydı.

Rusya, diğer yandan Gürcistan'la 2008 yılında yaşadığı kriz sonucunda, bu ülkenin internet şebekesi ile verilen kamu çalışmalarını dumura uğrattı. Bu saldırının arka planında Rusya'nın olduğu dayanaksız ve sadece bir şüphenin sonucu değildi. Rusya ve Türkiye'deki sistemlerden yapılan saldırıların Gürcistan'ı hedef aldığı da tespit edildi.

Türkiye de Rusya ile 2015'te yaşanan Rus uçağının düşürülmesi krizi esnasında benzer bir saldırıyla karşılaştı. Türkiye'ye yapılan saldırı 2007'de Estonya'nın ve 2008'de Gürcistan'ın maruz kaldığı gibi Dağıtık Servis Dışı Bırakma (DDoS) saldırısı şeklinde gerçekleşti.

Uluslararası ilişkilerde devletler güvenlikleri tehdit eden ve çeşitli diplomatik krizlere yol açan u durumu ortadan kaldırmak amacıyla birtakım çalışmalar yürütmüştür. Bu bağlamda Avrupa Konseyi tarafından oluşturulan ve Budapeşte'de kabul edilen Kasım 2001 tarihli “Sanal Suçlar Sözleşmesi” (Convention on Cybercrimes) siber suçlarla uluslararası mücadele açısından

türünün ilk örneğidir. Türkiye'nin de imzalayıp 6533 sayılı kanunla onaylayarak 2 Mayıs 2014 tarihinde iç hukukuna kabul ettiğı anlaşma toplam 49 devlet tarafından imzalanmıştır. Brezilya ve Hindistan gibi ülkeler metnin hazırlanması aşamasında bulunmadıkları, Rusya ise egemenlik haklarını ihlal edeceği gerekçeleriyle sözleşmeyi imzalamaması oldukça manidardır.

Teröristler tarafından ilk siber terör saldırısı, Ağustos 1998 de Tamil Kaplanları ile bağlantılı ve kendilerine "Internet Siyah Kaplanlar" adı veren bir grup, Sri Lanka'nın, başta ABD dâhil olmak üzere dünyanın çeşitli yerlerinde bulunan diplomatik postalarına, günde ortalama 800 e-posta olmak üzere yaklaşık iki hafta eposta göndermek yoluyla saldırılarını gerçekleştirmişlerdir. Saldırıları Sri Lanka dış temsilcilerinde örgütün amacı olan, korku ve endişeyi yaratmıştır (Özçoban, 2014).

Siber savaşların diplomatik krizlere neden olmasının ilk örneklerinden birisi Çin'e ait savaş uçağı ile ABD'ye ait keşif uçağı arasında 2001 yılında pasifik bölgesi üzerinde yaşanan it dalaşı sonucu iki ülke arasında oluşan diplomatik ve siyasi münakaşa nedeniyle, her iki ülke hackerleri arasında bir siber savaş başlatması şeklinde olmuştur. ABD Dartmouth College Güvenlik ve Teknolojik Çalışmalar Enstitüsü (US Institute for Security and Technology Studies at Dartmouth College) tarafından hazırlanan rapora göre 2001 yılında Beyaz Saray, ABD Hava Kuvvetleri ve Enerji Bakanlığı'nın da içlerinde olduğu 1200'den fazla sitenin DDoS saldırılarının konusu olduğu ve Çin'e ait imajların bu sitelerin ara yüzlerine konduğu ifade edilmektedir(Akdağ, 2209).

2014 yılında siber uzaydaki zararlı yazılımların ve saldırıların çoğunun kaynak noktası olarak görülen iki ülke, Çin ve Rusya, bu alandaki güçlerini birleştirerek bir anlaşma imzalamıştır. Anlaşmanın içeriğı "bağımsız ülkelerin içişlerine karışılmasını, milli egemenliğin, siyasi, ekonomik ve sosyal istikrar ve düzenin bozulması" gibi amaçlarla teknolojinin kullanılması gibi konuları kapsamaktadır (2014).

Bugüne kadar en yaygın olarak bilinen devlet destekli saldırılar, genellikle siber savaş faaliyetleri değil siber sabotaj veya espionaj faaliyetleridir. ABD'nin İran'a karşı gerçekleştirdiğı Stuxnet, yine İran başta olmak üzere birçok Ortadoğu ülkesini hedef alan Flame, Çin Halk Ordusu'nun ifşa edilen siber savaş birimi Unit 61398'in ABD ve Avrupa ülkelerine yönelik saldırılarının çoğı, İran'ın DigiNotar'ı hedef alan saldırısı ve Saudi Aramco'ya gerçekleştirilen sabotaj operasyonu özel geliştirilmiş zararlı yazılımların kullanıldığı uzun soluklu operasyonlardır (Çifter, 2016).

V. Sonuç

Strateji, kurum ya da kuruluş istikamet vermek ve rekabet avantajı sağlamak amacıyla, konjektürel yapıyı sürekli analiz etme, yönetimin amaçlarını belirleme, bu amaçlara ulaştıracak faaliyetleri planlama ve kaynakları tahsis etme becerisidir. Kuruluşun amaçlarına ulaşması için organizasyon içinde eylem birliğı ve rakiplerin olası tepkilerini değerlendirme sürecini gerektirir. Dolayısıyla diplomasi, bir organizasyonun amaçlarına ulaşabilmesi için etkili stratejiler geliştirmesini, bunların planlanmasını, uygulanmasını ve kontrolünü ifade etmektedir. Toplumların geleceğini ilgilendirmesi ve istikamet vermesi nedeniyle, dijital yönetim organizasyonu üst yönetimlerin çok önemli bir görevidir. Artık uluslararası ilişkiler dijitalleşme

etrafında dönmektedir. Dünya gündeminin ilk maddesi olan dijitalleşme; eski diplomasinin hepsini ve geleneklerini tasfiye etmesi olanaksızsa da, diplomaside köklü değişimlere neden olmaktadır.

Eski dönemlere kıyasla uluslararası ilişkilerin etkileşim hızı artmış ve mesafeler kısalmıştır. Zaman ayrı bir önem kazanmış zaman ve mekân kavramı değişmiştir. Her şey internetin bir parçası olmuştur. Bu ağın kullanıcılarına ise “dijital toplum” adı verilmektedir. Küresel paylaşımında siber diplomasinin oyuncuları gittikçe artmaktadır. Kamu diplomasisi faaliyetlerinde geleneksel medya araçlarına ilave olarak internet üzerinden yayınlanan “blog”lar, “podcast”ler ve “facebook”-“twitter” gibi sosyal iletişim siteleri ya da gönderilen cep telefonu mesajları, hatta bilgisayar oyunları oldukça etkili olmaya başlamıştır.

Diplomasideki köklü ve radikal değişim ülkeleri önemli diplomatik değişiklikler yapmaya mecbur bırakmıştır. Yeni küresel dinamiklerin boyutlarını hesaplamak, yeni diplomasinin önemli bir önceliği haline gelmiştir. Diploması, toplum tabanlı bir diplomasıye dönüşmüştür. “E-diploması”, “dijital diploması”, “online diploması” olarak da adlandırılan siber diploması; bilgi çağında diplomasinin yeni bir formu olarak ortaya çıkmıştır. Semantik nüanslarına rağmen siber diploması, geleneksel diplomasiden daha fazla bilgi, daha fazla etkileşim ve daha fazla şeffaflık yönünden ayrılmaktadır. Dış politikayı daha fazla etkilemektedir.

İnternet sadece bilgi ve veri kaynağı değil, aynı zamanda çok kapsamlı sosyal etkileşim sağlayan ve yol haritası çizen, gündemleri tayin eden kârlı bir güç kaynağı olduğu düşünülmektedir. Tarafların olanakları birbirini etkilemektedir. Bu bakımdan dijital ortamın her safhasında müdahale ve mukabelede bulunmak önemlidir. Dijital teknolojiyi ve bu konudaki ülke stratejisini Türkiye gündemine taşımak gerekmektedir. Bütün kurumlarda yeniden yapılanmaya gidilmeli; bilişim teknolojisi alt yapısı oluşturulmalı ve ülkenin tamamı dijital bir departman olmalıdır. Bu konuda en erken davranan ülke ABD olmuştur. Erken yapılanmanın semeresini nasıl aldıkları da ortadadır. Örneğin, 2017 istatistiklerine göre nüfusun %84’ü internet kullanan ABD’de 320 milyon kullanıcı, Türkiye’de ise nüfusun %60 internet kullanmaktadır. Bu istatistik ülkelerin siber diplomasideki başarısını, aldığı sonucu ve ülke prestijini göstermektedir.

Siber uzayda dünya genelinde oluşan bütün bu izah edilemeyen tehditlere karşı devlet, kurum ve bireylerin bilinç seviyesinin artması önem arz etmektedir. Siber saldırılara karşı kurumsal ve toplumsal bilinç düzeyi arttıkça uluslararası kuruluşlar ve devletler bazında tedbire yönelik birtakım girişimler oluşmaya başlamaktadır. Siber uzay, ulusal sınırları aşan bir olgudur. Devlet kontrolünü aşan sınırları göz önünde bulundurulduğunda, uluslararası kuruluşların çalışmalarının ve devletlerarası dayanışma ve iş birliğinin ne kadar önemli olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu bakımdan değişen diploması anlayışında devletlerin siber güvenlik sağlamaya yönelik iş birliği ve müzakereleri zorunlu kılmaktadır.

Siber diploması veya yeni nesil diploması ya da diğer bir ifadeyle dijital diploması dünya genelinde bilginin dağılım hızını artırmıştır. Yakın sürede ülkemizi ve toplumsal yapımızı yakından etkilemektedir ve uzak sürede de

etkilemeye devam edecektir. Ülkeler arası iletişim ve çıkar savaşlarında ekonomi ve teknoloji, eğitim ve kültürel diplomasi çok etkili olacaktır.

Ülkemiz ile ilgili algı operasyonları stratejilerinin uygulaması sadece kamunun görevi olmamalıdır. Ülkemiz için topyekûn hak ve var olma mücadelesi verilecekse; bunun dominant dinamikleri üniversiteler, STK, medya, basın yayın, sinema ve yazarlar ile teknolojik donanımlı yeni nesil olmalıdır. Siber teknoloji ülkemizin tamamına yaygınlaştırılmalıdır. Aksi halde telafisi mümkün olmayan zararlar ve yaptırımlar ile karşı karşıya kalma riski her zaman vardır. Yukarıda ifade edilegelen tedbirler ve stratejiler uygulandığında ise bütün dünyada olumlu algıya sahip bir ülkenin, onurlu bireyleri olarak varlığımızı devam ettirebiliriz.

Kaynakça

- Akçadağ, E. (2010). ABD'nin kamu diplomasisi stratejisi: Akıllı güç. Retrieved from <http://www.kamudiplomasisi.org/pdf/abdkdstratejisi.Pdf>. [Erişim tarihi: 09.11.2017].
- Akdağ, P. (2009). Siber Suçlar ve Türkiye'nin Ulusal Politikası. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Polis Akademisi/Güvenlik Birimleri Enstitüsü. Ankara.
- Bjola, C. , M. Holmes (2015). Digital Diplomacy: Theory and Practice, Newyork: Routledge.
- Burns, A., Eltham B. (2009). Twitter free Iran: An evaluation of Twitter's role in public diplomacy and information operations in Iran's 2009 election crisis., <http://vuir.vu.edu.au/15230/>, [Erişim tarihi: 05.11.2017].
- Copeland, D. (2013). "Digital technology." The Oxford Handbook of Modern Diplomacy. United Kingdom: Oxford University Press.
- Çatal, B. (2015). Küresel diplomasi: Prexenos' tan Dijital Diplomasiye, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.Konya.
- Çifter, B. (2016). "Siber Güvenlik:Yeni Nesil Diplomasi ve Savaş." Kriter Dergisi. <http://kriterdergi.com/tag/burak-cifter/>
- Deruda, A. (2014). The Digital Diplomacy Handbook: how to use social media to engage with global audiences. The Oxford Handbook Of Modern Diplomacy. United Kingdom: Oxford University Press
- Gönlübol, M. (1985). Uluslararası Politika: İlkeler-Kavramlar-Kurumlar,Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi
- Gürkaynak, M. İren A.(2011). Reel Dünyada Sanal Açmaz: Siber Alanda Uluslararası İlişkiler. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 16(2). 263-279. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/sduiibfd/issue/20824/222942>
- Hocking, B., J. Melissen (2015). Diplomacy in the Digital Age, Netherland: Clingendael
- Kasapoğlu M. (2012). Türkiye Dijital Diplomaside Emekliyor. <http://www.radikal.com.tr/dunya/turkiye-dijital-diplomaside-emekliyor-1081387/>. [Erişim tarihi: 03.11.2017]
- Melissen, J. (2011). Beyond the New Public Diplomacy, Netherlands :Clingendael

- Nicolson, H. G. (1956). *The Evolution of Diplomatic Method*, Leicester: University of Leicester .
- Özçoban, C. (2014). *21 Yüzyılda Ulusal Güvenliğin Sağlanmasında Siber İstihbaratın Rolü* , (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Harp Akademileri/ Stratejik Araştırmalar Enstitüsü. İstanbul
- Radikal (2012). Türkiye Dijital Diplomaside Emekliyor. [Erişim tarihi: 09.12.2017].
- Pahlavi, P. C. (2003). *Cyber-diplomacy: A New Strategy of Influence*. Canadian Political Association, General Meeting, Halifax, NS.
- Sandre, A. (2015). *Digital diplomacy: Conversations on Innovation in Foreign Policy*, *Digital Diplomacy: Theory and Practice*, New York: Routledge
- SETAV (2015). *İnternet Çağında Kamu Diplomasisi*, Retrieved from <https://www.setav.org/etkinlikler/internet-caginda-kamu-diplomasisi/>. [Erişim tarihi: 10.12.2017].
- Siber Bülten. *Siber Diplomaside Yeni Dönem: Avustralya Siber İşler Elçisi Atadı*. Retrieved from , <https://siberbulten.com/uluslararası-iliskiler/siber-diplomaside-yeni-donem-avustralya-siber-isler-elcisi-atadi/>. [Erişim tarihi: 24.11.2017].
- Siber Bülten (2014). *Rusya ve Çin Siber İttifakta Anlaştı: ABD Tedirgin*. [Erişim tarihi: 09.12.2017].
- Sönmezoglu, F. (2005). *Uluslararası Politika ve Dış Politika Analizi*, İstanbul: Filiz Kitabevi
- Strauß, N., (2015). *Digital diplomacy in GCC countries: Strategic communication of Western embassies on Twitter*. *Government Information Quarterly* 32(4), 369-379
- Tören, D. (2011). *Diplomasi ve Tarih Boyunca Geçirdiği Evrim*. Tuiç Akademi. Retrieved from <http://www.tuicakademi.org/index.php/kategoriler/diger/2213-diplomasi-ve-tarih-boyunca-gecirdigi-evrim> .
- Trunkos, J. (2011). *Changing Diplomacy Demands New Type of Diplomats.*: http://www.culturaldiplomacy.org/europeanamericanrelationship/content/articles/events/2010foufp/participant-papers/Changing_Diplomacy_Demands_New_Type_of_Diplomats.pdf [Erişim tarihi: 12.12.2017].
- Tuncer, H. (1991). *" Eski" ve" Yeni" Diploması*, Ankara :Ümit Yayıncılık
- Tuncer, H. (2006). *Küresel diploması*, Ankara: Ümit Yayıncılık.
- Vranješ, N., D. Zeljić .*İmpact of Globalization On Diplomacy Of Small Countries According to The Ministry of Foreign Affairs*. Retrieved from <http://www.defendologija-banjaluka.com/defendology33/6eng.pdf>, [Erişim tarihi: 02.12.2017].
- Westcott, N. (2008). *Digital diplomacy: The Impact of the İnternet on İnternational Relations*. Oii Working Paper. 16, Retrieved from http://cyberpolitikjournal.org/wp-content/uploads/2017/07/Journal-Vol_2_No_3_17.pdf, [Erişim tarihi: 01.12.2017].

POLITICAL LEADERSHIP AND ERDOĞAN: A REVIEW TO 27 APRIL E-MEMORANDUM PROCESS

*Süleyman TEMİZ**

Abstract: After the 2002 general election in Turkey, Justice and Development Party has received significant vote percentage and the Party has become single ruling party in Turkey. Under these circumstances, after long-term coalition period Turkey has started its transformation. At the beginning, like every newly established Turkish government, the AK party started to have problems with the Turkish army. The initial conflict emerged from democratic reforms aimed at harmonization with the European Union requirements. Actually, it was a classic disagreement, which has been seen all the time in Turkish politics because of the sharing of administration power between AK party and the army. This article investigates the role of Erdoğan's policy and his political leadership on Turkish Army.

Keywords: Erdoğan, Turkey, Election, Army, Secularism.

POLİTİK LİDERLİK VE ERDOĞAN: 27 NİSAN E-MEMORANDUM SÜRECİNE BİR BAKIŞ

Öz: Türkiye'de yapılan 2002 genel seçimlerinden sonra, Adalet ve Kalkınma Partisi kayda değer bir oy oranı elde etti ve Parti, tek başına iktidar oldu. Bu koşullar altında, uzun dönem devam eden koalisyon hükümetleri devrinden sonra Türkiye dönüşümüne başladı. Her yeni kurulan hükümette olduğu gibi, AK Parti'de ordu ile sorun yaşamaya başladı. İlk tartışma konusu, Avrupa Birliği gerekliliklerine uyum sağlamayı amaçlayan demokratik reformlar nedeniye ortaya çıkmıştır. Esasen, AK Parti yönetimi ile ordu arasındaki bu yönetim gücünün paylaşımı sebebiyle ortaya çıkan anlaşmazlıklar Türk siyasetinde hemen hemen her hükümetin yaşadığı bir durumdu. Bu çalışma, Erdoğan'ın politikasını ve siyasi liderliğinin Türk ordusu üzerindeki etkisini incelemektedir.

Anahtar Kelimeler: Erdoğan, Türkiye, Seçim, Ordu, Laiklik.

I. Introduction

After the general election which held in 2002, Justice and Development Party (Adalet ve Kalkınma Partisi- AK Parti) immediately started to work on necessary reforms. During the 2002-2006 reforms, General Hilmi Ozkok, who served as Chief of the Army, was not involved in any open clash with AK party to prevent reforms to constitutional and traditional positions of army generals. However, some other important officers clearly preferred to argue with AK Party, such as Tuncer Kılınc, Secretary General of the National Security Council, who was criticised the liberal reforms and the solution for the Kurdish issue, Army Commander Aytac Yalman, Gendarmerie General Commander Sener Eruygur and first Army Commander Hursit Tolon. (Hale & Ozbudun, 2009:82, Hurriyet, 14.09.03)

* Dr., Malezya Uluslararası İslam Üniversitesi, İnsani Bilimler ve İslami Vahiy Bilgisi Fakültesi, Tarih ve Medeniyet Bölümü. e-mail: suleyman.teemiz@gmail.com

Geliş Tarihi: 15 Kasım 2017
Date of Received: 15 November 2017
Kabul Tarihi: 09 Şubat 2018
Date of Accepted: 09 February 2018

The attempt to resolve the North Cyprus issue in the framework of the Annan Plan, Turkey's response to the US occupation of Iraq in March 2003 and the policy that the United States imposed on Iraq have caused tension between the Army and the government to strain further.

The President of the Northern Cyprus Turkish Republic, Rauf Denktas, played an important role in blocking the solution of the referendum as much as the army. Land Forces Commander Aytac Yalman made it clear that during his visit to Northern Cyprus, he commented that the Annan Plan was unacceptable. The army started to involve in politics as it usually does. At the same time, the army commanders stated their discomfort about the Justice and Development Party's policies. Also, they tried to increase public opinion against the party by saying that party politics would cause harm to the country, (Çelenk, 2007: 356) meanwhile Mehmet Ali Talat was elected President of the Turkish Republic of Northern Cyprus in 2004 and the commanders stepped back at the 23 January 2004 National Security Council meeting and announced that the Annan Plan was supported. (MGK, 2004)

Another problem that arose between the army and the AK Party government was also about sending military troops to Iraq. The army did not seem as enthusiastic as the government. The military agreed with the government that Turkey would assist the USA in the Iraq intervention and that Turkish military forces would send troops to the buffer zone in northern Iraq. However, the army did not want to take responsibility for the emerging social and political opposition either. In this way, parliamentary discussion on giving permission for the US military troops to enter Iraq through Turkey had begun. Turkish Grand National Assembly (TBMM) could not get enough votes required for acceptance of the resolution with little difference. For this reason, the resolution was not adopted by parliament. The USA reacted to this decision. US Defence Secretary Paul Wolfowitz critiqued Turkish soldiers, saying the army did not play the necessary leadership role. (Radikal, 07.05.03) On the other hand, Chief of the General Staff Ozkok made it clear and said that the army can only give suggestion to the government, they cannot affect parliamentary decisions. According to Hale and Ozbudun, Turkish army replied that US policies in northern Iraq were disturbing to the army. (Hale & Ozbudun, 2009: 154)

Actually, the main conflict between the army and the government was the headscarf issue, which has been seen as a symbol in secular-Islamic problem. One way or another, the headscarf issue would become a problem. (Straw, 2013: 22) This was clearly stated in the election promises of the AK Party. President of the Parliament, Bulent Arinc started this conflict when he went to the airport with his headscarfed wife to send off President Ahmet Necdet Sezer, who was participating in the North Atlantic Treaty Organization (NATO) meeting in Prague. The army commanders felt that accepting a woman, who attended an official ceremony in a headscarf, was a curse. (Hale & Ozbudun, 2009: 85) In response, the commanders of the army were paid a courtesy visit by Bülent Arınç on 28 November 2002. But, the visit was extremely silent. The commanders chose not to talk much. It was a cold meeting. (Radikal, 29.11.02)

Bulent Arinc gave a reception for National Sovereignty and Children's Day on 23 April 2003. His wife was expected to be headscarfed that was why army commanders and President Sezer did not attend the reception. In the following process, Sezer started not to invite members of the Justice and Development Party, including the President of the Parliament's and the Prime Minister's headscarfed spouses to official invitations. (Sabah, 22.10.03) This precisely clarified the attitude of the secular state bureaucracy, which claimed to support freedom and equality. The people and institutions who were so-called representatives of the secular system had obviously begun to oppose the AK Party government.

These behaviours of leading figures of the state were highlighted by state bureaucracy in order to create public perception and expectation that the government and the parliament were not adopted and legitimate. They were trying to show to AK Party, to reject the elected legitimate parliament and the government and to try to make the political party and its members unreliable. Recep Tayyip Erdogan became the first target. This created a new dispute between the army and the government. These secular segments had begun to ignore the government's authority because wives of government members were headscarfed.

The government prepared a draft about Higher Education reform, which wanted to correct the injustice for vocational high schools students prior to taking university entrance exams. Although he did not have any authority and liability, Land Forces Commander Aytac Yalman held a meeting with the university rectors to determine the strategy of the opposition against the design of this law. The rectors of universities, during the rule of the Justice and Development Party, made an intense effort to protect the historical block in alliance with the army. They clearly supported the coup attempts. According to General Staff Ozkok, this movement was made in the name of the General Staff and that observing developments in the national education system by the army was natural. (Hürriyet, 01.11.03) This conflict and tension lasted until the spring of 2004. Chief of General Staff Ozkok said that students, who graduated from Imam Hatip School can only take part in religious services. This idea was supported by Land Forces Commander Yasar Buyukanit. Despite these open oppositions, the law draft which the government had passed through parliament was vetoed by President Sezer. The government temporarily removed this law from its agenda. (Radikal, 28.05.04)

In the early periods of the AK Party, state bureaucracy united entirely against the AK Party. Army officers, university rectors, professors and the President clearly tried to neutralize the government and Erdogan. These sections, especially the army administration, did not want to be under the control of the government. The only reason for this was the AK Party's conservative identity. There was a clear dilemma and contrast. Universities, which politicized before and during 28 February 1997 process, were able to easily oppose. In every opportunity, they were saying "do not worry; there is the army in this country".(Star, 27.02.17) Unfortunately, Turkey under the AK Party administration, was still showing the 1970s dominant secular bureaucracy signs. The university rectors and the secular front emerged as supporters of

current status quo by preventing to reform of laws which prevented the development of Turkey for a long time. (Akdoğan, 2017: 28)

One of the reasons which negatively affected to AK Party and military relationship was the minority problem, especially the Kurdish issue. As its policy, Justice and Development Party had accepted Turkey's cultural differences. Therefore, it became cause of tension.

AK Party government adopted the sixth reform package including minority rights, such as right of Turkish citizens to use different languages and dialects to broadcast, which they used in their daily lives on private radio and television in 2003. In this regard, the Secretary General of the National Security Council, Tuncer Kilinc sent a "Secret Appeal Letter" to the Prime Minister and the President stating that he did not accept the said amendments. (Radikal, 01.08.03)

In 2005, PKK terrorist attacks started again and security forces demanded from the government the reinstatement of Article 8 of the Anti-Terrorism Act. However, the Prime Minister rejected this proposal. At the meeting of the National Security Council dated 23 August 2005, it was decided that the government would continue to struggle against terrorism with social, economic and cultural measures, not only the armed struggle. (Radikal, 21.07.05)

In August 2005, Prime Minister Recep Tayyip Erdogan attended a meeting in Diyarbakir where the majority of the population were Kurds. He accepted that Turkey has a "Kurdish problem" and also stated that mistakes were made in the past. (Güney, 2013: 74) It was an unendeared of statement as Prime Minister of Turkey. This was a result of the leadership qualities of Erdogan. For the first time these ideas were spoken by a Prime Minister in the history of the Republic of Turkey. This statement disturbed many in the secular front. The first harsh response to this explanation came from General Staff Ozkok. The National Security Council had a long debate concerning this issue. (Radikal, 24.08.05) These explanations affected the new Anti-Terror Law and penalties of the propaganda of terrorism made by the press had been aggravated.

II. Decrease of the Turkish Army's Reputation

A bomb has exploded in a bookstore in Hakkari-Semdinli, in 2005. According to the public's observation, they were army members involved in this crime. So, it started a "deep state" debate among the citizens again. After this, the image of the army continued to decline among the public. Although northern Iraqi operations had been carried out to increase the image of the army, these operations could not prevent that image from being worn out. The prosecutor of the Semdinli incident was taken off from his official duty when he accused General Yasar Buyukanit, the second person in the army, in his indictment. State bureaucracy thought that the army was untouchable. In the following process, the prosecution shifted from civil judiciary to military judiciary. The army never accepted these claims. (Yenisafak, 05.04.05)

General Buyukanit intervened the criminal justice organs by siding with suspects of the Semdinli case saying "I know them, they are good boys" and "the criminal case of Semdinli is a legal scandal" (Sabah, 13.11.06) in front of the press. It seems they had developed a kind of understanding, which believed

that the army can intervene in everything in their subconscious. According to them, there was a new psychological operation against the Turkish army. But the public was not impressed by the description of the army. Unprecedentedly, the army began to lose its credibility. (Haberler, 01.01.11) Retired Lieutenant General Altay Tokat commented on the Semdinli incident. He said that *“that bomb was a message, but they messed...”*, also, he said that, *“during my official duty, I have bombed one or two critical places. My aim was to send a message. Western officers and judges did not understand the seriousness of the issue. They were thinking simply. They were moving everywhere. I set bombing a couple of places close to their houses, in order to bring them in line.”* (Sabah, 27.07.06)

In March 2007, Turkish newspapers published coup logs allegedly belonging to Admiral Ozden Ornek who served as Marine Corps Commander from 2003 to 2005. Allegations described military coup plan. During the AK Party era, the economy and politics were beginning to recover so, the reacted to the said secret coup plan of the army.

These allegations had made considerable affect on military-civilian relations. Balances changed in favour of the civilians. AK Party started to gain increasing support from the people. According to alleged diaries, Commander of the Land Forces General Aytac Yalman, Air Force Commander General Ibrahim Firtina and Gendarmerie General Commander Sener Eruygur had prepared a coup conspiracy. According to the coup plan, firstly, the press would be pressured and pulled to their side, then university rectors' support would be taken. Rectors would take university youth to the streets and start a rebellion. Workers' unions and non-governmental organizations would start to show their side against the government. Thus, a political crisis environment would be created and a coup would be prepared. The abovenamed three force commanders and the General Commander of the Gendarmerie retired in August 2006. However, instead of investigating these alleged coup operations plans, the military prosecutor's office arranged a military operation to news magazine and then magazine closed. The editor of the magazine was sued. (En Son Haber, 06.07.08)

The fact that the state bureaucracy did not accept AK Party as government, was also criticized by the public at the same time. The nation, who was put to sleep by the terror tale, started to discuss that intervention to politics is not an obligation of the army. The army began to lose support from the nation because of the absurd opposition to the AK Party. People began to think the army, which was the cleanest institution of the state. They were saying same thing to save their image after every mistake. This unchangeable attitude of the army was never accepted by the AK Party and especially PM Erdogan. In fact, this power sharing was one of the greatest causes for the conflict with the army. Considering the history of the Republic of Turkey, the army has always been decisive. If the government's relation with the army was good, they were able to protect their position. If they were in dispute with the army, they would be destroyed. They followed the same policy within the AK Party. The said indifferent attitude in the army when they had a disagreement with the government, had involved them more radical behaviour against JDP and Erdogan. They made bigger mistakes when they wanted to cover their mistakes.

The bureaucracy, which lost in the elections against to JDP, did not want to follow the same democratic system to win the elections. For this reasons the crisis appeared.

III. Presidential Elections

The commander of the Land Forces, known as an extreme nationalist and secularist, Yaşar Büyükanit took over the role of Chief of General Staff from Hilmi Özkök in August 2006. Firstly, he stated that since the day Turkey was founded there was no such threat. Apart from the armed separatist terror, there was also organizations such as unarmed terrorism and for the first time they had planned to attack the unitary structure of the Republic of Turkey. He pointed out that the threat of radicalism was still ongoing and the task of the army was to maintain the basic qualities of the secular Republic. (Akşam, 29.08.06)

These harsh messages belonged to the new army chef, encouraging the secular wing and army to think about military coups and it signalled that government-military relations, which were already in a bad condition, would continue.

Erdogan had repeatedly criticized the army's insistently acts of seeing themselves as he supreme mind over the government. Minister of Foreign Affairs and Deputy Prime Minister Abdullah Gul said that Turkey cannot close its eyes to developments in Iraq. He also said that Turkey would do what was necessary, referring to face-to-face meeting to correct direction for Iraq groups in February 2007. Büyükanit responded to this thought very strongly. (Hürriyet, 17.02.07) These examples shows that at least until the end of 2007, the authority was still in the hands of the army and it was proof that the government had not taken control of the army completely.

The presidential election, which was to be held in May 2007, had left a shadow on the conflicts in Cyprus and northern Iraq policies. The state-centred and anti-reform opposed coalition were against this election because they knew that the Justice and Development Party had parliamentary majority and could elect the President. The above named coalition started provocative and manipulative acts to block the Justice and Development Party's presidential election and force them to early general elections. They believed that when they constantly criticize JDP government's policies, the image of JDP and Erdogan in public opinion would be damaged.

Prime Minister Recep Tayyip Erdogan announced his party's presidential candidate as "my brother, Mr. Abdullah Gul" in April 2007. Following this, the election process started in the Parliament. (MacLean, 2014:12) Sabih Kanadoğlu, the former Chief Prosecutor of the Supreme Court of Appeals, who was a well-known secularist. He wrote an article in the Cumhuriyet newspaper, which was a famous and the most secular newspaper in the country on 26 December 2006. He stated that the number 367, which was mentioned in the Constitution, was not only referred to the round of voting but also the quorum for meetings. (Özbudun, & Gençkaya, 2009: 97) If there 367 deputies did not attend to the assembly, the result would be invalid. It started a new debate. (Radikal, 05.03.06)

At this point, however, the secular wing put forward a thesis that a quorum of at least 367 deputies must be present in the Parliament in order to elect Gul. The judiciary, the army and even President Ahmet Necdet Sezer, sometimes openly and sometimes indirectly, criticized the JDP during the election period, feeling an anti-secular threat for the country.

General Chief of General Staff Yasar Buyukanit, who did not want the presidency of Abdullah Gul or Erdogan, said at the press conference held on 12 April that "as a staff member of Turkish Armed Forces and as a citizen, I hope someone as a president who will be tied to the main values of the Republic will be elected as President".(Radikal, 13.04.07) President Ahmet Necdet Sezer, in a speech which he made at the Army Academies on 13 April 2007 said that: "*The reactionary threat, which has followed our Republic as a sneaky shadow, is causing concern and attacks to secular regime of Turkey has been increasing to social tension of the Republic. The rights and duties of the State are to protect from enemy of the Republic and to continue its indivisible integrity as democratic, secular and social state of law in its nation and its territory forever.*" (Yenisafak, 30.07.07)

It was an extremely ridiculous where firstly he mentioned a state of law and he referred to social chaos afterwards. Actually, it was a proof of the weakness and lack of state bureaucracy against JDP. Fear and anger towards Erdogan and the JDP government was affecting their speech and behaviour.

Erdogan did not think to determine a common candidate. One of the reasons for this was the brutal politics that the opposition had followed at that time. Erdogan showed a strong stance in his leadership. The President had wanted to set the candidate in a non-negotiable manner by the JDP. Clearly, Erdogan challenged the entire bureaucracy which proclaimed him as an unwanted man. For these reasons, after 36 years, the President's position in the election was once again turned into a state crisis.

Until the presidential election, there had been many debates between the government and the army, the judiciary and the President, issues of including the headscarf and secularism. During that time, Erdogan had stepped back on these issues but he did not show any sensitivity in a critical position as the President.

The Republican People's Party's leader, Deniz Baykal, believed that if Erdogan had determined a presidential candidate without compromise, he would not participate to the Assembly sessions and that the 367 debate would be taken seriously.

Abdullah Gul received 357 of 361 votes on 27 April 2007, when the first round was held. However, the Republican People's Party boycotted the Parliament and did not attend the first round of the session. After the results were announced, the RPP immediately carried the session to the Constitutional Court for cancellation. According to them, 367 was both the number of elections and the number of meetings, whereas in the first round 367 deputies did not attend the election. Therefore, the first round must be cancelled.

While these developments were taking place, a text published at the General Staff's website called "e-memorandum" and the General Staff determined its side in the election debates. Tension continued to increase. The Constitutional Court annulled the first round of the Presidential election by

deciding that 367 was a sufficient number at the same time, arguing. The second election was held on 6 May 2007 at the assembly, but the number 367 was not reached. Once again, the Assembly was unable to elect the President after many years. This new crisis locked the Parliament. When debates continued, early general election decision had been taken with the support of all parties.

IV. Republican Demonstrations

The presidential election was the main reason for these meetings. Secular wing members and anti-reformists came together and tried to change public opinion to deactivate the government. Recep Tayyip Erdogan had shown uncompromising leadership during this time. He thought that JDP had reached the road separation. Apparently, Erdogan and JDP members were humiliating this event.

Essentially, the secular wing was using its power by raising fear in the citizens. They were constantly saying that Turkey was under threat. Prime Minister Erdogan described the people who participated in this meeting as a gathering of people who were not related to the subject.

The JDP's Vice President Eyup Fatsa said that "if the JDP gathers the people, it would be more crowded ten times". He also said that "Will the Assembly change its decision after every meeting? This means interfere to the Assembly".(Milliyet, 20.05.07) Some people who organized and supported the meetings were alleged to have links to military coup attempts.

Among the participators there were some marginal groups who supported these meeting such as Turkish Revenge Brigade (TIT). The involvement of these committees was also criticized by the citizens who were against anti-democratic and extreme nationalist groups. Among the organizing committee there were some retired high level soldiers.

Different slogans had been used in these meetings. Some of them were "Neither US nor EU, just fully Independent Turkey. Neither sharia nor military coup, just fully independent Turkey. We are the soldiers of Mustafa Kemal. How many people are we? Army to the duty..."

Civil society representatives of the anti-reformist coalition organized these republican meetings in Ankara (NTVMSNBC, 16.04.07) on 14 April 2007; in Manisa, Çanakkale (Radikal, 06.05.07) and Mersin on 5 May, in Izmir on 13 May, and in Samsun on 20 May. During these meetings, participators carried banner, which called the military to duty. For these meetings, Presidency and some organizations transferred money to the main organizer as "Atatürk's Thought Association" and the How Many People Are We Platform". (Vakit, 22.05.09) During this time martyrs' funerals provoked at different times and government members had attacked. According to Tarhan, the period of directing politics with fear by the deep institutions was over. The result of the 2007 early election shows that these republic meetings were not accepted by the wider community. (Haber7, 14.02.11)

A. E- Memorandum

Despite all provocations, General Staff Büyükanıt did not comment on Erdogan's presidency. He said that "We hope that the President will be a president who is bonded to fundamental values of the Republic. Not only so-

called bonded but also entirely.” With these words, the army expressed the criteria for the presidential candidate. (Radikal, 13.04.07)

Thus, the military intervened in the discussions on the presidential election specifically in a controversial atmosphere about the candidacy of Prime Minister Erdogan who came from the National Outlook Movement. Against Büyükanıt's criterion, President of the Turkish Grand National Assembly Bulent Arinc criticized his presidential criterion and he replied that the president should be "civil, religious and democratic". His description has further increased the tension. (Hürriyet, 16.04.07)

Unlike Prime Minister Erdogan's intense expectations on Arinc, he showed as candidate, who was one of the important former directors of the National Outlook Movement, Minister of Foreign Affairs Abdullah Gul on 24 April 2007. Nomination of Gul by Erdogan resulted in hard criticisms by the army and the secular wing. One of the main reasons for this, if Gul was elected as President, he would appoint Islamic bureaucrats to the upper echelons of the state bureaucracy and this will eventually turn Turkey into an Islamic state. (Yavuz, 2002:18)

Another comment came from the army's second man, General Ergun Saygun. He repeated the statements of Buyukanit about Gul's candidacy on 12 April 2007. He mentioned the secularism threat and fear of Islamic bureaucracy. (Vatan , 25.04.07)

In the first round of the presidential election held on 27 April 2007, Abdullah Gül received 357 votes, and 361 deputies attended the General Assembly to vote. Thus, RPP applied to the Constitutional Court to cancel the first round of elections on the grounds that 367 deputies were absent in the General Assembly of the Turkish Grand National Assembly. On the same day, on the evening of April 27, around 11:17 pm, the General Chief of Staff posted a statement, which was recorded in the Turkish political history as e-memorandum, on its official website. The army warned every level of the state about secularism.

The General Chief of Staff statement was as follows: “...It has been observed that there is a part of society that is in an ongoing struggle to undermine the basic values of the Turkish Republic, secularism being at the forefront, and those activities have increased in the recent period. The following ongoing activities have been submitted to the relevant authorities under suitable conditions: the desire to redefine basic values, and a wide range of activities, which extend as far as to arrange alternative celebrations of our national holiday, which is a symbol of our nation’s coherence, the independence of our state and our nation’s unity...(TSK, 27.04.07)

Obviously, this press release shows that the army interfered in the electoral process and at the same time in civilian politics. In essence, this military interference by the army has been called e-memorandum because it was in electronic form. Because of this feature, it is different from previous interventions. If it were in the old days of Turkey, the government would have quickly left the task after such an army statement like this. But, Recep Tayyip Erdogan and the JDP government strongly criticized this bold stance of the army instead of retreating.

Against the memorandum, the government responded to this military statement with a decisive statement read by the Minister of Justice and the Government Spokesman Cemil Cicek, a day after. This explanation was perceived as an open dissent against the JDP government. The government had declared that this explanation was completely wrong. He also said that in the Turkish democratic system, we cannot even think about such a big mistake. According to Cicek, the Chief of Staff, for an institution linked to the Prime Minister, it was unthinkable to use such explanation in a democratic state of law against the political circumstances in any matter. According to him, the Chief of General Staff is an institution whose position was designated by the Constitution with related laws and under the order of the government. (Balkan, & Öncü, 2015:14) He mentioned that, according to the Turkish Constitution, the Chief of General Staff is responsible to the Prime Minister. Another important feature of this memorandum, it was also very meaningful that the timing of the publication of this text in the media and in the publication of the General Staff on the Internet. In such a critical period, especially during the presidential elections, such behavior like this was seen as remarkable by the government. It is clearly understood that the army's memorandum was directed to influencing the decision of the Constitutional Court on the presidential election in such a sensitive period. Erdogan was able to understand this situation. (Besli & Özbay, 2010: 63)

The Constitutional Court decided that the presidential majority of the General Assembly must be 367, so the Grand National Assembly's presidential election was cancelled because it did not provide that number of deputies. The 367 condition was not sought in the first round of previous presidential elections. However, the situation changed when the JDP came along. The anti-JDP alliance mentioned earlier, seemed successful. There was a great effect of the e-memorandum of the General Staff on this decision of the Constitutional Court. (Besli & Özbay, 2010: 79)

The Prime Minister Erdogan described the Constitutional Court's decision as “a bullet which triggered the democracy”. (Özışık, 2013:45) Thus, the decision of the Constitutional Court affected the declaration of the Turkish army and the government's policy regarding the presidential election, by being changed indirectly. Abdullah Gul did not reach 367 again in the first round of the presidential election in the Assembly, which was held on 6 May 2007 after the cancellation. Deputy Prime Minister and AK party's president candidate Abdullah Gul angrily commented on the issue. He did not want to openly conflict with the army and the Constitutional Court.

Gul said that the tour was pointless and announced that he had withdrew from being the presidency candidate. He criticized the RPP's policy, which they followed during the election process. Gul accused Motherland Party and the True Path Party for supporting the RPP. Gul considered all these problems as Turkey's growth pain. But Recep Tayyip Erdogan was more persistent; he declared that the AK party and his determination still continued in this regard.

Prime Minister Recep Tayyip Erdogan stated that it was necessary to present the situation to the discretion of the nation as soon as possible and AK Party applied to the Grand National Assembly to have the elections sooner.

Erdogan continued to challenge. He said that the nation's will was the main source of democracy. If the Assembly could not elect the president, the government should decide on early elections or they should make an agreement on one single common candidate. Erdogan chose the second option.

B. Erdogan's Crisis Management

Due to the inability to the 11th president, in accordance with Article 101 of the Constitution, early elections were held on 22 July 2007. However, before the close of the Grand Assembly, regulation about the election of the President in the Constitution was changed by the AK Party. The regulation passed through the Parliament with the support of the Motherland Party. However, President Sezer did not accept that and he took this arrangement to the referendum.

Compared with the prime ministers who had served before him, Erdogan followed a effective policy during crisis that he turned to his advantage which were the army's intervention into civilian politics and the President's explicit opposition. There was no doubt he was a victimized leader and during the presidential election he was clearly victimized again, causing a great public reaction. Erdogan used this victimized politics very well. He stated clearly, that the decision of the public opinion was binding against conflicts with oppositions which included the military, the judiciary, the presidency and business associations. For this reason, Erdogan and AK Party decided to go for early elections. According to Erdogan's democratic conception, the ballot box's result is the most powerful factor in political life. He thought that if the voters approved the government's policy, they can continue with their targets. However, if they did not support their policy, the voters had the ability to punish them.

Erdogan realized that all problems stemmed from the economic issue. After AK party held power, economic indicators showed positive way for the country. The nation did not forget the 2001 financial crisis. Therefore, the fact that the JDP caused economic vitality caused people to support them.

According to Erdogan, this ideology was not national. It was anti-national. The decision of the Constitutional Court had blocked the election of the president in the Grand Assembly. This was a bullet which was fired at democracy. Actually, it was not invisible in Turkish politics. But, the unseen thing was Erdogan's reaction as Prime Minister. He said that, this decision shows that there is still some dark minority who really wishes to represent the majority of this population. At the same time, the opposition's emphasis on ignoring democracy had caused the rise of the JDP. Some of the important opponents which spoke on television or wrote in the newspapers were saying that the nation, which had voted did not mean anything. They were bravely mentioning that there are institutions of this country.

Tayyip Erdogan had beaten the opposition through democratic intervention through the secular wing's 27 April 2007 e-memorandum. He challenged his enemies openly. This was very effective on the ordinary people in Turkey. At the same time, Erdogan's biggest support came from the middle and poor classes of the population. He played a very active role during the elections' campaigns. *"We have this indomitable nationality. We started our way with love. We love these people. We love this state. Whatever it costs after*

the July 2007 election, the AK party will be stronger than 3 November 2002. So will this nation. We are not a religious party. The main purpose is the happiness of the citizens. In this regard, all systems are vehicles; also religions are vehicles to make people happy. Systems cannot be a goal.” (Milliyet, 25.07.07)

C. Relationship between Prime Minister Erdogan and President Sezer

When we look at the relationship between the Prime Minister and the President between 2002-2007, we can see that, because of the government's connection with conservative identity, relationship had never been normal. Sezer had caused a major crisis by throwing the Constitution booklet onto former PM Bulent Ecevit, who was the architect of the political consensus that chose him as president. This incident soused by which Ahmet Necdet Sezer is called incompetent state syndrome. (Yenisafak, 21.11.15)

Recep Tayyip Erdogan's Justice and Development Party became the political party that for the first time on 3 November 2002 achieved the greatest representation in the Turkish Grand National Assembly after the 1950s. Ahmet Necdet Sezer had to work with a management whose mentally he never appreciated for five and a half years.

Sezer, in fact, was not the first person who was incompatible to government party as president. Kenan Evren did not like Turgut Ozal as Prime Minister who was elected after the 1980 coup. The 9th President Suleyman Demirel argued Prime Minister Necmettin Erbakan. Demirel's statements had a signature on a large part of the newspaper headlines which made up the conditions for the 28 February 1997 coup. Firstly, Sezer tried to control AK Party by using his presidential position. However, JDP's political and sociological bases did not allow it. Therefore, President Sezer tried to establish a coalition against JDP. His political idea was supported by the secular environment all the times. The fact was that the AK Party did not lose its reputation in the public's eyes, further, he radicalized him against the ruling party. This radicalization had shown itself most clearly in the presidential elections.

President Sezer did not invite the Prime Minister's, President of the Turkish Grand Assembly's and other important cabinet members' spouses to official receptions when preparing for important dates such as Republic Day or National Day because of their headscarves.

At the same time, he forgave some PKK and extreme leftist members who were in prison for involving in terrorist and illegal activities, by his constitutional right. Later, many of those who were forgiven were caught by the security forces being involved in terrorism again.

Additionally, as the president of the country he could not show an impartial stance. Powerful connection with his secular state understanding affected his statements. Actually, it could be seen clearly in the presidential elections. Sezer's words about the presidential candidate described a secular person but Erdogan did not make any comments as he did not want to get involved in an argument directly by criticizing Sezer's words.

After the general elections, it was understood that Sezer's statements as President and the army's e-memorandum or justice system's worry did not affect the public's opinion seriously. After the presidential election, Abdullah Gul took his official oath with at a plain ceremony held at the Cankaya Place.

D. Erdogan's Leadership During the Election Campaign

Political leaders in Turkey are considered as a political whole with their physical appearance, image, rhetoric, and approach to subjects, life story, experience, education, party affiliation and family. Leaders are increasingly benefiting from the opportunities of communicating to create different things with other leaders.

The leaders' determining role in the political process does not only occur in Turkey but in many other countries as well. From now on, leaders are the main actors of politics instead of political parties. This irrefutable truth is independent of the political system. (Yildiz, 2002:45)

Simply describing leadership in the current situation's result will not be entirely correct. At the same time, there are some other elements, which are extremely influential on leadership such as to a likeable leader, confidence in a leader and the communication skills of the leader. In Turkey, the electorate should be able to perceive new plans, motivation and charisma towards the future in the person who they choose as the leader. At the same time, the leader must be able to feel the enthusiasm, wishes, hopes and excitement of the voters' inner world. The leader should be able to serve them to fulfill their expectations. (Özel, 2012: 3)

Yıldırım shows similarities of the programs of political parties as a factor which creates the new politics of the leader. According to him, this is the element which feeds the populist political techniques. According to Yıldırım, Recep Tayyip Erdogan is a leader who directly calls the masses as "the people". Based on his charisma, he is shown as the only person who provides and carries on stability, which is ensured by neoliberal populism. The personality of the leader is integrated with peace, trust and stability. His administration as a leader is perceived as the continuation of the state. (Yıldırım, 2009: 84)

According to Yildiz, the main reason for the rise of the JDP is Erdogan's personality and leadership. Yildiz also draws attention to the leader's discourse. This concept is perhaps the most critical feature of a leader. This is also true for Tayyip Erdogan. Erdogan's rhetoric is the fundamental tool of the JDP, which has remained unchanged for years along on the same political line but sometimes more radical or more moderate. Therefore, this tool has transformed invaluable issues into political value. In all his speeches in almost all party meetings which Erdogan held, before the 2007 elections, Erdogan is pictured as a leader who was oppressed, but never gave up, who struggled and demanded the power even if their rights were taken from them by the bureaucracy. (Yildiz, 2002: 138)

Erdogan, who strengthened and shaped his identity as a man who struggled against difficulties in the 2002 elections and emphasized that he would continue to face new challenges and struggles with the slogan "we will not stop, going ahead to way" in the 2007 elections. (Özel, 2012: 6)

According to Erdogan, there is a level of bureaucratic elite which prevents the development of the JDP and the nation. In spite of this, the people, like himself, will always fight against these untouchable elites and they will defeat them with democratic tools. Indeed, the image of a leader, who is always fighting an enemy which is invisible, can be seen in Erdogan. Erdogan has been demonstrated as a leader who is fighting against those who are against change.

To give a few examples of the content of this discourse, “There are black and white Turks in this country, your brother Tayyip is a black Turk” and “Elites cannot understand our services”. (Yıldırım, 2009: 84)

According to Yıldırım, Erdogan had drawn a very successful Centre-right leadership performance during the election campaign. He always kept a powerful connection with his supporters. In one sense, Erdogan was living like an ordinary person. He would sit at the table in a cafe or shop in the neighborhood market. Instead of staying in the Prime Minister’s Place, he preferred to rent the house to be near the people. Among the middle class people, he is not Mr. Ecevit, Mr. Baykal or Mr. Bahceli but he is “Tayyip”. (Yıldırım, 2009: 85)

During the election process, Erdogan was very active. He talked to people about continuing the stability. Specifically, economic development had been explained to the society during this time. He tried to create an active public memory; the 2001 crisis and the price paid by the Turkish society were mentioned many times.

In the program conducted by Tayyip Erdogan as JDP leader during the pre-election propaganda period, he applied challenging assertions and attacks on the opposition parties’ hard and uncompromising defense. He demonstrated an attitude which developed new moves to manage the process. He continued this policy in his television appearances. Erdogan joined every TV program alone and did not attend open sessions with other party leaders. With this preference, the AK Party leader had removed the possibility of a miscommunication and was able to give political messages more clearly. The problems which may arise from the multiple voices inside the party had been prevented. Although this affected the performance of the Party in the elections positively, it had damaged the intra-party democracy.

With the advantage of being a ruling party, the AK Party was more involved in the written media, making news and comments compared to other political parties. However, party administration was not content with this and a new style was preferred in Erdogan's election trips. When travelling by air for party meetings, only one or two representatives of the media were invited to the plane to receive special news and interviews. In this way, daily interviews were given to different newspapers. Thus, the visibility of the party in the newspapers and televisions had increased, compared to the past. Selected messages had been delivered in more intensive and healthy ways to the media.

E. Turkish General Elections in 2007

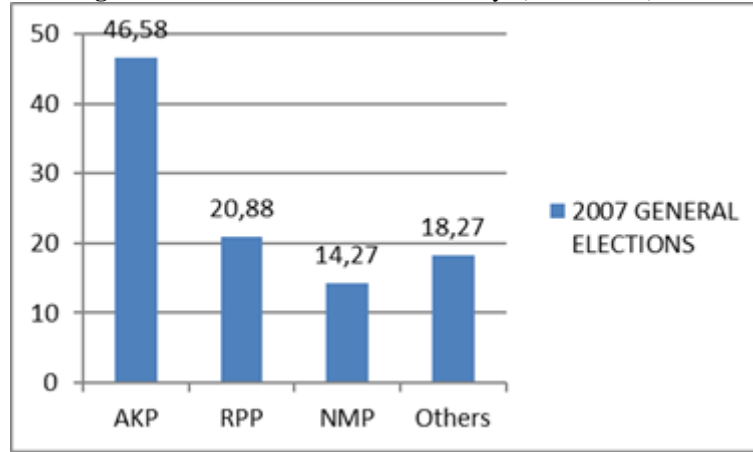
After the presidential election crisis, AK Party and Republican People’s Party decided to have early general elections in 2007. True Path Party and Motherland Party also supported this decision. In fact, although they were scheduled for November, the elections were pulled forward after General Assembly failed to elect Abdullah Gul as the new president to replace Ahmet Necdet Sezer. Before the elections, both army and the president as well as the judiciary, had clearly showed their opposition. JDP was stuck between what they wanted to do and the state bureaucracy which resisted them. Erdogan and his party decided early general elections was the appropriate solution.

The Turkish general election was held on 22 July 2007. In addition, 10% threshold had been applied in these elections. According to Turkish

election laws, a party must gain at least 10% of national votes to be represented at the Grand Assembly. This law is aimed at preventing a highly fragmented parliament which suffers from coalitions. Fourteen political parties attended the 22 July early general elections. But, only three of them passed the 10% election threshold.

The election result was a clear victory for the Justice and Development Party, which won 46.6% of the votes and 341 seats, became the ruler party. As a result, the JDP's leader Recep Tayyip Erdogan was re-elected as Prime Minister of Turkey. The opposition Republican People's Party came second with 20.9% of the votes' became the main opposition party and took 112 seats. A surprise of the elections was National Movement Party.

Figure 1: 2007 General Election Turkey. (YSK, 2007)

The Nationalist Movement Party, which failed to exceed the 10% election threshold in the 2002 election, re-entered parliament with 14.3% of the votes and 71 deputies.(YSK, 2007)

F. Comparison between 2002 and 2007 General Elections

While three political parties took part in the parliamentary general elections of 2007, there were two parties in parliament in the 2002 elections. There were nine independent deputies in the 2002 elections. But, in the 2007 elections, this number increased three times to 27. The AK Party, which emerged with 363 deputies with at 34.29% in the 2002 general elections, increased its votes to 46.50% in this election, but the number of deputies decreased. The AK Party won 340 deputies. The RPP, which emerged with 178 deputies at 19.38% of the votes in the 2002 general elections, increased to 20.89% in 2007, but the number of deputies decreased just like the AK Party. The Republican People's Party had 112 deputies. The RPP became the main opposition again like it did in the last election. The Nationalist Movement Party with only 8.35% of the votes in the 2002 parliamentary general elections increased by almost two times and exceeded the threshold. NMP was represented in Parliament with 71 chairs. The True Path Party, which entered the general elections of the 2007 under the name of the Democrat Party, was under the elections' threshold again. TPP couldn't go beyond the threshold in 2002 with only 9.56% votes. In this election, it was in a lower rate and 5.43% of the votes and the party lost its popularity completely. It was a clear victory for

JDP and it meant that AK Party's policy was approved by the nation. (Sabah, 23.07.07)

G. Second Election of the Presidency

The AK Party won a clear victory in the elections of 22 July 2007. In this way, the most definitive answer was given by the public to rebut all the criticisms the opposition had made, such as the heavy words of Ahmet Necdet Sezer in the presidential elections and the army administration's e-memorandum. After the elections, the new parliament convened its first meeting on 4 August 2007.

The expectation that the AK Party will be defeated in the election was completely out of the question. AK party government continued to carry out its duty more decisively. First of all, the first election, which had been conducted for the President of the Assembly, took place in the parliamentary programme. AK Party candidate Koksal Toptan was elected as Grand National Assembly President with 450 votes in the first round with the support of the opposition, on 9 August 2007. NMP's candidate as president of the parliament, Tunca Toskay received only 74 votes. (Yeni Şafak , 28.18.07) On the same day, AK Party's leader and Prime Minister Erdogan announced that the second agenda in the presidential election process in front of the Parliament would start again. After starting the electoral process, Abdullah Gul's nomination became a matter of debate again. (Hürriyet, 16.04.07)

At the same time, it was understood that there was Gul's influence on raising the votes of the Party and coming to power alone again. The election of the president and the victimization of the AK Party had been considered to be the main reasons for the increase of votes. Abdullah Gul mentioned that his presidential election process had significantly affected the votes for the AK Party. According to him, the election results were the clearest evidence that the people had endorsed his presidential nomination. (NTVMSNBC, 15.08.07)

The AK Party and Erdogan's 11th presidential candidate were confirmed by Abdullah Gül, on 13 August 2007. (NTVMSNBC, 26.07.07) A new 367 crisis did not emerge with the NMP's announcement that they would attend the Assembly. As the main opposition party, the RPP preserved its position like in the first election, declaring that they would not participate in the elections at the Assembly. But this policy, which was followed by RPP, did not affect the elections because the balances at the General Assembly had changed. (Akit, 26.07.07)

Two names appeared as candidates against Gul. They were Sabahattin Çakmakoglu from the Nationalist Movement Party and Tayfun Icli from the Democratic Left Party which entered to Assembly under the RPP's list. (Haberler, 17.08.07)

Gul won 341 votes in the first round of the presidential elections on 20 August 2007. He stayed under the number of 337 in the second round on August 24th. According to the Constitution, if a candidate cannot reach the number 367, which is a two-thirds majority of the Assembly in the first two rounds, the number 276 would be sought in the third round. (NTVMSNBC, 26.07.07)

Thus, the last election has been held on August 28, 2007. Abdullah Gul was elected as the 11th president of the Republic of Turkey, with 339 votes in

the third round. As a result, the presidential election process, which began in April, ended then. (Yeni Şafak , 28.08.07)

H. Transfer of Guardianship to the Judiciary after the 2007 Elections

In countries such as Turkey where difficult and complex relations prevail, it is not easy to establish military-civilian relations in a healthy way. As a matter of fact, after entering the multiparty period, political conflicts, interventions of the military forces and economic crises showed that this relationship was quite complicated. This difficulty applied not only to a certain political opinion but also to all civilians, all politicians, and all military-civilian bureaucrats. Most of the time, the right or left politicians were affected. If we think about the loyalty of Turkish army, judiciary and President to secularism, central right politicians affected more than leftist politicians. (Yeni Şafak, 09.01.09) This conflict continued between the government of Justice and Development Party and the military forces. The army has always resisted against JDP's steps towards democratic reforms, human rights and efforts of democratization. According to Heper, during the Chief of the Army General Hilmi Ozkok's tenure, the army accepted democratic reforms and re-evaluated its role and position in the political arena. (Aydın & Çarkoğlu: 2005:53) According to Heper, during Erdogan's tenure, military-civilian relations had created a more democratic environment than previously seen. (Hale & Ozbudun, 2009:96) According to Cizre, Justice and Development Party followed a strategy of avoiding conflict with the Turkish armed forces until November 2005. (Cizre, 2008: 135) In the following period, with strengthened civilian authority, the Justice and Development Party and Erdogan shifted to the Centre-right further and ideas of the army continued to be decisive on the state's politics. (Hale & Ozbudun, 2009:127)

During this period, Erdogan focused more on economic developments and worked towards the acceptance of his leadership by the people. Especially in 2007, the government of the Justice and Development Party took a backward step against possible intervention of the army. It should also be noted that after the 2007 elections and with the success of the presidential election, it has renewed its confidence and the army had abandoned its interventionist policy.

In 2007, the government had a solid posture on 27 April and Erdogan's stubborn and durable posture defeated the anti-reform coalition temporarily. The army felt that it had to stay a little further away from the political arena because the people supported the JDP more.

However, during the intervention process, which continued to 27 April 2007 by the army, it was also necessary to add that the secular bureaucracy started to use the High Court, which was under its control from 28 February 1997. However, just as the Constitutional Court's cancelled decisions in contradiction to the law regarding the amendments made in Articles 367, 10 and 42 of the Constitution, by using the justice mechanism as an intervention tool against the government, it played an important role to the passivation of the army's intervention of the government. The army, as a protector of tutelary democracy, was retreated. The judiciary began to stand as the guardianship of authority. While the elected were struggling to obtain their power in this process, the army faced the transfer its guardianship power to the judiciary.

As a result, the debates on "judicial tutelage" or "ruling of the judges" started to appear. Turkish armed forces were evaluating if they could overthrow the Justice and Development Party government, such as the WP-TPP government which they overthrew in 1997, with the 27 April memorandum. However, it did not happen as they expected. The army was not aware that the environmental conditions in 2007 were very different from 1997 and they did not see that the Justice and Development Party had serious public and international support. Citizens' interest in politics had increased and they could not evaluate the demands of the citizens for democracy. (Radikal, 27.01.08)

The army remained with its old attitude. It continued to intervene in such issues as the judiciary, education, protection of secular rights, minority rights and cultural rights; it continued to explain to the press without the permission of the PM. At the same time, the media continued to pay too much importance on the National Security Council meetings and the announcement made by the military forces.

This attitude continued on the headscarf issue after 2007. The beginning of the headscarf problem goes back to the mid-1980s. Under the Ozal's leadership, Motherland Party wanted to solve this problem. Some university administrations did not allow girls to enter the university with headscarves and with the support of the National Security Council, in 1988, the government prepared a law stating that girls could enter the university by covering their heads and necks in accordance with their religious beliefs. But this law was annulled by the Constitutional Court. In 1990, the government accepted that the provision of free costumes and clothes at universities was not to contrary to the laws.

Although there was social consensus on the removal, during Tayyip Erdogan's early governance he did not attempt to remove the headscarf ban because of lack of institutional reconciliation such as army, judiciary or higher education institutions.

After the elections in 2007, a speech made by Prime Minister Erdogan in Madrid and with the support of the Nationalist Movement Party, suddenly the issue of making a constitutional amendment emerged in order to solve the headscarf problem for female students. Deputies voted for headscarf freedom at 4-5.

The parliament changed the law on headscarves because of the earlier law, which was not written clearly. In the Constitution no one can be deprived of the right to higher education for any reason. The borders of the use of this right shall be determined by law. The AK Party and the NMP perceived these changes in the Constitution as a means of freedom of religion and the right to education. According to the secular wing, which was against the amendment to the Constitution, those reforms were perceived as attempt to destroy the secular republic.

Although, the Constitutional Court did not have the authority to review the laws enforced through constitutional amendments, these arrangements had been investigated by the Constitutional Court and had been cancelled with the intense oppression of the "secular block". (CHC, 2008) Shortly, the judiciary system became political.

With this cancellation, it may understood that Parliament cannot make any amendments to the Constitution, unless it is approved by the Constitutional Court. So, with this cancellation, the Constitutional Court gave the judiciary a more effective place from the government and parliament. According to Fendoğlu, this development led to the country to "the judge's states". (Fendoğlu, 2011)

The Army's tutelage over the political sphere, which constitutes the basic character of Turkey's democracy, transformed and the judiciary became the tutelage in the political arena.

The ban of the headscarf for public personnel was removed with the democratization package announced by Prime Minister Recep Tayyip Erdogan on 1 October 2013. (Official Gazette, 08.10.13) With the amendment made to Article 5 of the dress code regulation, restrictive provisions were removed. (Official Gazette, 08.10.13) Soldiers, police officers, judges and prosecutors had been excluded from this regulation. Shortly after the ban on the headscarf was lifted with the democratization package, the problem was resolved in Parliament. Four JDP female deputies described that they would return to the General Assembly in headscarves after returning from hajj. They continued to work in the General Assembly while wearing headscarves on 31 October 2013. They joined the session completely without any tension. (Al Jazeera, 30.12.13)

V. Conclusion

Recep Tayyip Erdogan was talked about his name during the performance of the Istanbul mayor since 1994. He was able to keep the community's pulse very well, being one of the ordinary people. He was sent to jail because of a poem which he read and his political life was unexpected ended by the secular system. He returned to overturn of this victimhood, which he had lived during 28 February process. As a result the JDP became the government. (Brown, & Kramer: 2000)

The 3 November 2002 general elections were an important milestone for political life in Turkey. For the first time in these elections, a party, which defined its political identity as an Islamic, came to power with an important majority affected by 10% of the country's barrage. Before the elections, representatives of JDP had emphasized on fundamental rights, freedom, law, justice and liberalism. At the same time, they described themselves to the public as "changed" and "new". Despite these discourses, most of the party executives were coming from the National Outlook tradition and this reason did not destroy the suspicions of the secular wing.

The JDP, which stood on the political stage after the separation from the traditional movement, tried to purify its political rhetoric from Islamic symbols, although it could not be completely abstracted from being an Islamist. For this reason, JDP developed another language to communicate with the people. This language was publicly announced by Erdogan, which in turn led to the strengthening of Erdogan in the party and the country. Affection of the single party's ruling brought vitality to all sectors such as the economy.

Secular bureaucracy, which felt that the fundamental values of the secular republic would be damaged, intervened in different ways at different times. The number of supporters of the JDP increased after the 27 April 2007

military e-memorandum. With this, efforts to neutralize JDP authority by the secular bureaucracy continued. A new victory over the elections renewed its trust in Erdogan. With it, according to the secular bureaucracy, uncontrolled rise of JDP harmed the fundamental values of the republic. This idea or fear, showed itself especially in the presidential elections. After the open opposition to President Sezer, the army's intervention in the presidential elections summarized this situation. The army showed its resistance against the AK Party during this period. Also, this resistance affected JDP's policies.

In this regard, Tayyip Erdogan quickly changed the party's policy during the presidential elections. He took the risk of deciding on early elections. This unexpected decision satisfied the opposition wing. They had begun to exhibit a clear opposition against JDP administration. They believed that the politics which they followed would be accepted by the Turkish voter. According to the opposition wing, the public would give the necessary answer to the JDP in the elections. Before the military memorandum, it was partially successful that the AK party was pinned in this way. But the policy that the opposition followed during the presidential elections affected the choice of the people.

After JDP's victory in the 2007 elections, President Sezer handed over the task to Abdullah Gul. In this way the opposition at the presidential level had changed. Despite the republican meetings and army's policy, the electorate supported Erdogan and JDP. The justice system was introduced to prevent this rise of JDP. This time the justice system came into play to prevent the effects of JDP. Abdurrahman Yalçınkaya was sued to shut down the party as the Chief Prosecutor of the Supreme Court. He claimed that as a conservative democrats party, the JDP wanted to change the secular regime and the party became the center of the movements against secularism.

Another feature of JDP's first ruling phase is that external threats were reduced compared to previous periods. According to Akdogan, in a country where domestic threats are high and external threats are low, the military's intervention in politics is high. (Akdogan, 2017:5) This argument is acceptable for JDP's first ruling phase in Turkey. This situation is called to be in power but not to be capable. Actually, this issue is normal for secular environments in Turkey. The famous secular Saylan's words summarize secular bureaucracy's understanding. After Erdogan's victory, she said that "*We are the founder will, nothing will change in this country if we do not want to ...*", "*We are the essential element of this country*" and "*The state orders never change, just because of people want to.*" The fact that the army continued to intervene in politics by using non-institutional mechanisms due to internal threats is one of the factors that negatively affected the possibility of democracy during JDP's early period. There is a military coup tradition in Turkey that was formed by the military tutelage system (Levin, 2011:169) and its biggest supporter was the Kemalist section. Every coup to the democratization of society has had an adverse impact on society. Every military coup, which was made to avoid ideological structure, to protect the system and to gather in power certain centers, caused the system to be further questioned by the population. The questioning of the system usually resulted in support of the parties and leaders excluded by the system.

Bibliography

- Abdullah Gül, 339 oyla Cumhurbaşkanı seçildi. (2007, 28 August). Yeni Şafak. <http://www.yenisafak.com/politika/abdullah-gul-339-oyla-cumhurbaskani-secildi-64827> Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015
- Akdoğan, Yalçın Siyasi Liderlik ve Erdoğan, Turkuaz Kitap, (2017).
- Akdogan, Yalcin, Lider, Siyasi Liderlik ve Erdogan, Akit. (2007, 26 July), Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- Ankara'da Barzani Krizi mi Çıktı?. (2007, 17 February). Hürriyet. <http://arama.hurriyet.com.tr/arsivnews.aspx?id=5970620>, Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- Ankara'da Tarihi Cumhuriyet Mitingi. (2007, 16 April). NTVMSNBC. <http://arsiv.ntvmsnbc.com/news/405418.asp>, Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- Arıncı: Ben Meclis Başkanım, Onlar Komutan. (2002, 29 November). Radikal. <http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=58193>, Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- Asıl Sezer Yargılanmalı. (2009, 22 May). Vakit. http://www.habervaktim.com/haber/72768/asil_sezer_yargilanmalı.html, Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- Askerden Gül için ilk Yorum. (2007, 25 April) Vatan <http://www.gazetevatan.com/askerden-gul-icin-ilk-yorum-117174-gundem/>, Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- Aydın, S., & Çarkoğlu, A. EU Conditionality and Democratic Rule of Law in Turkey. Center on Democracy Development, and the Rule of Law Working Paper. (2005).
- Balkan, N., Balkan, E., & Öncü, A. (Eds.). The neoliberal landscape and the rise of Islamist capital in Turkey (Vol. 14). Berghahn Books. (2015).
- Ben de Bir-iki Bomba Attırdım. (2006, 27 July). Sabah. <http://arsiv.sabah.com.tr/2006/07/27/gnd108.html>, Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- Besli, H., & Özbay, Ö. , Meydan Yay. (2010).
- Brown, L. C., & Kramer, H. A Changing Turkey: Challenges to Europe and the United States. (Brookings Institution Press. 2000).
- Büyükankit Cumhurbaşkanı Adayını Tarif Etti. (2007, 13 April). Radikal. <http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=218257>, Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- Büyükankit Sert Basladı. (2006, 29 August). Akşam. <http://arsiv.aksam.com.tr/haberpop.asp?a=51446,4vetarih=29.08.2006>, Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- Çanakkale'ye Araba Vapurlarıyla Çıkarma. (2007, 6 May). Radikal. <http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=220497>, Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- Çankaya'da Hava Puslu. (2003, 1 August). Radikal. <http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=83641>, 25.05.2015.
- Çelenk, A. A. The restructuring of Turkey's policy towards Cyprus: The Justice and Development party's struggle for power. Turkish Studies, 8(3), (2007).

- Çelik, E. (2015, 21 November). Ahmet Necdet Sezer o jesti Erdoğan'a neden yapmıştı?. Yeni Şafak. [http://www.yenisafak.com/yazarlar/ersincelik/ahmet-necdet-sezer-o-jesti-erdogana-neden-yap m%C4%B1t%C4%B1-2023139](http://www.yenisafak.com/yazarlar/ersincelik/ahmet-necdet-sezer-o-jesti-erdogana-neden-yap-m%C4%B1t%C4%B1-2023139) Erişim Tarihi: 13 Temmuz 2018.
- Cizre, Ü. *The Justice and Development Party and the Military, Secular and Islamic Politics in Turkey: The Making of the Justice and Development Party*, ed. U. Cizre, (Routledge, London, 2008).
- Contitutioal High Court Anayasa Mahkemesi Kararı, Esas Sayısı: 2008/16, Karar Sayısı: 2008/116, (2008). Karar Günü: 05.06.2015. Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- Dindar Cumhurbaşkanı Seçeceğiz !. (2007, 16 April) Hürriyet. [http://www.milliyet.com.tr/ Milliyet-Tv/video-izle/Arinc--Dindar-cumhurbaskani-sececegiz-tA1F5oJqraiI.html](http://www.milliyet.com.tr/Milliyet-Tv/video-izle/Arinc--Dindar-cumhurbaskani-sececegiz-tA1F5oJqraiI.html). Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- Doğan, Y.(2009, 9 January). Asker-Sivil İlişkisi. Yeni Şafak. Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- Erdoğan: Adayımız Gül, hayırlı olsun. (2007, 15 August). NTVMSNBC. <http://www.ntvmsnbc.com:80/news/417188.asp> Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- Fendoğlu, H. T. Yargıçlar Devleti. (2011). Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- Gerekirse Kuzey Irak Yönetimiyle Görüşürüz. (2007, 17 February). Hürriyet. <http://arama.hurriyet.com.tr/arsivnews.aspx?id=5970636>, Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- Gül'den 'Halk adaylığımı onayladı' mesajı. NTVMSNBC. (2007, 26 July). NTVMSNBC. <http://www.ntvmsnbc.com:80/news/415334.asp> Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- Gül'den 'Halk adaylığımı onayladı' mesajı. NTVMSNBC. (2007, 26 July). NTVMSNBC. <http://www.ntvmsnbc.com:80/news/415334.asp> Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- Guney, N. A. (Ed.). *Contentious issues of security and the future of Turkey*. Ashgate Publishing, Ltd. (2013).
- TSK'nın Süreci İzlemesi Doğal. (2003, 14 September). Hürriyet. <http://webarsiv.hurriyet.com.tr/2003/09/14/343354.asp>, Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- Hale, W., & Ozbudun, E. *Islamism, democracy and liberalism in Turkey: The case of the AKP*. (Routledge. 2009). <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?%20%20home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/10/20131008.htm&main=http://www.resmigazete.gov%20%20r/eskiler/2013/10/20131008.htm> Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- İnsel, A. (2008, 27 January). Yargıçlar Hükümeti. Radikal. <http://www.radikal.com.tr/Radikal.aspx?aType=RadikalEklerDetayveArticleID>. Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- Kanadoğlu, S. (2006, 5 March). Cumhurbaşkanı Secimi. Radikal. <https://www.cum>

- huriyetarsivi.com/secure/sign/buy_page.xhtml?page=6943983 Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- Köker, L. (2007, 30 July). Demokratik ve Sivil Anayasa İçin Öneriler. Yeni Şafak. <http://yenisafak.com.tr/Yorum/Default.aspx?t=30.07.2007vei=58769> Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- Köşk için 6 senaryo. (2007, 25 July) Milliyet. <http://web.archive.org/web/20140326030915/http://www.memurlar.net/haber/83288/4.sayfa> Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- Levin, P. Turkey and the European Union: Christian and secular images of Islam. (Palgrave Macmillan. 2011).
- MacLean, G. Abdullah Gul and the Making of the New Turkey. (Oneworld Publications. 2014).
- MGK'da Zorlu Tartışma. (2005, 24 August). Radikal. <http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=162271>, Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- MHP'nin Köşk Adayı Çakmaköğlü. (2007, 17 Agust). Haberler. <http://www.haberler.com:80/mhp-nin-kosk-adayi-cakmakoglu-haberi>. Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- Millete Havale Etti. (2003, 22 October). Sabah. <http://arsiv.sabah.com.tr/2003/10/22/p01.html>, Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- Milliyet Gazetesi, 20.05.2007, Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- Örnek Pasa'nın Günlüğü Tam Metin. (2008, 6 July). En Son Haber. <http://www.ensonhaber.com/gundem/138900/ornek-pasanin-gunlugu-tammetinhtml>. Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- Özbudun, E., & Gençkaya, Ö. F. Democratization and the Politics of Constitution-making in Turkey. (Central European University Press. 2009).
- Özel, Z. 22 Temmuz 2007 Genel Seçim Afişlerinde Lider İmajları. TASAM. (2012).
- Özışık, S. 7 Haziran 1 Kasım - Kederden Zafere. Kahverengi Kitap. (2013)
- Sabah Gazetesi, 13.11.2006. Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- Secretariat General of the National Security Council (2004). 2004 Yılı Milli Güvenlik Kurulu Toplantılarının Basın Bildirileri, <http://www.mgk.gov.tr/Turkce/basinbildiri2004/23ocak2004.html>, Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- Şemdinli Davası'nda Büyükanit ve Bazı Komutanlar İçin Suç Duyurusu. (2011, 1 January). Haberler. <http://www.haberler.com/semdinli-davasi-nda-buyukanit-ve-bazi-komutanlar-2882385-haberi/> 21.01.2011, Erişim Tarihi: 09 Şubat 2017.
- Sezer, YÖK Yasası'nı Veto Etti. (2004, 28 May). Radikal. <http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=117734>, Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- Star Gazetesi, Erişim Tarihi: 27 Şubat 2017.
- Straw, D. Human rights violation in Turkey: rethinking sociological perspectives. (Springer. 2013).

- T.C. Resmi Gazete (English: Official Gazette of the Republic of Turkey)
Erişim Tarihi: 08 Ekim 2013.
- Tarhan, N. (2011, 14 February). Cumhuriyet Mitingleri niçin başarısızdı?.
Haber 7. <http://www.haber7.com/yazarlar/prof-dr-nevzat-tarhan/709243-cumhuriyet-mitingleri-nicin-basarisizdi>, 14.02.2011,
Erişim Tarihi: 15 Şubat 2017.
- Taşgetiren, A. (2005, 5 April). Derin Devlet. Yeni Şafak.
<http://yenisafak.com.tr/arsiv/2005/nisan/05/atasgetiren.html>,
02.01.2010. Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- Türban-Laiklik-Kamu Alanı Tartışması. (2003, 1 December), Hürriyet.
http://dosyalar.hurriyet.com.tr/almanak2003/news_detail.asp?nid=122vesid=2, 06.02.2010.
Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- Türk Silahlı Kuvvetleri, (2007, 27 April).
http://www.tsk.tr/10_ARSIV/10_1_Basin_Yayin_Faaliyetleri/10_1_Basin_Aciklamalari/2007/B. Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- Türkiye’de başörtüsü yasağı: Nasıl başladı, nasıl çözüldü? (2013, 30 December). Al Jazeera. <http://www.aljazeera.com.tr/dosya/turkiyede-basortusu-yasagi-nasil-basladi-nasil-cozuldu> Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- Yavuz, S., Gül’ün Adı, Kim Yayınları. (2002)
- Yeni Terörle Mücadele Yolda. (2005, 21 July). Radikal.
<http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=159279>, Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- Yetkin, M. (2003, 7 May). Asker, Liderlik, Amerika ve Irak. Radikal.
<http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=74407>, Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.
- Yıldırım, D. AKP ve Neoliberal Popülizm. AKP Kitabı: Bir dönüşümün Bilançosu, (2009).
- Yıldız, N. Türkiye’de Siyasetin Yeni Biçimi Liderler, İmajlar, Medya, Phoenix Yayınevi. (2002)
- 2002-2007 Karşılaştırması. (2007, 23 July)
<http://arsiv.sabah.com.tr/2007/07/23/haber.5CB8C6AFBE6B4CA484929BB46A8C5CA8.html> Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2015.

YAYIN POLİTİKASI

- a) Medeniyet Araştırmaları Dergisi kamu yönetimi, siyaset bilimi, uluslararası ilişkiler, iktisat, işletme, ekonometri, tarih, psikoloji, sosyoloji, felsefe, din bilimleri, hukuk ve sosyal bilimlerin diğer tüm alanlarından çalışmalara yer veren uluslararası hakemli, elektronik bir dergidir. Dergide;
- ❖ Özgün Araştırma Makalesi
 - ❖ Derleme Makale
 - ❖ Kitap İncelemesi
 - ❖ Yorumlar olmak üzere dört türden çalışmalara yer verilmektedir.
- Dergi yılda iki kere Türkçe ve İngilizce dillerinde yayımlanır. Bunların haricinde çıkarılacak özel sayılar için özel tarihler belirlenip ilan edilir.
- b) Medeniyet Araştırmaları Dergisi yayımladığı tüm çalışmalar için açık erişim politikasını benimsemektedir.
- c) Dergiye gönderilen makalelerin yayımlanabilmesi için; daha önce başka yerde yayımlanmamış, başka yere yayımlanmak üzere sunulmamış veya başka yerde yayımlanmak üzere kabul edilmemiş olması gerekir. Daha önce yayımlanmış çalışmalara dergide kesinlikle yer verilmemektedir. Bilimsel bir toplantıda sunulmuş bildiriler, ancak basılmamış olması halinde ve bu durumun açıkça belirtilmesi şartıyla kabul edilebilir. Çalışmaya ilişkin tüm etik sorumluluklar çalışmanın yazarına aittir.
- d) Dergiye gönderilen çalışmalar ilk olarak Editör Kurulu tarafından ön incelemeden geçirilir. Yayımlanmak üzere gönderilen çalışmaların değerlendirildiği her aşamada akademik tarafsızlık ve bilimsel nitelik en önemli ölçüttür. Ön incelemeden sonra şekil ve nitelik bakımından uygun bulunan çalışmalar ilgili alanda uzman kabul edilen iki hakeme gönderilir. Makaleyi değerlendiren hakemlerin kimlikleri hakkında yazarlara ve makalenin kime ait olduğu konusunda da hakemlere bilgi verilmemektedir. Hakemler kendilerine gönderilen çalışmayı 20 gün içinde değerlendirir. Bu süre içerisinde raporunu göndermeyen hakemle irtibata geçilerek değerlendirme için hakeme bir defaya mahsus olmak üzere 10 gün ek süre verilir. Hakem bu sürede de raporunu gönderemezse hakemin değerlendirme süreci sonlandırılır. İki hakemden de olumsuz rapor gelirse makale reddedilir. Hakemlerden bir olumlu bir olumsuz rapor gelmesi halinde alanda uzman üçüncü bir hakemin görüşüne başvurulur. İki olumlu rapor alan makaleler yayımlanmak üzere kabul edilmiş sayılır. Yayım sürecinin herhangi bir aşamasında bilimsel araştırma ve yayın etiği ile uyuşmayan bir durumun tespit edilmesi halinde çalışma yayımlanmaz. Editör Kurulu çalışmanın yayımlanıp yayımlanmaması konusunda nihai takdir hakkını saklı tutar. Yayımlanmayan yazılar yazarına geri gönderilmeyecektir. Burada belirtilmeyen hususlarda karar yetkisi Editör Kuruluna aittir.
- e) Medeniyet Araştırmaları Dergisi'nde yayımlanmak üzere sunulan tüm çalışmaların telif haklarının dergiye devredilmiş olduğu yazarlar tarafından kabul edilmiş sayılır. Yayımlanan çalışmalardaki görüşlerin ve çıkarımların tüm sorumluluğu çalışmanın yazarlarına aittir.
- f) Çalışmalarınızı, **journalmdn@medeniyet.edu.tr** adresine gönderebilirsiniz.

YAZIM KURALLARI

- a) Medeniyet Araştırmaları Dergisi Türkçe ve İngilizce dillerinde çalışmalar yayımlamaktadır ve çalışmaların yazıldıkları dilin kurallarına uygun olması gerekmektedir. Türkçe yazımda ve kısaltmalarda TDK İmla Kılavuzu esas alınmalıdır.
- b) Yazım yanlışlarının fazla olması, bilimsellik şartlarının sağlanmaması makalenin geri çevrilmesi için yeterli görülecektir.
- c) Dergiye gönderilen tüm makalelerde hem Türkçe hem de İngilizce olarak makale başlığı, öz ve anahtar kelimeler makalenin ilk sayfasında bulunmalıdır. Çalışmanın başlığı 15, anahtar kelimeler 7 kelimeyi geçmemelidir. z, 250 kelimeyi aşmamalıdır. z bölümünde çalışmanın amacı, yöntemi, temel tespitleri ve sonuçları belirtilmeli; mecbur kalınmadıkça kaynak gösterimini gerektirecek ifadeler kullanılmamalıdır.
- d) Araştırma ve derleme makaleleri 10.000, kitap incelemesi 1500 kelimeyi geçmemelidir.
- e) Sayfa yapısı **stten 5, alttan 5.5, sol 4.25, sağ 4.25 cm ve 1 satır aralıklı** olmalıdır.
- f) Gönderilecek alışmalar **Times New Roman** karakterine göre düzenlenmiş olmalıdır. Çalışma başlığı tüm harfleri büyük olacak şekilde **11 punto** büyüklüğünde ve koyu harflerle yazılmalıdır. z ve anahtar kelimeler **9 punto**, makale metni **11 punto** büyüklüğünde yazılmış olmalıdır.
- g) alışmada yer alan konu başlıkları Giriş'ten itibaren **I, II, III, ...** gibi Romen rakamlarıyla, alt başlıklar ise **A, B, C, ...** gibi büyük harflerle sıralanmalıdır.
- h) Türkçe yazılmış çalışmalarda yer alan yabancı dillere ait kelimeler italik yazılmalıdır.
- i) alışmada kullanılan kaynaklara yapılan atıfları dipnot olarak göstermeyiniz. Atıflar metin içinde parantez arasında gösterilmelidir. Atıf yapılırken ve kaynakça düzenlenirken APA Yönetimi (**APA 6**) kullanılmalıdır. Yapılmak istenen açıklamalara, sonnot kullanılarak yazının sonunda ayrı bir sayfada yer verilmelidir.
- j) Metin içerisinde atıf yapılan her kaynak kaynakçada yer almalı, kaynakçada yer alan her kaynağa da metin içerisinde mutlaka atıf yapılmış olmalıdır.
- k) Aynı sayı içerisinde aynı yazara ait birden fazla makaleye yer verilmez.
- l) alışmanın yayım için kabulünden sonra; yazıların yayıma hazırlanması aşamasında tespit edilen sorun ve eksikliklerin giderilmesinde birincil sorumluluk yazarlara aittir.

İletişim / Correspondence

Telefon/Phone: +90 216 280 34 81

Faks/Fax: : +90 216 280 34 95

Adres/Address: Medeniyet Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi

Mahir İz Caddesi No:17/1 Altunizade, Üsküdar/İstanbul.

journalmdn@medeniyet.edu.tr

<http://dergipark.gov.tr/mad>